

BREVIARIUM LATINVM
I

SEXTIL PUȘCARIU

Însemnările autorului de pe exemplarul propriu de lucru din
*Etymologisches Wörterbuch der rumänischen Sprache I. Das lateinische
Element, mit Berücksichtigung aller romanischen Sprachen.*

(Heidelberg, Winter, 1905)

12392

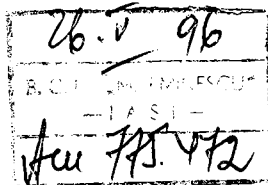
Introducerea și stabilirea textului
DAN SLUȘANSCHI

EDITURA UNIVERSITĂȚII BUCUREȘTI
1995

B. C. U. IASI

796906

Referenți științifici: Cerc. princ.dr. MAGDALENA VULPE
Prof.dr. DAN SLUȘANSCHI

891.135.1'373.6

*fiuba română, Extras
Etimologie*

Volumul se adresează studenților Facultăților filologice (anii II IV), ai secțiilor de magisterat filologic, profesorilor și cercetătorilor preocupați de etimologia românească.

Ortografia este cea a autorului, atât în Introducere, cât și, mai ales, în cuprinsul textului, unde detaliile ei au valoare de datare filologică.

Toate drepturile sunt rezervate Editurii Universității București. Orice reproducere sau traducere, fie și parțială, precum și contrafacerile de orice tip intră sub incidența Codului Penal.

ISBN: 973-575-005-8

INTRODUCERE

Hoc opus, hic labor est
(VERGILIUS, *Aeneis*, VI, 129)

Strădania filologului nu încetează, de fapt, niciodată. O lucrare o dată încheiată intră cel mai adesea, imediat după cercetarea ei scrutătoare (și uneori, fără simpatie ori cruțare) de către recenzenți, într-un nou limb, acela al adăugirilor și al prefacerilor menite să ducă la creșterea unei noi forme, la alcătuirea unei noi ediții, întregite și îmbunătățite. Așa se petrec lucrurile și cu lucrările istorice, și cu manualele gramaticale, și, mai cu seamă, cu dicționarele, fie ele descriptive, normative sau etimologice.

Obiceiul cercetătorilor de școală germană era, cel puțin pînă la cel de-al doilea război mondial (și la prăbușirile sale), acela de a-și comanda la legătorul lor de casă cîte un exemplar de lucru, prins cu foi albe interstițiale, hărăzite adnotărilor și adăugirilor proprii ulterioare. Așa proceda Alecu Procopovici cu toate lucrările sale, chiar și cu recenziile, așa vedem că a făcut și Sextil Pușcariu, între altele cu Dicționarul etimologic românesc (Partea latină), publicat în 1905¹, al cărui exemplar de căpătîi a devenit creuzetul unei viitoare noi forme, pe care autorul însuși nu a mai ajuns, din păcate, să o ducă pînă la capăt. Acest exemplar se află astăzi în posesia D-nei Magdalena Vulpe, prin amabilitatea căreia am avut plăcerea și cinstea de a-l putea examina cu amănunțime.

S-ar putea naște întrebarea, pentru orice sceptic aparent întemeiată, ce folos poate păstra o atare revizuire personală, niciodată desăvîrșită de însuși autorul ei? Fie-mi îngăduit să nu propun încă un răspuns la ea, ba chiar să-l rog pe Binevoitorul Cititor să-și răspundă definitiv abia cînd

va fi închis acest volum. Pentru că nădăjduiesc că faptele înseși au harul de a dovedi temeiul de nisip al unei atari îndoieli. Iar aceste fapte privesc amploarea reviziei întreprinse, orizonturile ei deschise și lărgimea avantajului problemelor și autorilor aduși în discuție. Abia la capătul acestei sinteze preliminare, ca început al drumului cunoașterii noastre, vom putea bănuși cu ce folos are a se apropia pînă și scepticul de rezultatul durabilei trude de față.

Dictionarul etimologic al părții latine din vocabularul limbii române, publicat de Sextil Pușcariu în 1905, este, în fond, prima descriere completă și pe deplin științifică a acestui domeniu: căci lucrarea lui A. de Cihac², ale cărei date au fost preluate mai mult tălia qualia de către A. Körting³, ținea încă, fără îndoială, de vremea lingvisticii aflate în cunabulis.

Sentimentul provizoriului, sau, mai bine zis, al "multului încă de făcut", l-a determinat pe S. Pușcariu să reia neîntîrziat cercetarea astfel legată, și să adauge, pe exemplarul propriu, mai multe tipuri de observații, străine și proprii:

- corecturile aduse de recenzenti;
- noi materiale lingvistice din zone romanice mai aparte (sardă, dalmată, dialecte sud-italice, sud-dunărene, alpine, iberice);
- noi propuneri de detaliu din articolele apărute în diferite reviste de specialitate din țară și din străinătate;
- consecințe practice ale unor noi luări de poziție teoretice;
- scînteieri de idei proprii, uneori doar fugar transcrise fie în text, fie pe pagina albă alăturată.

Amploarea - fie ea și pur cantitativă - a prefacerii mereu crescînde este impresionantă: față de cele 1947 de lemmata pe care le cuprinsese Dicționarul (1905), autorul preschimbă în mai multe etape succesive textul a 783 articole (40%) și adaugă nu mai puțin de 708 noi cuvinte titlu (36,5%). Numai o tehnică editorială severă și complexă poate da seama cum se cuvîne asupra tensiunii lăuntrice a acestui neostoit efort de cunoaștere, mereu dus mai departe. Un prim "val" de note, am cuteza să spunem provizoriu, acoperă anii de pînă în 1914; un al doilea, mai însemnat chiar, și cu mai multe crește, aparține anilor '20; apoi, în anii '30, însemnările se

răresc și aproape că încetează, autorul gândind, probabil, la "publicarea materialului lexical bogat cuprins în noul Dicționar al Academiei Române"⁴. Graficul complet al tuturor nivelurilor de adnotare, urmărind criteriile pomenite mai jos, în Nota Editorială, rămîne totuși încă de făcut.

Caracteristicile pregnante ale acestor corecturi și adaosuri - mai rare în text, majoritatea fiind trecute pe pagini albe inserate în plus, fie ele transcrise direct, fie, nu multe, lipite direct cu fișe cu tot, pentru a câștiga timp - ni se arată a fi statornicia și exhaustivitatea. Din cele 182 de pagini ale textului însuși (corp 8, 51 de rânduri de pagină, 64 de semne pe rînd) numai una singură nu are adaosuri în text sau marginale (p.154)⁵, desigur că din pură întâmplare. Iar pe multe pagini casacada adăugirilor vine talaz: de-a lungul volumului, extrasele din aceeași recenzie, din același articol, din aceeași lucrare sunt trecute metronomic, fără salturi de umoare.

Această egalitate de spirit înalt o admirăm, omenește, mai cu seamă în transcrierea completă și calmă a observațiilor recenzenților, care sunt uneori, ca totdeauna, fie chițibușari, fie de-a dreptul răutăcioși. Nevoia îndreptării și utilitatea regîndirii au primat olimpiian asupra oricărui impuls de reacție sentimentală de-o clipă.

Dar transcrierea acestor detalii este ne semnificativă față de dezvoltarea radiară a direcțiilor de cercetare care îmbogățesc substanțial forma inițială a Dicționarului. Unele dintre izvoarele folosite, sunt, de altfel, indexate, spre abreviere mai comodă, pe paginile albe extreme ale volumului⁶.

Adaosurile de detaliu cele mai frecvente, într-un larg evantai de probleme și de nume de învățați, vin însă din articole - mai vechi și mai noi - aparținînd cu deosebire unor cărturari de limbă germană și italiană: Schuchardt, Weigand, Spitzer, Wartburg, Gamillscheg, Herzog, Vasmer, apoi Mussafia și Salvioni - lingă care-i putem alătura și pe Skok, Subak, Zupitza, Sandfeld.

Nu mai puține informații sunt cele culese "din zborul Dicționarului (Academiei)", ca spice căzute în urma secerătorilor Muzeului Limbii Române, și strînse în tezaurul Dacoromaniei: din lucrările lui Pușcariu însuși, apoi din cele ale lui Capidan, ale Densușienilor, ale lui Procopovici,

Papahagi, Giuglea, Bogrea, Lacea, Diculescu, Drăganu, nu fără sporadice mențiuni ale lui Cipariu., Hasdeu sau Tiktin.

După cum se vede, comparația cuprinde arii largi suplimentare, zone de grai și de dialect pline de interes (din Pind și pînă în Pirinei, din Friaul și pînă în Sicilia), precum și dese paralele de evoluții semantice balcanice (grecești, albaneze, sud-slave).

Mai mult chiar, unele sugestii tind să urce chiar și spre planul indo-european, urmînd cu prudență calea deschisă de Hasdeu și continuată de Giuglea. Ba chiar și divagațiile evidente ale lui Diculescu se află strînse cu o răbdare de-a dreptul benedictină.

Exemplele care dovedesc importanța acestor adaosuri și spiritul metodic în care sunt făcute, împînzesc tot șirul însemnărilor de mai jos: a se vedea, spre pildă, la început, cele referitoare la caut, împar, îngîn, merg, nuntă, scap, urzică, vioară, etc. Mai trebuie oare pledat în favoarea utilității inserării viitoare a celor mai de seamă dintre aceste adăugiri într-o viitoare reluare tipărită, în românește, a Dicționarului? Pînă atunci, greutățile prezente în viața omului de carte fiind destule, am ales această cale de publicare a tuturor însemnărilor, într-un volum aparte, ca o școală a lucrului filologic impecabil, pentru începători în ale etimologiei românești, ba chiar și nu numai pentru ei. Acesta socotim că este cel mai firesc și mai simplu omagiu pe care i-l putem aduce Maestrului dinții al Muzeului Limbii Române, mai cu seamă acum, în toamna reînvierii atît a Muzeului, cît și a Dacoromaniei, în reședința lor clujeană, la care Sextil Pușcariu a ținut atît de mult.

Octombrie, 1994

D.S.

1. Sextil Pușcariu, *Etymologisches Wörterbuch der rumänischen Sprache I. Das lateinische Element, mit Berücksichtigung aller romanischen Sprachen*, Heidelberg, Winter, 1905, 235 pp. (=1975², reimprimare anastatică).

2. *Dictionnaire d'etymologie daco-romane. I. Éléments latins*, Frankfurt am Main, 1870.

3. *Lateinisch-Romanisches Wörterbuch*, Paderborn, 1904².

4. Sextil Pușcariu, *Călare pe două veacuri (1896-1906)*, București, EPLA, 1968, p.135

5. Pentru curiozitate, este pagina care merge tocmai de la *subt* pînă la *suferință*.

6. Vezi mai jos, de la extremele volumului, p. 9.

NOTĂ ASUPRA EDIȚIEI

Fondul Însemnărilor ce urmează li se adresează mai cu seamă celor preocupați de etimologie (latină, romanică, românească). Dar forma editării lor îi are în vedere, în plus, pe cei care, mai devreme sau mai târziu, vor să urmeze o formație filologică de editor.

Cu alte cuvinte:

a) Cei interesați de etimologie vor afla aici o seamă de date și idei, fie proprii lui S. Pușcariu (de la scripuri de moment, nefinalizate, până la demonstrații clădite în Dacoromania), fie ale altor lingviști (mai ales romaniști și slaviști), notate, preluate sau combătute de el.

b) Cei preocupați de lucrul filologului vor găsi însemnate mai jos toate minuțiile de nivel de adnotare (creion/cerneală; culori: neagră (cel mai des, presupusă de la sine), albastră (închisă/deschisă), verde, roșie (diverse nuanțe), fișe lipite etc.), care pot sluji drept indicii clare de nivel de datare succesivă a adnotărilor, în corelație firească față de anii menționați cu respectiva scriere și culoare. În plus, am separat provizoriu ceea ce este evident o primă însemnare, de cele ulterioare (v. mai jos, despre semnificația acoladelor). Toți cei care, literați, istorici, sau lingviști fiind, socot că-și pot îngădui să ignore filologia de text, sunt invitați a trece cu vederea atari aparente "ciudățenii filologice".

În schimb, filologii vor înțelege lesne de ce:

1. Nu am modificat redacțional punctuația, prescurtările și ghilimelele (simple/duble), pentru a lăsa loc datării relative.

2. Am ținut să dăm cu ... numărul de litere pe care (uneori) nu le-am putut descifra mulțumitor.

3. Am lăsat ca atare stadiile succesive de ortografie română (i/ă, -ă/-ă, i/-i etc.) sau albaneză (E/ë), în același scop.

4. Am semnalat repunerile în ordine și/sau șovăielie de inserare între cuvintele titlu deja existente. Observațiile noastre au mereu alt corp de literă (mai mărunt).

5. Nu am unificat decât prezentarea cuvintelor titlu (toate date cu **aldine** (bold) și a cuvintelor citate în text ad formam, date în cursive, (italice).

Pentru claritatea procedurii în ochii tuturor, vom mai spune doar că:

1. Am reluat din text și cuvântul-titlu din ediția 1905, în mod obișnuit doar presupus de Sextil Pușcariu, care s-a mulțumit să reia doar cifra lui, însemnările aferente fiind direct copiate, fără vreun semn tipografic special, atâta vreme cât ele sunt trecute pe pagina tipărită a volumului.

2. Am semnalat însă prin { } adaosurile primare făcute pe paginile albe interstițiale.

3. Am păstrat hastele (barele verticale simple/duble) date de S. Pușcariu, spre a-și separa singur observațiile la aceeași lemma.

4. Am semnalat totuși cu {{ }} adaosurile mai târzii, a căror cronologie succesivă rămîne de făcut.

5. Rareori, am dat, spre lămurire, rezoluții ale unor abrevieri mai neașteptate, între (). Și mai rar, am pus între < >, scurte adaosuri necesare înțelegerii textului (legături sintactice tăiate în fuga însemnării) sau trimiteri dorite de autorul însuși, care își lăsase loc liber (marcat uneori cu) spre completarea ulterioară așteptată.

În sfîrșit, sistemul de abrevieri și sigle proprii lui S. Pușcariu, dar de altfel curente în lingvistică, poate fi revăzut în ediția sa, (1905 = 1975², p. 233-235). La acestea am adăugat o listă suplimentară, extrasă din Însemnări, mărturisind însă că nu știm ce înseamnă is. (416, p.36), alb. mc. (albaneza din Macedonia?, 420, p.37) și sves. (1296 a, p. 113).

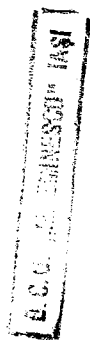
D.S.

(În original, pe prima pagină albă de dreapta de după pagina de gardă)

- B. I-II** = Dr. Matteo Giulio Bartoli: Das Dalmatinische. Schriften der Balkankommission, linguistische Abteilung, V, Wien, Hölder, 1906. I. Einteilung u. Ethnographie Illyriens. II. Glossare und Texte. - Grammatik und Lexikon.
- PAP.** = Per. Papahagi: Notițe etimologice (extras din Anal. Ac. Rom., Seria II, Tom. XXIX, Mem.sect.lit.) Buc. 1907
- S. -J.** = Sandfeld - Jensen în Idg. Forschungen, Anzeiger XX Bd., 1/3 Heft.
- W.J.** = Weigand în Jahresbericht über die Fortschritte der rom. Philologie, 1904, pag. 90 sqq.
- Subak** = Weitere Nachträge zu Körtings Lat.-rom. Wb., Z .XXIX, 418 sqq.
- Dens.** = Densusianu în Viața nouă III, N^o6.
- Z.** = Zauner Literaturblatt f.germ.u.rom.Phil. XXVIII, 161-165.
- W.** = Wagner, Max Leopold: Lautlehre der sardischen Mundarten, mit besonderer Berücksichtigung der um Gaunargentu gesprochenen Varietäten, Halle, Niemeyer, 1907 (12. Beiheft zur Z.).

(În original pe ultima pagină albă de dreapta, după caseta tipografiei Lippert&Co.)

Giulio Subak Archeografo Triestino XXX, III serie, vol. II, fasc. II
(extras pag. 9-21)

P. 1

1. a (r.8) Dosoft. V. S.. Sept. 24 - (din V.J.).

3. *abeá*, {Subak 13 will es von OBVIAM [IRE] ableiten. Über **oábea* ?||. S.-J. 181. La Cih. psl. *abije* (cfr. dän. *knop* "kaum" = jutländ."gleich"). Cfr. "es ist knapp [oder gleich] vier Uhr".}

{3^a. *aburca*<**arboricare*.}

{3^b. *ablișoară*, *albișoară* <*alb(u)la* la DR. III, 826.}}

5. *aburéc* (r.5) {"Ob *boare* dasselbe ist wie *abur* möchte ich sehr bezweifeln. Im Blg. haben wir *đópa*, *đýpa*, *đýpъ*, von denen *boare* nicht zu trennen ist, ebensowenig wie *bură*, *bure* Cod. Șch. 54/1. Die weitverbreitete Sippe lässt sich nur im Zusammenhange mit den anderen Balkansprachen betrachten". Weigand Kr.Jb. 1902/3 V, 94. | Pap.<*a-volare* (mai bine **abvolare*) "hin, fort, davon-fliegen".}{Cfr. Ml.15, DA. DR III 658 (la.."a zbură"); despre cuvântul albanez (sic), Jokl. Unters. 269 sqq.}}

6. *ac* {B.I, 432. fem., ausser im Sard., auch im Vegl., den Abruzzen wohl bis Arezzo, u. vielleicht in den Puglie}. {{Campid. *a ʒu* (acu) "Nadel" W. 17.}}

{{6^a. ar. *ak'acšescu*, *acăk'isescu*, megl. *picăses* "pricep"<ngr. *ἀπεικίω*, sau din *capisso* (=capesso) Iordan, Dift. 64}} /

P. 2

{9^a. *acerà*<*celo* Giuglea DR.III 1090.}

10. *áceră* {Campid. *aquila* W. 48.}

{10^a. *acină luna* = apariția lunii de îndată ce e întunec <lat. *acinari* A.Graur Bul. Ling. III p. 64-65.}

{13^a. **aciuà, aciola**. Ph.Z. 31, 287 < *accellare*. || cf. DA. || CDDE 10: **accubiliare*. }

{13^b. **acmù** < *eccu nunc* DA.} /

P.3

16. **á cru** (r.2 după Thes.1.1.) {"seit Beginn des 3. Jh. besonders aus medizinischen Quellen belegt" Wartburg}(apoi șters) alb. *egre* "rauh, wild" (apoi ados după sp.) cat. *agriò* (și la fine) {Campid.*a 3ru*, vulg. campid. *argu*. }

18. **acúm(a)** mgl. *acú*{*acu*<ECC'HUC, cfr. ADHUC"fino a questo momento. ancora" Subak 13.}

21. **adăpóst**{Candrea-Hechts Rom. XXXI, 296 sq.**adappostum* passt in der Bedeutung besser als Tiktins **addepositum*. Weigand Kr. Jb. 1902/3, I, 91.}

{21^a. **adărau** cf. *durare* || CDDE *primesc pe adarare*. }

23. **ádecă**{"die a.-rum. Bedeutung"ecce", an der M.-L. Anstoss nimmt, lässt sich sehr gut illustrieren durch die Gleichung *adde* = *confer* = *vide*, die als Hinweise üblich sind." Weigand Kr.Jb.1902/3, I, 11 - ADDICA für INDÍCA Subak 13.|| *adaequa* Drăgan DR. II.}

24. **adevăr** {"Das beständige"e" in der zweiten Silbe von *adevăr* scheint mir eher auf eine Zusammensetzung *ad-de-verum* hinzudeuten" Z.162}

{24^a. **adià, aduia** <**aduliare* DA. }

25. **adînc**{Gamillscheg, Oltenische Mundarten 32, *aduce dovezi pentru aduncus* și contra lui *adancus*.} /

P.4

{25^a **adâncă** DA. }

26.**adineáor** ǐ {S.-J. 181 "dürftig ausgefallen".}

28. **adúc** (r.4 corectat) a.-pg. *adduzir* {campid. *atú z ere* W. 60.}
30. **adumbrésc**(r.3 înainte de abruzz.){cerign.*aumbrā* (ricomposizione con a-) AG XV, 279.}
31. **adún**{S.-J. 180: a.-fr. *aüner*.}
- {33^a. **afin** <*dafin* <gr. *δάφνη* Herzog, R.F. I, 99-105.}
34. **áflu**{dalm. *aflatura*"Fund auf offenem Meere, Beute, Wrack" S.-J.181.} /

P.5

- {34^a. ar. **afreată**<*afiriciae* REW.}
37. **áger** (r.1 la fine) Mi.Co. II, 48, 72.
- {37^a. **agest(ru)** < *aggestum* HEM, DA.}
39. **agúr** (r.1 despre ar. *agurlíü* "günstig"){<turc. *ogurlu* Jb. XX-XXV 162.}
42. II **aiépt** vb. I "aufrichten, werfen" (r.1 la fine) Mussafia, Voc. 135 {<gr. *ἰάπτω*. Diclescu DR IV, 403.}
43. **áier** {Campid.*aĴera* < *aera*W. 25..}
44. **áimintre(a)**(r. 2 după Hasdeu: Etymol. Magn).{Skok (Arch.rom. VIII 1/2 147)**alimēnte*, respins în DR.III 830 și DR. IV.}
45. **aінде**{"Bei *ainde* aus *ALIUNDE ist [bei Candrea - Hecht] ausser acht geblieben, dass nb. *unde* auch *inde* im Drum. weit verbreitet ist, auch ir. *denda* ist heranzuziehen, ebenso *aiŕea* nb. *aiurea*; *hic - huc*, *ibi - ubi*, *inde - unde* haben sich gegenseitig beeinflusst; das gegenseitige Verhältnis bleibt klarzulegen. Ein rein lautlicher Übergang von *īu>i* findet sich in *ibovnic* < *iūbovnic* < *īubovnic*; arom.*ingl'it*, *incl'id* beweisen, das *clu* > *cl'i* urrumänisch ist." Weigand Kr.Jb. 1902/3 I, 91.}
48. **aiúre(a)** {< *alior[sum]* REW. 343, cf. DR. III.}
49. **ajún** (r.1 - se pune sub semnul întrebării - *n* din ir. *zūn*); (r.2) {Campid. *gāunái* "fasten" W.19.};(r. 2 fine) cfr. Co. II, 75.

50. **ajúng** (r. 2 după ADJŪNGO corectat) - NXI (față de XI); (r. 3){"einholen" și dial. franc. și ital. și lat. târzie (s. VIII) Wartburg *adjungere.*}/ (P. 6 r.1 corectat) *n'arjonge* (față de *u'arjonge*). /

P.6

51. **ajút**{v. - lat. trans. s. intrans. (+ dat), clasic numai trans., lat. vulg. intrans. Romanice trans.; rom. amândouă, Wartburg *adjutare.*}

{53^a. **alac** < gr. ἄλ ı ξ, -ικος Diculescu DR. IV, 458.}

{54^a. **alătră** DA.}

55. **alb**{(șters auch) B. I sard. (Nigra, Arch. XV, 492). Campid. *arbu* W. 43.|| (r. 3 după pg. *alvo*) *alb*, alte nume romanice la Wartburg.}

{59^a. **alboare** v.fr. *aubour*, v.pr. *albor*. Wartburg.}

60. **alég** (r.3 după ELĪGO) Lucif. Cagliari (a. 356-360), 80, 11. ALL III, 13.

61. **alérg** (r.1 înainte de "rennen") "laufen"(r. 5 după sard. *allargere*) {prtg. *passar de largo* "passare in gran distanza" Subak 13. | span. *hacerse á lo largo* = "sich aus dem Staube machen, sich davon mahnen."|| Cf. *alarcinà, alerginà*† < **allargare*, + *-inare*, Drăganu, DR, IV, 739.}

63. II ar. **alin** {W.J. 100 < **allevinare* (*allevo*) "In die Höhe heben". ||< **aleno* (<*anhelo*) Pușcariu DR. 462. |< germ. *lina* Giuglea Dr III 1090.}

{65. (nu 66) **aliór**: { **helebru* > (*h*)*eleur* > *aliór* Subak 14.}

{65. *alior* < lat. *auréolus* Candrea, G.S. III, 422-23.}}

{65^a. **alivenci** < lat. *olivencia* > slav. bibl. Bogrea DR III p.724.} /

P.7

67. **ált** {pentru înlocuirea lui *alius* prin *alter* cf. Wartburg s. *alter*}

69. **aluát** (r.2 la "Hefe, Teig" intenție nefinalizată de modificare).

70. **alună** (r.2 după ABELLANA) {cf. (șters Bertoni A. Trib. 4, 17, Falkhauser RDR 2, 270) Wartburg *abellania, dar M.-L. DR. III 644: *allevanu, -a} (r.11 corectat ἄλωνόρις în loc de ἄ-).

72. **am**{Nach Subak 14 $\left. \begin{array}{l} \textit{habere} \rangle \textit{aeare} \\ \textit{habutus} \rangle \textit{vut} \end{array} \right\} \textit{avut?}$ | paralele slave la Berneker 425.}

{72^a. **amăgi** < μογεύω Diculescu DR IV p. 474. (șters amăgire <) amăgeu < μογεύς.}

{72^b (rămas 72^a). ar. **amăle**"die Magie, Zauberei" < (șters magia) MAGIA (gr. μογείω > māyie, amăgișescu) Pap. 1.}

73. **amár** (r.2 după AMARUS, -A, -UM) vepl. *amuár*.

75. **amărâsc** {amări < lat. *amarus*+ger. *marrjan*: Giuglea DR II, p. 389-93. Gamillscheg se îndoiește: ZfRPh. Bd. 48, p.473.} /

P.8

76. (corectat) ar. **amăreâță** sf. (în loc de amăreâță sf. [ar.~]).

77. **ameninț** {Campid. *amelezzái* (log. *minettare*). || *admittiari* Thess. | **eminentiare* Giuglea DR. | poate *imminentiare*. ||} Tiktin Z.X, 247, XII, 453.

{78^a. **ametesc** (intenție nefinalizată aici)}

80. **amândói** (r. 3 adaos v.-it. pentru it. *amendue*).

82. **amnár**{<**manubellum*, Giuglea DR. IV 1554. | <**manñlis*, Pușcariu, i<bi>dem.}

83. **amortesc**{francoprov. și pg. "engourdir", sens care pare a fi cel vechi. Wartburg.} (r. 2 adaos) a.sp. (față de sp.)

{85^a. ar. **amură** < *MULA ML.}

{85^b. **amurg**< ἄμολγος Diculescu DR IV.447.}

87. **amutesc**{B.II, 433.[] zu streichen, gelehrt.} (r. 2 croșete drepte adăugate la) [a. -lomb. amutir].

88. **an**{B.II, 433"heute wohl ganz. Ital., s. Muss. Brtg.}{{(mai la' o parte, in creion, simplă notare) *anferf*}}.

{88^a. ar. *ancuñare*) = "glimmen" < *cuneare* "verkeilen", Capidan. DR. II, p. 631-32, {{Gamillscheg: ?, ZfRPh, 48, p. 476.}}.}

{88^b. ar. (a)ndoápăr (andupărare)"a rezămă, a sprijini"<DĒ-PALO, ĀRE "bepfäien, anpfäien" (sic) PAP. 1.}

89. I **anín** {W.J. 100"halte a. = mit ar. *alin*"aufheben > aufhängen."||<**allevinare* < *allevura*"in die Höhe heben" Jrb. XX-XXV 133 || cf. DR III 661 || < *libra* Giuglea DR III 1090 || <*haereo* + *-inare* Giuglea, DR IV, 1544.}

90. II **anín** {**alna* > **alana* > grec. Calabria *ađđāna* 'Erle' Rohlf's Gr. u. Rom. 165.}

91. **ápă**{Campid. *aqua*, W. 48.}

93. **ápăr**{cf. DR. III 826.}/(P.9 r.2 după paranteză) {in franz. Dialekten auch *apparare*, Wartburg.} /

P.9

{93^a. **apáre** <*aqualis*, cfr. sard. log. *abbaržu*, c. *abbaržu*"Wasserfurche.}

{94^a. ***apătă** < **aquatare* CDDE 61, DA.}

97. **apléc** {cat. *aplegar* Subák, 408.}

98. **apói** {v. lomb. *ape*, v. -gen. cors. *appəsu*, v. -span. *apos*, poit. *apen*"après" Wartburg *ad post.*}

99. **áprig** (r.2 dupa sp. *abrigo*) sard. *abrigu* = ? {**Apprex*(<*apprecor* - *supplico*, *duplex* - *duplico*, *vindex* - *vindico*, *simplex* - *simplico*, *complex* - *complico*, *-fex* - *-fico*; *foensSEX* - *secare* [sp. *segar* ecc. 'mietere'] Sinn:"brams, desiderio di possedere ecc.", oder: PREX (cfr. *ex* - *lex*, *con* - *grex*), Sinn: cf. *deprecor* (l'opposito del nostro *apprex*) "maledire"(etimologico), "allontanare" per"respingere, rifiutare"(non

deprecor quin "non mi sarebbe dispiacevole che..."). Form: *appreces* > **apreci* > sing. *aprec*. Subak 14. Campid. *obri žu W. 20.* || *harpagus* DA.}

100. **aprínd** (r.7 după wieder im) {a. -fr. *apprendre*"allumer.||DR III 826}

101. **aproápe** (r. 3 corectat) s. -ven. *aprovo* (pentru *apruvo*),

102. **aprópiu** (r.1 în loc de asterisc la APPRÖPIO) Georges. {Mi. Co. II, 15: spătlat. *adpropiare* || cf. Wartburg.}.

103. **apúc** {Pt. înțelesul "beginne" cf. rus. *улы* 'fange an, beginne', blg. *za-hvaštam*'beginne', lat. *in-cipio*.||< onomat.**puć!*, ca *înăța* din *hať!* Spitzer DR.III 645 ș. u.} /

P. 10

{104^a. **apusat** "lăsat în pace"<**appausatus* Bogrea DR.III 726.}

107. **arámă** (r. 5 corectat) sp. *alambre* (pentru *arambre*).

{107^a. ar. **arășpease** < *respissa - spissus*, Capidan DR. III, 754-56.}

108. **arăt** (r. 3 corectat în loc de Miklosichs) Diez I 337. {ir. *arqtu* "verlangt wie *žqžet* <*digitus* beweist, durchaus nicht primäres a. M. -L. 's ELATO würde nb. "lat" gewiss nicht zu *arat* geworden sein.*ARRECTARE od. besser*ERECTARE mit dem "Bedeutungsübergang 'in die Eöhe richten' (peste rând heben) > 'zeigen' ". Weigand. Kr. Jb. 1904, I, 92 (corectat și peste rând din 1902/3, I, 92).|| W.T. 90.||**arresto* Mi.Co. II, 66.|| **adreitero* Candrea Is. 141, G.S.III, 423-24.}

109. ar. **arátű** {în Ormea *ará* < *aratű*, Herzog, Z.32, 621.}

{109^a. **arător**{ar. ~.}

{111^a. **Arbineși** < *Arbanenses* DR.II 488.}

{113^a. **arcar** (simplă sugestie de culoare roșie.)}

{113^b. (de fapt 114^a, după **ard**) **áret** (în aretul vântului) < *HARITUS* Bogrea DR.I, 257.}

116. **argint** (r. 2 eliminat veđl. *arziant*). /

{117^a. **arichiță**"petit lait, crème" HEM < **alicula* + -*iță* (<*alica* "Speltgrauen u. der daraus bereitete Trank, Spelttrunk, Speltnuss", sard. *alighe*, ar. (<alb. *alcă*, *àlică*"crema ce se suprapune pe lapte. Din alcă, fac bacia unt, brânză untoasă, etc. Pap. 1.} {(nu 118^a) *arichiță* < *alicula* < **ἀλλικύλη* Diculescu DR. IV 453.}}

118. **ariciu** {< **hericio*, -*onis*.}

{120^a. **arinariță**.}

121. **arîndéz** {"die gewöhnliche rum. Form ist *arendă* (nicht das künstliche *orândă*), die ebenso wie das blg. magy. Wort erst in moderner Zeit in die Volkssprache eingedrungen ist mit der Einführung der Pachtverhältnisse. Nach Rumänien kann das Wort von Ungarn oder auch von Russland aus gekommen sein" Weigand: Krit. Jahrb. 1902/3, I, 90.} {"span. *arrendar* beruht kaum auf Konjugationswechsel, ist vielmehr eher eine Bildung vom Subst. *renda* aus: das sard. Wort ist wohl dem Span. entlehnt." Z. 162.}}

122. **arinós** (r. 2 dorite paranteze la) sp. pg. *are(n)oso*.

124. **arm** {Campid. *armu* W. 42.}

125. **armă** {Campid. *arma* W. 42. || *întrărmă* < *armare*.}

{125^a. **armânt**"arme, armătură < *armamentum*. V. Bogrea, Anuarul Inst. Ist. Naț. Cluj I, 311 și 407.}

{125^b **armar** < *armarium*.}}

{127^a. **arméz** (*înarmez*, *întrarmez*) < *armo*, -*are*. (cu roșu).}

131. **arțar** {"näher liegt einen Zusammenhang mit *arcus* "Bogen" einzunehmen, so dass die Verwendung des Holzes den Namen des Baumes gebildet hat (cf. *jugastru*)" Jb. XX-XXV 79 || **arceus* > *art*+ -*ar* al pomilor || DR. III 825.}

{131^a. ar. **arugă**}}.

132. **arunc** {cfr. abruzz. *arrongà* < *eruncare* (?) B.I, 294. | Mgl. *sălăghies*"arunc" și *șuțnés* "arunc".}

132^a. ar. **aruspease** "friguri recurente", adv. "din timp în timp"
<RESPISSUS {{(sters) alb. *špeš*"oft, häufig" <*SPISSUS}}(și *răspăr* ?)
Capidan, DR> III 755, cf. *spes*.} /

P.12

136. **ășch(i)e** {Campid. *ástula* W. 18. Im Nuores. *askra* W. 46.} (r.2
sters it. *aschia*).

139. **ascúnd** {B. I, 292: vegl. *askondro*.}

142. **așéz** {fr. *assiéger*.}

{144^a. ar. **asperdiciune** "Verderbnis" < **experditio*, -onem (*perditio*)
Th. Capidan, Die nominalen Suffixe, 32.}

{146^a. **aspuma** < *exspumo*. Campid. *aspu* W. 65.} /

P.13

151. **aștérn** {B. I, 291: srb.-kr. *stern-uti* "propagginare", *sterna*
"propaggine" (Kušar, Rad., CVIII, 15).}

154. **astúp** (r.3) {"1. *s'oreille*" Z. 162.}

{154^a. **asturcan** < *asturicus* Bogrea DR II, 650-51. Gamillscheg:?
ZfRPh, Bd. 48, p. 476.}

156. **asúpră** {S.-J. 181 -a = Artikel, nicht *ad*.}

{159^a. **atárnà** < *adtru(ti)nare* Giuglea DR> III, 1090.} /

P.14

{160^a. **așinà**.}

{161^a. **așipi** < **attépīre* CDDE, 109. | < rut. *zacipyty* "stumm werden"
zacipnuty, "erstarren", Schaludke, Balkanarchiv I, 159.}

{161^b. **atárnà** < **ἀρτόνω* Diculescu DR> IV 493.}

{165^a ar. **auá** "dort"{{(peste rând) "hier"}}(?) < ILLĀC: u. eng. *là*, it. *là*, frz. *là*, sp. *allà*. || Ar. *auátse* < ILLACCE ML. III, § 475.}

166. † **auă** {lomb. *ũga*, ossol. *óva*, obw. *jeva*.}

173. ar. **aúş**, {Wahrscheinlich *avus* +suf. *-usinus* MI. CO. II, 79-80 [cfr. *deaoş. neaoş.* || (*auşel* < *avicellus* Ţicăloiu ZRPh. 41, 590 nu merge: DR> II 886.)}

{174^a. **auzit** < *audītus*.}

{174^b. **aveni** † "a doşpi" < *adventīre*.}

176. **ázi** (r. 1 cu dublă paranteză) ar. *a(d)(z)ă* (fată de *ad(z)ă*) {S. -J. 181 "Kürzung von *astāzi*". || W.J. So schon Cip. Gr. II, 146; nicht Kürzung < *astāzi*, wie *aştară* < *astāseară*.}

{176^a. **azema, azimă** < ~~ἄζιμο~~ *ζιμο* Diculescu DR> IV, 439, 472.}

B.

{176^b. **băga** < **baugare - bauga* (longob.) Giuglea, DR> II, 361-79. Gamillscheg comb.: ZfRPh, Bd. 48, p. 472.}

{177^a. **băiät** DA.: < **belliatus* "frumuşel" Giuglea, DR. IV, 1548.}

178. **báier** {W.J. 99"Verfehlt. Grundbedeutung "Band, Schnur"> "Eingeweide"(b. *inimei*). Im blg. "Schnur von alten Geldstücken". Türk. *bayer* hat fern zu bleiben. ||{{"1. XXVIII st. XXXVIII."(în text, p. 15, r.4 a şi a fost corectat prin barare XXVIII) "Die Etymologie *baer* < *variu* halte ich nicht für erwiesen. Die angenommene Dopplentwicklung von *ir* zuzugeben wird man sich schwer entscheiden, wenn nicht zwingende Gründe dafür sprechen. Von den drei dafür angeführten Wörtern zeigt *muria* auch anderswo unregelmässige Behandlung. *caer* auf **cariu* zurückzuführen ist auch bedenklich, weil derartige Substantivbildungen auf *-iu* von Verbalstämmen bekanntlich nicht häufig sind. Das herbeigezogene *cubium*

ist insofern ganz verschieden, weil daneben *concupium* besteht. Es bleibt also nur *baier*, das zu *váriu* begrifflich stimmt, das aber eben wegen der lautlichen Entwicklung nicht gut (continuat alături jos) dazugestellt werden kann. Auffällig ist auch, dass bei nicht einem der drei Wörter dialektische mit *-riu* angegeben werden." Z. 162 f.}} /

P.15

179. **bajócură** (*batjocură*) {Mi. B. 13 îl compară cu srb. *šalu zbijati*, w.-russ. *bajdy bič*. a | A trecut și în rut. Mi. Co. II, 75: blg. *ona nu se šeja bje*, volksl. *jana mu se šeja podbi*, w. -russ *bajdy bič* "ineptire".}

{179^a. **bălângăni** < *bilanx* Giuglea DR> III 1098.}

182. **bărbă** {Campid. *barba*.}

{183^a. **bărbat** (*deal bărbat*), "loc arat, ogor" < lat. *verbactum* Giuglea, DR> V, 538-42.}

184. **bărbie** (r. 3 corectat) it. *barviglio* (din *barbiglio*).

{{184^a. **bărboai**e < *barbonea* = *barbus* + *-onea*: Gamillscheg ZfRPh, 48, p. 485.}}

{184^b. **barbur(e)**.}

{184^c. **Bârsa** < βάρσας, βάρση Diculescu DR. IV, 499.}

{{184^d. **bărdăun** (*bărzăun* = *bărdăun* + *bâz*; nf. din *tăun*) cf. REW 1404, DR> III, 591, 592.}}

185. ar. **bărtstat** (*băltsat*) {fr. *brassée* "ce que peuvent contenir les deux bras". Subak 15.}

{185^a. ar. **bărtire**"piatră, bolovan"< *bracile*"Werkstein". P. Papahagi, Anal. Dobr. IV (1923) 33-35.}

189. **bășică** {sard. 1. *bušika*, c. *buccūka* (cu alt sufix), nu-i dovadă de *v > b*, căci regulat. W. 14.} /

P.16

191. ar. **bás** {Campid. *bača*}

{192^a. **bat** " a se împreuna armăsarul cu iapa" = v. -gr. βατεύω, βατέω. -ω 'saillir, couvrir'. Giuglea, DR> III 618.}

{192^b. **băt** < german *bit*: Giuglea DR> II, p. 408. Gamillscheg comb. ZfRPh. Bd. 48, p. 473.}

194. **bătăie** (pentru r.4 se cere cu []){"[span. batalla]" Z. 163.}

{194^a. **batal** < βάρης, βατήριος.. Diculescu DR> IV 444.}

195. **bătrân** {B. I,191" in alten Dokumenten Venetiens u. Südtalines. (Arch. X, 255, XV, 333, 362, Rom. VII, 51, Zeitschr. IX, 303, 314, Corp. dipl. istr. 1297), hier auch bei Ortsnamen (Flachia). VETERNUS: *Punta veterna* bei Verbinco, kaum rum. *bătăr̃n* in Maz. istr. und such z. T. in Dazien (man erwartet *bătăr̃n*) || Salvioni: Spogliature siciliane, I, N° 5 și în v. sic. *vitranu*"vecchio".}

{195^a. (de mutat ca 198^a.) **beciu** < gr. βήκιον. Diculescu DR. IV 444.}

{195^b. **baună** < **baubulare*.}

196. **beat** {*bībītus* + *bībātus* Jb: XX-XXV 98. || DR.IV.}

198. **bec** (r. 7 după *beccuna* "Ziege") mark. *betššé*. /

P. 17

{(200^a. **berc** < **brevicus* Bogrea DR. I 257)}(articol păstrat cu șovăială, *extra ordinem*).

{200^a. **beștea** "pușchea" < **bes̃icella* (< *ves̃ica*) Dens. G.Ț. Hat. 53.}

{200^b. **betiv**"betiv" < **bībīticius* Dens. G. Ț. Hat.}

{200^c. **bezmetic** < *amphisbeticus* Giuglea DR. II 820.}

{200^d. **beregată** < βαρυγάς, ἄδος Diculescu DR. Iv. 475.}

201. (**biet** {< **bīliatus* Giuglea DR. III p. 66.}

202. ar. **bináts** (r. 2 înainte de *binak*, al cărui asterisc este anulat) Capidan, Nomin. suff. 5.

204. **biserică** {Vegl. *basalka*, alb. *Bieska* (*Jirečka* "ohne Zweifel")(cfr. n. -it. *Bescapé* = *B. Petri*, *Bescanueva* < *B. nova*), auch tessin., obwald. u. häufig als Orts-N. in N. -it. cf. Salvioni: Bull. d. Svizzera it. 1899, S. 87. Malfatti, Annuario d. Soc. d. alpin.-trident. 1896, S. 175. Kretschmer, Z. 7, 1905, S. 539 f. B. I, 290, II, 429: Weitere Belege bei Salvioni, Arch. XVI, 229, 374 und besonders Olivieri, Studi glott. it. III, 188. | Răspândirea romanică la Jud. Zur Geschichte der Bünderrömer. Kirchensprache, p. 23 ș. u. }

{204^a. ar. **bisnat**. }

{204^b. **biț** < *vīteus*, ca serbo-croat *bič*, Skok, *Časopis* VI, 41 ș. u. }

{204^c. (sau 207^b) ar. **blândur** "voce, melodie desmierdătoare" < *blandulus* P. Paphagi, Ann. Dobr. IV (1923) 371-375. }

206. **blînd** (r. 1 corectat ar. *incsir*) ar. *imîr*.

{209^a. **boarfă** < lat. *barbus* prin. transil. *buercoeu* Lacea DR. III, 748. }

210. **boășe** (r. 1 adaos) și *boarșe* DR. V.

{210^a. **Bobotează** < *apă - botează* DA. | ar. *buboate* < *bobeo bota* (= *voveo vota*) + *boteza*. P. Papahagi, Ann. Dobr. IV (1923), 95-97. } /

P.18

{210^b. **boitar** < *βοιτήρ, βοητήρ* Diculescu DR. IV 446.

{210^c. **bord** < *βωλώδης* Diculescu DR. IV 490. }

{210^d. **boscoane** < *βόσκωνος* Diculescu DR> IV 474. }

211. (**bot** { < gr. *βότον* Giuglea DR. III 1090. }

{211^a. (de fapt sub 210^c) **bord** "bolovan, bruș de pământ" < **bolīdus* s. **bolodus* < gr. *βωλώδης*"schollig" Giuglea, DR. III, 595. Derivat *îmburdă* ib. III, 595-596. }

{211^b. **bot** comparat cu it. *boccia* Iordan ZRPh, p. 559, cf. DA.}

{211^c **boteiu** < *βοτήιον Diculescu DR. IV 444.}

212. **botéz** (r. 1 sfârșit înainte de it.) {vgl. indessen Subak 15(< gr. (ἐ)πογί(ζ)ω).}

{212^a. (de fapt. 212) **botez** < *BAPTIDIUM }
S. § 15 C.}

{212^b. **botejune** < *BAPTIDIO }

213. **boū** {"Auch das bearnische *bueu* verlangt eine Basis *bovu* (vgl. *nau novem. mau movet*)" Z. 163.}

217. **braț** (**brață** (cu roșu) DA (cu negru).

219. (**brebenéi** {Mi. Co. II, 35: vgl. *breábene* < *beárbene*.)}

{219^a. **bresecăn** < **brassicinus* < *brassica* Giuglea DR. III 1090.}

{219^b. **breiu** < βρύιον Diculescu DR. IV 484.}

{220^a. **brândușă** < daco-traco-ilir. **brand* - + - *ușă* Giuglea DR. III, 567 soc. Din rom. arb. *brndușă*. || Mussafia Voc, 143 < *Brundusium*.)}

{220^b. **brânză** (mai sus ca 217^b) < **balandie* < gr. βολάντιον Diculescu DR. IV 452.} {(corect aici) < daco-traco-ilir. **brandia* s. **brendia* < **branda*, **brenda* < *ideur. *gurendh* - Giuglea DR> III 580.}}

{220^c. **broancă** "Bassgeige" < **bromicus*, -a, -um (<gr.) "bâzâitor, cu sunet adînc" Giuglea DR> III 593.}

221. **broască** {pentru corespondentele suditaliene ale lui cf. Rohlfs Gr. u. Rom. 15.} /

P. 19

223. **brotác** {Diculescu DR> IV 420. < gr. βρότακος.}

{225^a. **brus** < gr. βώλος Giuglea DR. III 1090.}

226. **búčă** {Campid. *bukka* W. 32.}

{226^a. **bucălat** < *buccelatus*, -a, -um Drăganu DR. IV, 740.}

227. **bucătă** {(r. 5 după zu vergleichen ist) cfr. n. -gr. *psomi*"pâne"(eigtl. "mușcătură"). || "Näher liegt der Vergleich mit afrz. *morsel*, nfrz. *morceau*." Z. 163.}

{227^a. **buceă** < *buccella*.}

{227^b. **buced** (*buced*) < **buccidus* TDRG.}

{229^a. **bucium** "Klotz" DA.}

{229^b. (de fapt 227^c) **bucherea** < βούκερος Diculescu DR. III 422.}

{{229^c. (de fapt 229^a) **buciu**, -e < lat. v. *buccivus* < *bucca* DR. IV 739.}}

230. **buéstru** {*vacă buiastră*. | *în buiestru* < **ambulestrer*. cf. DR. II 683-86. Gamillscheg comb. ZfRPh BD. 48, p. 477.}

{230^a. **buf.** (pl. **bufi**) și **bufoi** "tufă" < BUFF - cf. ML. N° 1373. Doar sens: "umflătură, ridicătură", cf. Dens. Gr. Ț. H. 53-54.}

{{230^b. **bui** "băutură" < lat. *buā*, **buium*, Densușianu, G.S. III, 432-433.}}

231. **búfu** {"vgl. bearnisch *bouhou* 'Maulwurf'. Z. 163. | cf. *îmbufnă*.}

235. **bulz** {**bullādus* (<*bulla*) și **bullīcus* Giuglea DR. III 595. || < alb. **bul'*(ε)z(ε) DR. III 822.} /

P.20

237. **bun** {cf. v. -franc. *resboner* Jb. XX-XXV 159.}

{238^a. ar. **bun**{e}ață.}

{238^b. (237) **bur**, **bură** < *burrus* < πυρρός. Diculescu DR. IV 398.} {{(tot sub 237) *bură* < *burra* Giuglea, DR. IV, 1554.}}

{238^c. (rămas fără număr după ștergerea unui 238) **burcă** < πυρικός Diculescu DR. IV 473, 470 (sic).}

{238^d. (inițial 238^b) **burdoiu**, **burduiu** < **burdone*.}

239. **burete** {< gr. βωλίτης Diculescu DR. IV 398.}

{240^a. (nu 239^a) **burtă** < lat. *volutās*; *a burtă* < *volutāre* Giuglea DR. IV 1554.}

{240^b. (față de 240^a) **burti** < **abortio* Bogrea DR. III 1087.}

{240^c. **busuioc** < v. gr. βασιλικόν Diculescu DR. IV 461.}

{240^d. (în josul paginii șters) **bus**.}

{240^e. (față de o nouă serie deschisă cu 240^a mai jos) **buși** < **BYSSEUS* Giuglea 1-2, cf. DR. III.}}

{{240^f. (față de nou 240^b.) **buștean** DA.}}

{{240^g. (față de nou 240^c) **buștină** DA.}}

241. **búte** (r. 2 după Dens. H. l. r.200) Mi. Vo. III, 5. /

P. 21

C.

246. **căci** {"1. *căci*" Z. 163.}

247. **cac** {Campid. *kaǰái* W. 28.}

248. **căciulă** {cfr. veron. *kačola* ML. 1770, cf. sic. *caciottu* DR. III 849, cf. gr. *κατύς* DR. III 1091.}

250. **cádă** (r. 3 după CADUS:) {cf. B. II, 433: hiezu abruzz., cal., venet. in Veglia und wohl auch in Istrien etc., auch puglies. *cat-are*.}

{250^a. ir. *cáiba*"colivie" < CAVEA, și Diculescu DR. IV p. v. gr. *κάδη*.}

P: 22

251. **cáier** {[**folliolum*]**cavabile* Pușcariu DR. III 669-670. || < germ. *krauwil* Giuglea DR. III 1090.}

252. **cal** {Campid. *kuaddu*.}

{252^a. **călâiu** 'verde' < *callainus*, -a, -um (gr. κολλοῖνος)
"blassgrün"> **callaneu* Giuglea DR. III 619. || < **calaneus* (corectat din
callaneus) (< *calāre*) Pușcariu DR. III 661.}

{254^a. **calcă** "călcâiu" < *calcem* Dens. G.Ț.H. 53.}

256. **călce** {Subak 16 < CALCE = CALICE. ||} {"1. welsch. st.
galisch" (la r.4) Z. 163}}

257. **călcîiū** {"1. 'Anschnitt' st. 'Scherzel'" Z. 163. | Campid. *karkaňgu*
W. 43}

258. **cald** {sard. c. *kaldu* W. 9.} .

{258^a. **căldăraș** "bouvreuil" < **cardillus* CDDE 233.}

260. **căldăr** (corectat așa în loc de **căldăru**).

261. **căldură** {S. -J. 180 = frz. dial. *chaudure*.}

262. **cále** {B. I, 292 "Es erinnert vgl. *kal* "volta" an rum. *cale* "idem",
in mancher Mundart. Doch ist die Erscheinung sehr verbreitet: vgl. it. *via*,
frz. *voyage* im S. O., srb. *pu*."}

{262^a. **călin** "călduț" < **calīnus* s. **calenus* {Pușcariu} DR. III 661.}

{262^b. **căloń** freier Herd" < **caloneum* Pușcariu DR. III 662 ș. u.}

{262^c. (de fapt 262^a, dar dacă târziu în margine) **călaiū** < **calaneus*:
Pușcariu DR. III, p. 660-61.}}

{262^d. **călmoiu** (adaos ca 262^c în josul paginii) "dicke Lungen-od.
Leberwurst" < *căldumoiu* < *caldumen* "Kaldaunen" Weigand, *Balkanarchiv*
II 257. / *Altfel* DR. I 323}}

{263^a. **călțun** (cu ț din *încălțà*), ar. **calcune** "ciorapi groși de postav"
< **calceonem* Capidan DR. III 756.}

P.23

264. **cam** {S. -J. "Schlagend erklärt". Im Schwedischen in Finnland
denna gran är mera hög = "diese Fichte ist ganz hoch", während sonst im
Schw. *mera hög* "Komparativ ist."}

{264^a. **camară** < lat. *camara* < gr. κομάρρα Diculescu DR. IV 398.}

265. **camai** {cfr. *camai bine* Alecs. T. 216: *s'a camai dus.* | *Camai ba!*}

266. **cămășe** {B. II, 432 "Vegl. *kamaisa* kann sowohl auf *ę* als *i* zurückgehen. Auf *ę* auch a. -ven. (Salvioni, Arch. XVI, 293). Cerign. (din r. 2/3)"ist zu streichen". | Campid. *kami sa.*}

267. **cănesc** (ștearsă toată lemma și înlocuită marginal prin):

{267. **cană** < lat. *canna* 'genus vasculi' la venantius Fortunatus (identic cu *canna* 'Rohr', deci "Gefäß mit engem rohrartigem Hals" Rohlf's, Gr. u. Rom. 139), pătruns sub forma *cannata* în germ. alb. srb. trac. ung., ibid.)}

268. **cánură** {< RACANA ("sagum sive r.")> **racănă* > **canără* > *canură* ? cfr. abruzz. -pugl. *rakeņę* dalm. *rekagniala* "coperta", *rachanella*, *rachnizza* "coperta di lana", *rakno* "coperta di lana (fatta in casa)". In Abruzz. heisst es "panno grossolano di *canapa*, che si stende per rascingere al sole il grano lavato"; ähnlich agnon. *rákana*. Im Puglies. ist. es ein "grandissimo sacco di tela grossa che fodera il carro al di dentro per riporvi e trasportare vettovaglie". Auch das Istr. hat das Wort: *reganitsa* "coperta di lana greggia", doch ist es, wie slav. *-itsa* zeigt, aus dem nahen kroat. *rakan-ca* zurückentlehnt. Das Sard. hat -*ana*: *ragàna*.}

272. **căpăstru** {Campid. *krabista* W. 64.} .

P.24

273. **căpăt** I {*căpete* < *καπέτις* Diculescu DR> IV 467.}

276. **căpățin** (corectat r.1) sa. (din. sm.)

277. **căpețel** (corectat r. 1) sa. (*căpețel* sa. (de 2 ori din sm.), (iar în marginea paginii) v. DA.

278. **căpistère** (în drept) L. -M. D. {despre uzurparea lui prin *căpestrel* Țicăloiu ZRPh 41, 590, și Diculescu DR. IV 398 < gr. *σκαφιστήριον*.}

279. **căpră** {bulg. *kapra* "Kutschersitz", cfr. *kaprúl* "Dachsparren".}
(adaos ulterior la r. 3 după "Dachsparren") {{*capreolus* "Strebebänder", termen tehnic < în > agricolă.}}

282. **căprior** {sp. *cabriol* "zu streichen" Z. 163.}

{283^a. (mai bine 283^b) **căpun** "clapon" < *capo*, -onem TDRG.}

{{283^b. (mai bine 283^a) **căpșună** < *căpușună*: Pușcariu DR. II, p. 593-594}} /

P.25

284. I **car** {Campid. *karru*.}

285. II **car** {cfr. bulg. *кара* "treibe, führe, bringe mit gewalt, fahre".}

286. (**cărăbúș** {< *κόραβος* Diculescu DR> IV 489.}

{286^a. **carâm** < *calamus* Pușcariu DR. I 225.}

{286^b. **carâmb** < **calemulus* Pușcariu DR. II 596.}

{286^c. **cărăbete** < *κοραβίς* Diculescu DR. IV 489.}

287. **cărăre** (fișă lipită) {croat. *karare* "puteljak u selu, što vodi, čijoj kući" ASP. 28, 576.}

{287^a. (cu roșu) ar. **cărător** "cel ce deșteaptă dimineata pe lucrători" < *calator* P. Papahagi, Dunărea II (1925), 101.}

289. **cărbúne** {Campid. *krabóni* W. 64.}

{290^a. **cărete**, **careți** < *καρίς*, *καρίδος* Diculescu DR. IV 445.}

293. **cár(iu)** {B. II, 433: auch. tosc. *caio*, Píori, Misce... Ascoli 428.}

{293^a. ar. **cărinde** < *carinum* + *dentem* Capidan DR. III 1088.}

{{293^b. (adaos mai sus ca 293^a.) **cârlig** < *calabricem* Giuglea DR. III 1090.}}

{293^c. (refăcut din 293^b) **cărmână** cfr. *scărmăna* Dens. V. n. 126.}

295. **cărne** {Campid. *karri* W. 41.}

297. ar. **căroáre** {Campid. *kalori*.} /

P.26

299. **cárte** {< lat. *charta* < gr. *χάρτης* Diculescu DR. IV 431.}

300. **cărúiu** {? pentru $n > r$.}

303. **caș** {Campid. *cașu* W. 57.}

{304^a. ar. **cășare** "stână" < CASEARIA (*taberna*).}

306. **câsc** {ar. *hasc* nu *cas* ? (față de r. 1 [ar. *casu*]), dar megl. *prucăscari*.}

309. ar. **căstínŭ** (r. 4/5) {"1. pg. *castanho*" Z.163. Campid. *kastanză* W. 59.}

310. ar. **castru** {< gr. *κάστρον* {"Burg, Festung"} Subak 16. S.-J. 181.}

311. **cășún** {< **accasiono* ML. REW.}

312. **cat I** {(r.6) "1. XXVIII (pentru XXXVIII) || Articolul trebuie șters (cf. DA) și trecut supt No 325 (anume **caut**).}

{312^a. **cață**, **cățuie** < lat. *cyathium* < gr. *κύαθιον* Diculescu DR. IV 398.}

{315^a. **cățelin** v. 317^c.} /

P.27

317. **cătínă** {cf. DA.}

{317^a. **cătínă** "cătea" < **catina* {Pușcariu} DR. III 665.}

{317^b. **cătinel** (*cățelin*) < **cautelīnus* s. *cautelenus* Dr. III 658 ș.u.}

{317^c. (lăsat fără număr după ștergerea lui 315a) **cățelin** v. **cătinel**.}

{320^a. **cătun** < *cautum* Giuglea DR. III 1090. ||< **cavitoneum* Serra DR. III 1092.} {(repetat cu roșu, greșit sub 321) **cătun** < *cautum* + *tun* (= celt. *dunum*) Giuglea DR. IV 1553.}}

321. **cătúșe** {cf. DA.}

322. (**căuă** {< lat. *cava* "bufniță" (comunicat de mine lui Meyer-Lübke REW I 1785). ||< lat. *cava* DR. V 405 (Pușcariu).}

323. **căuc** {**căucel** > **chepcel** Giuglea DR. I 428; **căpceă** (atât)}

{324^a. **căuș** < **ca* (< *cavare* + *uș*) {Pușcariu} DR. III 668. ||< gr. κόβος "measure de froment" (lat. *cabus* "ein Mass, 1/4 eines modius)" > **cau* + *uș* Giuglea DR. III 619.}

325. **căut** (in margine) Mi. Vol. I, 33. Kons. II, 39: "lautlich entspricht der Ausgangspunkt *cautus* (BURLA 93) besser."

{325^a. **cavă** "scobitură (a lingurii)" < *cava* DA. }

{{326^a. **cea**, **ceala** ! < *ecce-haç*, *ecce-hac-illac*. Din rom. ung. *csá(h)*, *csála* Drăganu DR. III 692.} {Gamillscheg comb. ZRPh, Bd. 48, 484; cf. Nandriș, R.F.I, 185-89.}} /

P.28

{329^a. **ceas** ! interj. cu care se îndeamnă vaca să stea liniștită la muls, după Philippide, ZRPh XXXI, 303 < *cessa* < *cessare*.}

332. **cenúșe** {B. II, 433, auch vgl. *canaissa* (*kanáu za* ?)"cenere".}

333. **cep** (explicația slavă din r. 4-6 scoasă în evidență cu o linie marginală în creion).

337. III **cer** vb. (r.8 între Vgl. și Meyer-Lübke) Schuchardt, CUV. d. bät. I, Supl. XXV.}

338. **cerășe** {sard. c. *ceresia* im ganzen südl. Gebiet: *čérézia* etc. nb. kann aber *kiriášea* etc. vgl. abruzz. *čerăče*, plebeisch *čeréce*, (Finamore), {blg. mac. *tsires*} W. 9-10.} {{*čerézia*: Cagliari und der Süden bis Isili, auch Urgulei. Campid. *čeréža* W. 57.}} /

P.29

341. I **cerc** {*tercl'u* < *circulus* (cf. 1726b) (adică ar. *tsercl'u*)}

343. **cercél**. {n. gr. *κουρκέλλι* 'eiserner Ring', calabr. *ciurcellu* 'Ohring, Frauenschmuck' Rohlf's, Gr. u. Rom. 138.}

{345^a. **ceridoană, ceridoaie** <χελιδόνεος DR. IV 441.}

346. **cern** {Campid. *čerriri* "Getreide sieben" W. 29.}

{348^a. **cet, ceată** DA < *quietus, -a, -um.*}

{{348^b. **cetă**"a liniști (despre vreme)" < *quieto, -are.*}}

349. **cetâte** {B. II, 429 vegl. *cetate* (ebenso abruzz.) , wohl aus **civetate.*}

{349^a. **cețăteaua** < **civitatella* (= *civitatula*) Iord. Dift. 59: *t* a trecut apoi la *cețățuia.*}

349^b. **cetos** (în *vreme cetoasă*"vreme liniștită", zisă "înceată") < **quietosus* Dens. Gr. ἤ. 54.}

350. **céteră** {Vezi că *ceterez (cețărez)* "cânta din vioară; a plictisi cu vorba".}

{350^a. **cetereză** (Bas.) "a colindă, ură" < *citharizo*, Diclescu DR. IV 398 < lat. *cithara* < gr. {κίθάρα}.}

351. **cheáză** {Vortrefflich, nur auch in der Gr. Walachei, cfr. *piază.*}

P.30

352. **chéie** {Campid. *krái* = *clave* W. 30.}

{352^a. **chelbe** < **clalvia* Dic. DR. IV, || < **calvia* TDRG < *calvus.*}

353. **chem** {"1. afz. *clamer*" Z. 163. Campid. *kramai* = *clamare* W. 30.}

355. **chiag** {Mi. Co. II, 58: kl. russ. *kljaga, kljagaty, kljadžyty, gljeg*, russ. *glajaganyi syrž*, pol. *zakliagai*, slovak. *kljag* "lab".]}

356. **chiár(ă)** (r. 2-3 șters), Auch im. srb. kr. kommt ein *čaro* (> ir. *čoro*) "sehr" vor.) {(înainte de < CLARUS, r. 5) azi: "din chiar senin, apă chioară".}

{356^a. **chichiă**"piu!" < *pīpio, -are* DA. cf. Pascu, Cimilituri 230.}

{356^b. **chicera** cf. DR. I; < gr. κύκλος Giuglea DR. III 1090.}

359. **ciață** (în margine) L.-M.D. {cf. lat. *nebulam in oculo habere* "a nu vedeă de loc" DR. III 881.}

{359^a. **cicăli** < lat. **cicala* + *-īre*, Pușcariu, R.F. I, 269-71.}

{359^b. **cicoară** <**cicară*<**cicala* <**cicada* DA, R. F. I, 269-71.}

360. **cicoăre** {"1. CICHOREUM" (și nu CICHOREUM) z. 163 și Diculescu DR. IV, p. 483 <κικώριον.}

{{360^a. **cimbru** <θύμβρος Diculescu DR. IV 483.}}

361. **cîmp** {V. S.-J. 181"hat wohl nichts mit it. *scampare* zu tun."}

{361^a. **cimpoi** < *cantipellis* + *foale* Giuglea DR. III 594.}

{361^b. (cu roșu) **cîmt** † "ceinture"(en parlant du corps de l'homme)" și *gîmt* < *cinctus*"idem"(sing. refăcut din plur.) Candrea, Ps. I CCXXXI.

Derivat *gîmturus* = "cu cioturi și umflături".]

{362^a. **cince** în "sătul~" < *cimex*, *-icem* Drăganu DR. I 293.}

363. **cîncî** {"Das -î în *cîncî* wird durch die lat. Basis nicht erklärt; es scheint an die freilich ziemlich entfernten *doi*, *trei* angeglich zu sein." Z. 163.}

364. **cînd** {Campid. *kandu*.} /

P.31

370. **cîngă** {Campid. *ĭngra*.}

{370^a. **cinioară** <*cenae hora* Drăganu DR. III 693-95.}

{{Gamillscheg: *cină* + *oară* <-*eola* ZfRPh, 48, p. 484.}}

{{370^b. (trecut mai jos ca 373^b) **cinteză** cf. lat. *cincitare* +-*ez* Drăganu DR.III 698.}}

{370^c. (din 370^b) **cintoare** < κεντοόριον Diculescu DR.IV 483.}

371. I **cînt** sm. {TDRG neol. !} (în creion)

{373^a. (din 372^a) ar. **cioară**"sfoară" < *firicioară* < *filicella* P. Papahagi, Anal. Dobr. IV (1923) 371-375.}

{373^b. (din 372^b) **ciorchină** <**circulina*, Pușcariu, Dr. IV, 1558.}

{373^c. **cârlan** < *carnale* Giuglea DR. I 244 ș.u.}

374. **cîrnăt** (fișe lipite) {*istrocak*. *krnàta*, *krnàtina*"Wurst" < irom. **cârnat* Strekelj ASP. 28,....}{{cfr. blg. *кѣрѣтакъ* (cu varianta supralineară *кѣрѣмак* = "Würstchen".}

375. **ciřpătór** {< *coopertorium*: {D. Puşchilă ?} Conv. Lit. XLII, II 91-92.} (în creion mov) /

P.32

377. (scris 373) **cişţig** {Campid. *kástiu*, -ai W.54.}

379. **cîte** {S.-J. 181 "kann wegen *í* u. *e* nicht *kata* sein, cfr. Weigand Jb. XI. 190.}

{379^a. **ciuf** < vgerm.: Puşcariu, DR>II, p. 607-610, Gamillscheg comb. ZfRPh., Bd. 48, p. 475.}

380. **ciúmă** (în drept, în margine) L.-M. Gl. /

P.33

{380^a. **ciumar** < *κυμάριον*. Diculescu DR. IV 485.}

{380^b. **ciulă, ciul** < *κυλλός* Diculescu DR. IV 442.}

{{380^c. **ciunare** < *actionare* Giuglea DR. IV 1554.}}

{380^d. **ciupă** < *κύπη* Diculescu DR. IV 468.}

{380^e. **ciupag** < *κύπαξ*, -ακος Diculescu DR. IV 471.}

381. **ciur** {fr. *cible* Subak 17. | *ciribrum* păstrat în Italia meridională Rohlf's, Gr. u. Rom. 101.}

{{381^a. **ciurà** < *crībrare*.}}

{{381^b. **ciurciunel** < **circinellus* < *circinus* Giuglea DR. IV 1554.}}

{381^c. (pentru 381^a iniţial) **ciurică** "jour férié dans le peuple roumain, 15 juillet" < *κυρικός* Jokl JF. 44, 44 (nu *κυριακός* Philippide Bausteiner Mussaffia p. 51).}

382. **ciútură** {B. II, 433. Auch Arch. XVI, 313.}

{382^a. (pentru 383^a) ar. **coacă** < *cocca* DR. IV 802 (Bogrea).}

383. **Coácina** {< lat. *coccinus* < gr. *κόκκινος* Diculescu DR> IV.}

384. **coádă** {B. II, 432: und sic. *kruduzza*. || s. -sard. *agò* "dietro" zu *coa*; "la coda è usata cui, come spesso altrove, nel senso di estrema parte" (Nigra Arch. XV 484) Subak 419.} {{Campid. *kóa* < *coda* W. 16; *codălar* < **caudēllātus*. --a, -um, s. * *caudēllātus*. -a, -um Drăganu, DR. IV, 740.}}

386. **coápsă** {Campid. *koša*.}
 387. **coárdă** {"1. slav. *korŭda*" Z. 163.}(corectat și în text, r. 11 cu creion roșu). /

P. 34

390. **coc, copséi** {Campid. *kóiri* W. 60} {{Pt. înțelesul "reif", cf. cat. *cuyt*"gar, welk" și log. *kottu* "reif".}}
 391. **cócă** {**coc** <*cocum* Lacea DR. II 623.}
 {391^a. **cocota** < **concaptiare* Giuglea, DR, IV 1554.}
 392. (**códru** {aber sp. *codrado* < *cuadrado* n. Sinn"pezzo di pane o di gatò"? S.J. 181. Gegen Entlehnung aus. alb. spricht -u (hätte **codră* ergeben). Umgekehrt ja. Pettersen KZ XL (N.F. XX), 213 bestreitet Verwandtschaft des alb. mit arm. ||"Stück" ist wahrscheinlich lat. *quadra* în *q. panis*, während = "Wald", alb. *kodr e*"Hügel" ist. Schuch. XLI, LXXVII, womit slav. *gora* "Berg" u. "Wald" zu vergleichen ist. MI. Co. II, 70.}
 {392^a. **cofleși** < **CONFLEXĪRE* Giuglea, 6-7.}
 394. **coiú** {Campid. *kolla*}
 {394^a. **conteni, contenà** (Săcele), **acumptini** (ar.) < **cunctinare* DR. I 226 ș.u.}
 {394^b. **colac** < *κόλλαξ, -ακος* Diculescu DR> IV 478.}
 {396^a. **copleși** < **complexĭre*.}
 398. ar. **cor** {v. *coriu* și azi *cor*, cu verbul *cori* (+*horă*) > *hori* DA. și DR. V 901.}
 399. **corb** {Campid. *krobi*.} /

P.35

400. I **corn** {Cf. vfr., vpr. *corn*, vfr. *cornet, cornière*"Ecke. Winkel" (afr. *cornier*"an einer Ecke Stehend") Gamillscheg Z. 40, 574 (greșit când crede că e influență francă).}

401. II **corn** {u. ö. statt'rom.' ist natürlich streng genommen zu sagen 'in den anderen rom. Sprachen'." Z. 163.}

{402^a. **coroambă** (revenit din **coroam(b)ă**) "porumbel" nu-i *columba* (Philippide), ci *κορύμβηλον* (Bogrea) DR. V 802.}

404. ir. **corúmbe** {"1. dreimal Schleh -st. Scheh-" Z. 163.} (r.1, 3 și 4).

{404^a. **corună** < COLUMNA Giuglea 7.}

{405^a. **Ileana Cosânzeana** < *Helene Constandiana* P. Papahagi, Anal. Dobr. IV (1923) 3-7,}

{405^b. **coș** "bubuliță", plur. **coși**, cf. alb. *košdz* < lat. *cossus* "ver du bois" Philippide z. XXXI, 357.} {{Candrea, G.S. III, 430.}}

406. **cot**. (r. 9 după alb. *kuť*) "Elle". {Campid. *ciúđu* (daneben gebräuchlicher: *kúidu* mit Akzentverlegung). W. 60.}

{406^a. **cotoiu** < **cătoiu* < *cattus* + sl. KOT% Pușcariu DR. III 1091.}

{406^b. **cotor** < *captorium* Candrea - Dens. DE.}

407. **crăciun** {S.J. 181. Ung. *karácson* beweist nichts. ||"Wenn *crăciun* wirklich aus älterem **cărăciune* entstanden sein sollte, so kann doch das magy. *karácson* keinesfalls als Beweis für ein früher vorhandenes *căr-* angeführt werden, denn in dieser Spr. hätte auch ein *crăciun* nicht anders übernommen werden können (vgl. magy. *palacsinta* = rum. *plăcintă*; *kalastrom* = *claustrum* usw.)" Z. 169.} || (P. 36 r.1 șters): (vgl. ung. *karácson*)/

P.36

408. **crăp** (r.8 după "schelte") {< alb. *greq* "αγκίστρι = amo", poi "grappa" cfr. fr. *s'accrocher à qn.* = "azzuffarsi", și Diculescu DR. IV 435 <*κόρ-αφος.}

410. **creastă** {Campid. *krista* "Ackerfurche = *crista*" W. 30.}

411. **cred** {Campid. *kréiri* W. 60.}

413. **creier** (la r.4, după vegl. *karviale*) {it. *cervello* Subak 11.}

414. **cresc** {Campid. *krěširi* W. 30. In den *ke-, ki-* Gebieten natürlich *krěskere* W. 41.}

{415^a. **creștinătate**, ar. **criștinătăți** < CHRISTIANITAS Pașca Suf. 19.}

{415^b. **creț** < **cricius* DR. III 843-44 (Densușianu < **cirricius*. Giuglea din v. germ. DR. II 393).} {{Gamillscheg comb. ZfRPh, Bd. 48, p. 478.}}

416. **crúce** {Campid. *gruži* (is. *gružis*) statt *kruži*, analogisch nach den intervokalischen Formen. W. 31.}

417. **crud** {Campid. *kríu* "roh" W. 30.}

{417^a. **crudătate** < CRUDITAS Pascu Suf. 20.} {{ CDDE (cu verde).}}

418. **crunt** (la r.2) {"[span. *cruento*]" Z. 163. } { Despre *ue* > *u* în lat. vulg. v. Brűch, ZRPh, 41, 694 și contestarea lui M. -L. }

{418^a. (nu 419.) (**în**)**crunta** < *cruento*, -are (cu verde).} /

P.37

420. **cruț** (în margine) LB. {(la r.2) alb. mc. *kurcye* "sparen", *kurcintar* "Sparer".}

424. II **cúcă** (la r.4) {"1. "klimmen" st. "kraxeln" Z. 163.}

{425^a. **cucon** < **concupinus* Giuglea DR. III 1090.}

{425^b. **cucuib** < *concupium* Pușcariu DR. II, p. 600.}

{427^a. < **cucuvea** > B. I, 306. Dunklen Ursprungs ist. it. (toscan.) *cuccoveggia*, -*meggia*, neap. calabr. sicil. -*vaja*, puglies. -*vaša* dalm. -*vaja*, alb. -rom. -*vaje* u. a. -rum. -*vea*, n. -gr. -βορυα, sard. -*meu*. Zuletzt Pieri, Studi rom. 1903, S. 38 f.}

{427^b. **cufleși** < **conflexāre*, cf. *cofleși*.}

{428^a. **cufrânge** M. -L. 439 (în creion).}

430. **cúfur** (r.2 eliminat asteriscul la CON-FÖRJIO) ((r.3 ca prim exemplu) it, foia Subak.)

P.38

432. **cúib** {Mi. Co. II. 20 $\sqrt{-}$ *-cubium.*}

434. **cütä** {W.J. 100 Variante zu *culä* "Wächthaus". Immerhin - P.'s Gedanke nicht ohne weiteres abzuweisen.}

435. **culc.** {Campid. *krokká:*"zu Bett gehen" W.19.}

436. **culég** {Subak 469: cat. *cullir, cullir* "coger, strapar, sobrecoger, aizar dal suelo", Sb. *cullita* "cosecha, vendimia" - = *cules* ! | Campid. *bođ d'iri* mit anlaut. *b.-* statt *c.-*) W. 89.}

442. **cumnát** {Campid. *connáu.*}

{442^a. **cumpănă** ? <*CUMPANA, cf. Fon. § 293.} /

P.39

{445^a. **cumut** (*stea cumută* "cometă") < **comutus* (= *comatus*) Bogrea DR. IV 803.}

446. ar. **cúnă** (la r. 2) {"Auch bearn. *kūe*" Z. 163.}

447. **cunósc** (r. 2 corectat în loc de *CONOSCO) *CONNOSCO (și explicat marginal) (câci în Cod. Vor. 5/9 ()). {"1. COGNOSCO". Z. 163.}

{447^a. † **cunoștințe** < *cognoscente* DR. I 295 ș.u.}

448. **cunún** (r. 7 după im Alb. *kunurzój*) *vé kunor.* | (r. 8 corectat) im N. -gr. στεφανόνω (față de -ώνω).

450. **cúpă** ("1. frz. coupe" Z. 163.) (în text r.2 *coupe*). /

P.40

452. **cuptór** {B. I, 294.: abruzz. *kuttore*, "paiolo". || Alatri *cuttòra*. Taramo *cutturà* "paiuolo", abruzz. *culture* "pajuolo", Scanno chettaurà, Campoben. *chattóra* "calduja" Jud, Romania LI (1925) 604.}

454. II **cur** (în margine) Mi. Co. II, 64.

455. III. **cur** (r.9 după hat.) {cfr. Hasdeu, Cuv. d. b. I, 421.}

{458^a. **curcubeteà** < *curcubitella*.}

460. **curéchiú** {*caulis* în dial. ital. cfr. Salvioni: Note varie sulle parlate lombarde - sicule, pag. 9, N°. 22.}

460^a. **curmà** {< *corrimura* || < **cormare* < gr. κορμός "trunchiu de copac" (κορμάζω "couper en forme de bûche") cf. *cormus* REW 2234 și derivatul *curmătură*, *curmeiu*, *curmeziș*. Giuglea DR. III 620.}

{461^a. **kursă** < κορτία Diculescu DR. IV 464.}

462. **cúrte** {CÚRTE viell nicht lat. (cfr. osk. *húrz* Walde 130), wie *cruna* (Arch. Glott. III, 323) u. *uscio* (M.L. Z. XXV lat. !) Subak 17.} /

P.41

463. **Cúrtu** (corectat r. 7-8) (von zwei Halmen "(în loc de (von zwei Loosen)").

464. **cúscru** {B. II, 432. s. -vegl. *consegro*.}

465. † **cúst** (în margine) Tiktin Z. XI, 78. {*zo te custe* DR. I}

469. **cútă** {B. II, 473: Archivio, XII, 372. || DR. III 835, 973.}

{469^a. ar. **cutar** "staul" < *cubitalis* P. Papahagi, Anal. Dobr. IV (1923) 372-375.}

472. **cutéz** {B. I, 290: s. -abruzz., s. -puglies., altvenet., istrian., alb.-rom., rum. Parodi, Miscellanea Ascoli, 480. || Salvioni Spogliature siciliane I, N° 5 sic. *cuttiatu* "sfacciato"; și în s. -marchigiano. || în ir. *cutezá* "dürfen" cfr. ML. 801.} /

474. **cutréier** {cf. *bat pamântul* și ital.}
 {475^a. **cutropî** {TDRG.}

479. I **cuvînt** {rom. -alb. *conventus* "discours, conversation", vb. "parler", vblg. *súborŭ* "réunion" > blg. *sbor* "réunion, conversation, {"parole"/ *sbruvam* "parler", sb. *zbor* "conversation", *zbrutti* "parler"} {gr. *κουβέντα* - *κουβεντιάζω* "conversation - converser", bn. *divan* - *divāni*.}}
 {{după gr. *ὀμιλένω*, ngr. *μίλος* Sandfeld, Ling. 34-35}} { B. I, 290: "Im Mittelalter war dieses Wort in der Balkanhalbins. sehr. verbreitet in d. Bedeutung "Landtag": grec.-rom. (im Mittelalter) *κομεντον*, ebenso bei den Bulgaren u. Petschenegen [*Jireček*, I, 37]. Heute lebt das Wort mit derselben Bedeutung bei den nordalb. Stämmen; sonst heisst alb. *kuvent* "discorso, parola", -*don* "discorro, parlo"; ebenso greco-rom. *κουβέντα*, -*ιάζω*, rum.... Auch puglies. *kuntare* "discorrere, parlare" gehört vielleicht (nach Morosi, Arch. IV, 133) hierher, obwohl auch der Ursprung von COMPUT - "contare, raccontare" möglich ist". || Skok, Vorläufiger Bericht, 1918, p. 8: "Neben *mostir* = *monasterium*, auch jetzt noch auf den Inseln bei Zara, der Flurname *cumènat* bei Zaravecchia, mit den Rumene eines alten Klosters < *conventus* }.

480. II **cuvînt** {cf. slav. *govoriti-besedovati*, la origine "zusammensitzen" (Berneker), grec. *ἄγορεύειν* "Reden halten"} {ἄγορά. (adaos în creion).}}

D.

482. **dáfin** (în margine, cu semn de introducere la r.4 înainte de G. Meyer) Mussafia, Voc. 151; Mi. Vo. II, 24. {"ist natürlich ebenso wie das blg. od. alb. Wort aus dem Griech. entlehnt." Weigand Kr. Jb. 1902/3, I, 90.} < gr. **δόφινος* Diculescu DR. IV 482. || Lauranea (it. sud) *dáfina* (alături de forme cu *afra*, *lafra*, *nafra* în It. de sud Rohlfs, Gr. u. Rom. 18).}

{482^a. **dălog**, **dârlog** < *dfloris* Giuglea, DR. IV 1584.}

484. **dărăpăn** {Cihac - Tiktin *rapio*, Şăin. *deripare*; Bogrea DR. IV 807 gr. δρεπάκι, δρεπάκη, = δρέπανον "coasă, seceră", δρεπανίζω "taiu cu coasa, secerea, cosesc, secer".}

485. **dărîm** (în margine r.1 corectat) [ar. *dirîn* "quäle", *mi dirîn* (de două ori din -*îm*) (apoi mai jos) Tiktin, Z. XII, 234 (şi) cf. No 233a. {"Das arom *dărâm pâne* "knete Brot" bestimmt mich zuzustimmen, trotz frz. *deramer*." Weigand Kr. Jb. 1902/3, I, 93. || B. I, 290 < *deramare* > dalm. wohl *deram-*, *dram-* "scurtare, ammazzare", velleicht auch srb. -kr. *drmu*, -*uti*, das auf der Insel Veglia "stracciare" heisst.}

{{485^a. **dărîma** "deşelá, schilăvi" < **derenare* (< *ren*) Dens. G.Ț.H. 53, cf. Rev. crit. 107.}}

{485^b. (din 485^a) mgl. **dărtoari** "secure" < *dolataria* Capidan DR. II 628.} /

P.43

491. **de** {S. -J. Vandares de.} (la r.3 după 523);

{491^a. **deciurică**" a desfaca fructele" < **decribicare* Drăganu, DR. II 610.}

492. **deápăn** {cf. formele ar. -mgl. REW N° 2569 < **DEPENNO*.}

{492^a. ***decură** (*decurând*) < *decurrere* Lacea DR. I 321.}

{{492^b. (adaos separat) **deciurică** < **de-cibricare*, (*c(r)ibrum* > *ciur*) Drăganu, DR. II, p. 610.}}

495. **defáimă** (în margine) durch gelehrte Rückbildung.

496. **déger** {√ nach slav., wo das privat. Praef. hier "essere distrutto dal gelo" bedeutet (cfr. blg. *mružnǎ* "geler" - *izmružnubam* "se glacér entièrement"). Subak 17. || cfr. Jb. XIX-XX, p. 220.}

497. **déget** {Campid. *diđu* W. 31.}

{{498^a. **degetar** (planta) < DIGITALIS.}}

{498^b. (din 498^a.) **dějghinà**, ar. *dizgl'inare* < **disglinare* "descleia" < gr. γλίϋνη "cleiu" Giuglea 621.}

{498^c. (din 498^b.) **dejugà** < *dejugare* (Thes.) Jb. XX-XXV 143.}

{499^a. **depar** < *depalo*}
 {499^b. **dépār** < *depilo* 483} } Drăganu DR. III 700
 {499^c. **depar** < *deparo*}

500. **depártéz** {"Das kann kein Grund sein, denn man muss die Bedeutung im Zusammenhange Betrachten und da könnten genau wie im Deutschen sich gegenteilige Bedeutungen entwickeln, nämlich 1. "ich stehe zur Seite = ich stehe bei", 2. "ich stelle etwas zur Seite, stelle es abseits = entferne es" und das ist offenbar die rum. Entwicklung gewesen. Die Bildung ist alt, da auch ar. *depártedzu* vorhanden ist, und *de* ursprünglich auch die Entfernung ausdrückte, worüber man "de" I im Jb. X, 496 nachsehe. Es liegt also nicht der geringste Grund vor, die alte Et. aufzugeben."Weigand Kr. Jb. 1902/3, I, 93. - Subak glaubt an *de + parte* für *departe*, doch"ma il resto della Romania pare giustificchi la derivazione di *depártéz* da *quartu*." 17.}

502. **depún** (r. 6) {"1. XXVII" Z. 163.}

{504^a. **desbăr** < **disvelo* Skok, Časopis VI, p. 41 ș.u. | = *desbăieră* Bogrea DR. IV 808.}

505. **descált** {sard. c. *skarzái* "ist dem ital. Wort nachgebildet. " W. 11 (poate fi de origine 1., ca rom.).} /

P.45

512. I **descult** {sard. c. *iskúrzu* "barfuss", s. -pav. *deschólço* (salvioni, Ant. dial. pav. S. 34). W.11.}

513. II **descult** {sard. c. *iskurzái* "die Schuhe ausziehen", 1. *iskulzare* W. 11.}

514. **descúrc** (r. 1 corectat) "entwirren, (din "entwicklen.).

518. **desfătéz** {Subak 518 **Disfatidiare* [-*īdiare* > -*īdiare* nach Suff.]> *disfatđare*. Eher *desfătéz* < **disfatidio* mit dem neuen Inf. *desfătà*. ||< **disfavitare* Pușcariu DR. III1091; < **diseffeto* Densușianu, G. S. III, 430-31.}

520. **desjúg** (r. 1) {"1. das Joch" (nu den) Z. 163.}

521^a. **desmetici** <**dismaticesco* Pușcariu DR. III 677.}

521^b. (fost ^a)<**disamicio* Giugiea DR. III 1090.} /

P.46

522. **desmiérd** {Subak 17 glaubt weder an **dismerdare*, noch an die gegebene Erklärung von *cajoler*. || Înainte Phil. Princ. 29, 99.}

{524^a. **desplântà**: *planta* "Fussole" TDRG.}

527. † **despúnŭ** {Subak 18: it. *disporre* volkst.}

528. **deștept** (in margine) L. M. D. {Imposibil: **disperrecto* TDRG.}

{529^a. **destrăbălă** <**extraballare*, it. *straballare* Jb. XX-XXV 155.}

530. **detún** (r. 1 după DETŌNO, -ĂRE) {Cf. Detunata.} (r. 1 după [ar. *bumbuneadză*] {ar. *detun* DR. III 762}.}

{533^a. (din ^c) **Dipșa** <δύψος, -α, -ov Diculescu DR. IV 500.}

{533^b. (din ^a) ar. *dirinà* < *delirare* Kr. Jb. X, I, 96, Jb. XII 101. || cf. N° 485.}

{533^c. (din ^d) ar. **diș** "jumătate" < *de ipsu*, cf. alb. *dsa* Capidan, DR. IV, 1551.} /

P.47

{539^a. **doară**, cf. **doi**. Procopovici: "a doua oară" DR. III 629-42.}

540. **doi**, **două** {"Die Formen der anderen rom. Sprachen sind nicht Vollständig aufgezählt." Z. 163.} - {{*doară* < *adoară* A. Procopovici DR. III 629-42; cf. V. Bogrea DR. IV.}}

{540^a. (din 541^a) **doină** < **dovina* < *devina* < *divina* Serra Dr. IV 1558.}

{540^b. (rămas fără nun:ăr) ar. **dol'u** "duios" {(Pap. 930)}< **dolens*.}

{541^a. **dop** {B. I, 290: *Dop* < *dop(t)* {durch Diss. *d.-t*}< DUCT-IUM}{> DUCT (ca *fuist* > *fost*): it. *doccis*, a. -frz. *dois* etc.; cfr. *ducem* > puglies. *doče* "cocchiume, Zapfen", vepl. *daŭk* "idem".}

542. I **dor** { **dolum* = și basc. *dolu* "Schmerz". }

544. **dorm** {S. J. 181: blg. *sladko*.}

548. **dreg**. (r. 2) {"1. DĪRĪGO st. DĪRĪGO" Z. 163.}

549. **drepneá** {<δρεπονίς, -ίδος Diculescu DR. IV 487.} /

P.48

{551^a. **druete** < δρουίτις Diculescu DR. IV 482.}

552. **duc**. (r. 1 după ar. *duc*) {și cu sensul lui *mă duc* "merg" P. B.1/2. (Campid. *júkere* W. 61.)}

554. **dúlce** {"[sp. *dulce*]" Z. 163. | Campid. *durci*, *druz̑i* (dulce) W. 32.}

558. **Dumnezéu** {S. -J. (r. 181 (la r. 1 după "Himmel") vgl. alb. *parendi*. || "Die Bemerkg. wegen des *i* (r. 3-5) passt für das Afrz. nicht." Z. 163.} /

P.49

560. I **duréz** (r. 1 peste "bauen") "behauen" Subak 18. {Neol. TDRG}

562. † **duroáre** {Campid. *dalori* = *dolari* W. 20}

{564^a. ar. **dzar** în *dzardzavuli* (*zarzavuli*) "diavol" < *dzar* + n. -gr. *zavuli* < *Diavolus* P. Papahagi, *Dunărea I* (1923), 101-104.}

{564^b. arom. **džunar** < JUVENALIS.}

F.

566. **fac** {B. II, 432. (la r. 6, după *fă-te încoace* !) it. *fatti in là* etc. | Campid. *fakere* W. 61.}

568. I **fag** (în margine după lomb. *piem.*) eng. (cu roșu). /

P.50

575. **făinár** {Cfr. srb. *vilica* Mi. Co. I, 52.}

578. ar. **fáo** (*fauă*) {Campid. *fă* < **fa-a* W. 23.}

581. **făr[ă]** (r. 1 după mgl. *fār, fāră, for*) = *afar*'.

{581^a. **fară** = "neam" < longob.: Giuglea, DR. II, p. 396-98.
Gamillscheg comb. ZfRPh, Bd. 48, p. 443.}

582. **fărîmă** {<**farrīna* (< *fragmina***farrīna* , din *far*)
{>**farrīma* } Giuglea DR. III 598.}

583. I **fărmeç** {Diculescu DR. IV 430 {și 470}< gr. φάρμακον.}

{584^a. **fărtat** < **frateratus* (ca *pateratus* {"socru"}) Skok, Arch.
Rom. VIII 1/2, 149. | cf. *surată* și DA.} /

P.51

588. **fătă** (r. 4 corectat) Giliéron (din Gill-).

590. **fáur** {Campid. *fráu* W. 38.}

591. **făurár** (r. 3 corectat) It. *febbrajo* (din *feb-*). {"[sp. *febrero*]" Z. 163.}

Campid. *friargu* W. 26. | log. *frearžu*. | cfr. *fluierar* (cu verde)}

{594^a. **fel** < alb. *fjal* < lat. *fabella* Giuglea, DR. II, 637-38.
Gamillscheg comb. ZfRPh, Bd. 48, p. 476.}

595. **feméie** (r. 2 de jos după a. -frz. *maisniee* adaos), sard. *domu* Subak
18. {Mi. Co. II, 43, Voc. II, 36. || Pt. sens cf. Din persp. Dict. {18}, și M. -L.
și L. Wagner ap. DR. II 886. | cfr. *hazaică* DA.} /

P.52

596. **fereastră** {Campid. *fronestá* W. 20.}

597. **férec** {*fabrīco*. | † și cu sensul de "Ränke", ca lat. *fabrica* DA.}

{598^a. **feresc** < **ferire*, ar. *afirescu*. |< lat. *aufferre* Giuglea DR. IV
1554; <lat. *aufferre se* Candrea, G.S. III, 424-26.}

{599^a. **ferisca** < **FILICICARE* DA.}

600. **festúcă** {savant}.

{600^a. (de-a) **fetea** < *fiat* "uter" Giuglea, Dr. IV 1554.}

605. **fier** {Campid. *ferru* W. 61.}

607. **fierb** {B. I, 294: wenigstens in der 3 Pers. hat das Puglies. *ferve* (Arch. IV, 126.)

{607^a. **fierbăzà** † (**infierbăza** †) < **fervidiare* Capidan. Dr. II 759.}

609. **fiere** {fem. și în sanfr. *la fieu*, valm. *la fela* Salvioni, Note varie sulle parlate lombardo-sicule, no 190 (dar sic. *lufeli*.)}

611. **fin** (r. 4 după ital.) *figlioccio* Subak 18, {B. I, 284 auch dalm., wohl nur im Norden u. dringt bis nach Unterkrein, vgl. Štrekelj. Zur slaw. Lehnwörterk. 17. || II, 430 bei *pil'un*, will mich u nicht befriedigen. {{|| Răspîndirea romanică la Jud, Zur Geschichte der bündnerromanischen Kirchensprache 35.}} /

P.53

615. **fîntînă** {} Campid. *funtana* W. 14.

616. **fiór** (r. 4 după *h'avră*) Mi. Co. II, 38. {parm. *freva* ("non da FEBRA, plurale di *FEBRU, ma da un'eteroclisi, -a invece di e, come a sua volta il. rum. *fior* non non risale a *FEBRU, ma è formazione secondarie dal plurale *fiori*, perchè il pl. "brividi" e più usato del singolare), potentino *friewə* napol. ecc. Subak, 11. || Lm. | Campid. *frè* über **frevi* W. 47.}

617. **fîr** {Campid. *fî* u W. 40.}

{617^a. **firetic** < *phreneticus*} {{sard. *frenedigo* [it. *farnetico*. arag. *palretico*]}}

618. **fiu** {Campid. *fillu* (*filiu*) W. 17.}

{618^a. **fiulă** (*hiulă*. *hiolă*) < *fibula* Bogrea Dr. I 258, 557; III 866.}

619. **fiulăre** {*FIBULARIS.}

{619^a. **flăcău** < rom. *fleac* Puscariu DR. II, p. 600-601.}

620. **flăcără** {-ură > -ără nach vb. *flăcără*, cfr. Subak 18. || Mi. Co. II, 48 < *flacula* = *facula*: it. *fiaccola*.}

{620^a. (din 620^a. **Flamma** > *flamă* (cu roșu) } (negru)}

621. **flămînd** {Mussafia, Voc. 145.} /

P.54

622. **flámură** {B. II, 433, auch it.} {{Din n. -grec. (cu roșu)}}

{622^a. (din^b) [flaur < *flabrum* Bogrea DR. I 258].}

{622^b. (din^a) **fleci** < *flaceo*, *flaccus* Giuglea DR. III 1090.}

{622^c. **floacăn** < **flocĭnus* CDDE.}

623. **floáre** {"[sp. pg. *flor*]" Z. 163.}

{624^a. **flocos** < *flocosus*.}

{624^b. **flori** "menstruație" (Zagra, Com. N. Drăganu) < *fluores* (*menstrui*) ital. *fiori*, fran. *fleurs*, sp. *flores*.}

625. **flúer** {FIBULA + SIBILARE Subak, 18. Viell. **Fliblare* > **fliurá* > *fluerá*. || Papahagi, Graiu bun I (1906), pag. 3-7: Forma originală: ar. *fluáră*, transil. *fluĕră* (Candrea, N. rev. rom. 1900) < *arundo* (*canna*, *calamus*) *fluvialem* "trestie". Pentru "Schienbein" {și germ. "Flöte"} cfr. ar. *călamea di țsor*, lat. *tibia* "1⁰. Schieben. 2⁰. "Flöte". Forma masculină *fluier* după *șuer*. {{(la r. 2 după mgl.)" nu *friel*, *sfriel*, ci *sfirel*, *sfiriel* și vin din blg. *sfiram* = "fluier (vb.), identice cu bgł. *sfirla* (var. sub rînd *sfirca* ?) "fluier" Capidan. (cu verde) }} {{gr. φλοιάριον Giuglea DR. III 590. || *sibilare* + *flare* > *flibilare* > **fliura* > *fluera* (ca *șuera*).}}

{625^a. arom. **flumin** "mulțime" < lat. *flumen* Papahagi T., G.S., III, 238-40.}

626. **flútur** {"aber *fluctulare* passt besser in der Bedeutung. Immerhin ist C's Ableitung recht gut möglich und eher in Anbetracht das Alb. als des Rum. vorzuziehen." Weigand Kr. Jb. 1902/3, I, 92. Auch arb.: *flūctulo* > **flūctulo* > **fluĭturoŋ* > *fl'u-*.}

628. **foáie** {Campid. *folla* W. 58.} /

P.55

631. **foámete** {(la r. 3, după beeinflusst,) Schon M. -L. II, § 16.; (la r. 4, înainte de sard.) † **foamene** DA. nu ! DR. I.}

633. **foârfece** {Pt. disimilațiunea lui *f - f* (la ar. *f - t*) în *forb-*, *forv-*, *for-*, *form-*, cfr. Salvioni: Note varia sulle parlate lombardo - sicule 83 (cf. Muss. B. "fobese", Ascoli, Arch. glott. XIII, 281 - 2, Salv. Post. "forfex", M. L. Z. öG. 1891, p. 770. || Poate *forfices* > *foarfetse* + *forcipes* "Zange" > **foartsepe* > **foartsetsi* > *foartică* {(cfr. bari *fuerce we*, abruzz. *fórcere* și *fróvece*.)}

{634^a. **foasă** DA.}

{635^a. † **focariu** {, -are} < ***FOCARIUM** > v. prov. *foguier*, fran. *foyer*, span. *hogar*}

638. **folcél** {vegl. *funkjela* "bozzolo del filugello", zuleztz Pieni, Z. 1904, S. 164; auch a. -ven. *folexel*, Arch. XVI, 302, Starine XIV, 33.} {{|= *foliculus*.}}

{{638^a. ar. **for** "piață" < *forum* (deosebit de *for* "dijmă" < gr. *foron*) =P. Papahagi, Dunărea I (1924) 187-191.}}

{638^b. (din ^a) **frag** < *fragum*. (cu violet)}

641. **frământ** {"[sp. *fermentar*]" Z. 163 (la P. 56, r.2)} {{(P.56)} < *fragmento* Pușcariu ZRPh. XXXIII, 233-234 și DR. III 775-777.} /

P.56

642. **frásin(e)** {cfr. *frásinel* (cu violet)} {{n. -grec. φράξο "Esche", sud. calabr. *fráššu*, n. -cal. *frassu*, etc. Rohlf, Gr. u. Rom. 138.}

644. **fráte** {"sp. pg. *fraire* sind dem Prov. entlehnt." Z. 163. | Campid. *fradi* (mit Dissim.) vulg. cagl. *fradi*. || Cu sensul de "prieteni", cf. Bartoli, Dalm., dar și în sârb., cf. Jokl, Ling. Kult. 44.}

{644^a. **Frată** < φράτρα Diculescu DR. IV 498.}

{644^b. **Frația** < φρατία Diculescu DR. IV 495.}

645. I **freámăt** {"[sp. pg. *fremito*]" Z. 163. }

{647^a. **frecătură** < *fricatura*: it. *fregatura*, sp. *fregatura* CIHAC.}

{651^a. **frânar** < FRENARIUS A.L.L.VIII, 372.}

652. **frîng** {"[asp. *frangir*]" Z. 163.}

{653^a. {ar.} **friptal'u** < *FRACTALIUM S. §.}

655. **frîu** (șters imediat (*frîn*) r.1). /

P.57

{657^a. **fruntar** <FRONTALE (K. 4008) ital. *frontal*, v.fr. *frontel*, span. *frontal*.}

659. **frúnză** {B. I, 294: abruzz. *fronuę*, sard. *frunza*, puglies *fronze* †.}

660. **frupt** {Campid. *fruttu*.}

663. **fúgă** (la r. 2) {"[sp. *fuga*]" Z. 163. {(la r. 3 corectat) Virg. *AE*. (din A.).}

{663^a. **fugaciu** < FUGAX, influențat de suf. *-aciu* S. § 10.}

664. **fuiór** {poate și alb. *fjotę* "Faser", pe care alb. Wb. 106 < **fileolum* > **fl'otę*, cfr. sp. *hijuela*. | și LB. se gândea la "*foliolum*." (total cu albastru)}

665. **fulg**. {< *fulg i dus* > **fulgulus* DA. | **flugulu* (v. -germ.) Giuglea DR. III 626. Gamillscheg comb. ZfRPh., Bd. 48, p. 483.}. /

P.58

668. I **fum** (r. 1 sus după "Eingebildheit") {it. *fumo* "albagia, superbia", fr. *fumées* Subak 11.}

669. II **fum** {(r.3 după ar. *beau tutune* "rauche Tabak") < tk. cfr. jüd. -span. früher *bivíř úmo* (G. Meyer, Alb. Wb. s.v. *pī*) Subak 18.} {(pentru 669^b) Campid. *fumu* W. £8}}

{669^a. **fumar** < FUMARIUM "Rauchfang".}

{669^b. **fumărică** = FUMARIA officinalis.}

672. **fund** {*fundac* (coll'accento originale dela fonte araba oppure con apparente suffisso slavo, o tutti e due) si trova anche nell'ital. *fondaco*, cfr. napol. *funndkđ*. Subak 11. ||"[pg. fundo]" Z. 163.}

{672^a. † funicare "proprietate" < *funnicale < fundicale (< fundus cf. fr. *foncier*) s. din *fune* ? Bogrea DR. IV 815.}

678. fúrcă {"forcella dallo stomaco" ist in Italien weit verbreitet, vgl. auch. norm. *fourcelle*, ronchi *fourquète* unde gewiss noch anderswo." Z. 163.}

680. ar. furină {"1. F^u RNUS, F^u rNĭNA" Z. 163.}

682. furnică {Pentru metateză cfr. sanfr. *frummiga*, Salvioni: Note varie sulle parlate lombardo - sicule, N° 101 n. | Campid. *fromi* 3a W. 42.}

684. ar. fúrnu {Subak 18: < n. -gr. φούρνος. | Campid. *forru* < *fōrnus* W. 15} / (P. 59 r.1 adaos față de sard. *furru*) sard. {1.} *furru* {(c. *forru* "Ofen" < *fornus* Varro) W. 15} /

P.59

686. furtúnă {S. -J. 181: vgl. frz. *fortune de mer*. | Campid. *furtúna* W. 19.}

688. fus {Campid. *fusú*.}

G.

{692^a. ir. *gābu* "galben" < GALBUS, -A, -UM.}

{692^b. *gāf* < κύφος Diculescu DR. IV 467.} /

P.60

694. găină {cfr. calabr. *pullora* "Plejade".}

695. găinát {ar. *gl'inat*, pl. -*tsi* 291/29. (cu roșu)}

696. gálbin {> n. -gr. γκόλπινος "Schaf mit gelben Haar (Epir)" G. Meyer, Neugr. St. III, 83 (cu albastru)}

697. găléátă {HEM. 2842-43. | Pentru răspândirea cuvântului în Italia de sud și originea grecească a cuvântului latin, cf. Rohlfs, *Revue de linguistique romane*, II 285-86.

{697^a. (din ^d) **găluță** < *galla* DR. III 822 și C. Diculescu < γαυλίδα DR. IV 449.}

{697^b. (cu roșu închis, fără precizare) **gâmbă, agâmbă, îngâmbă, DA.**}

{697^c. (din^b) **găoace** < *galla* DA.}

{697^d. (din^c) **găoază** < *galla* DA.}

{697^e. (din^a) **gârgăloț, -od, -oz** "gâtlej, mărul lui Adam" < **Garg-* (M. L. N° 3685). | cf. Dens. Gr. Ț. H. 54-55.}

{699^a. **găsi** < got. *gasaihvan* Giuglea DR. III 1090.}

701. **găură** {< *caula* BURLA 40. | Die Vergleichung ist nicht sicher. Mi. Co. II, 49.}

702. **geană** {< cfr. ital. *ciglione* (cu roșu carmin)} {și Diculescu DR. IV p. 491 < γέννα (cu negru).} / (P.61 r.5) cf. și Jokl, J. F. 44, 59. /

P.61

{702. - 702^a. **geană** "mulțime de oameni, lume", propriu "naștere - generație - oameni - lume" (cf. *tot natul* și † *născutele* "generații" < v. gr. γέννα "naissance, origine" Giuglea DR. III 621. Gamillscheg comb.: analogische Singularbildung von *ginte* aus. ZfRPh., Bd. 48, p. 483.}

{706^a. **geonate** "genunchi, picioare" < **genuata* Drăganu DR. III 697.}

711. **ghem** {napol. *l'uðmmə* Subak 11.}

{712^a. **ghetare** < GLACIALIS.}

713. **ghiără** (r. 4 corectat) "Kniekehle" (din -tte) {"1. zweimal Kniekehle st. -kette" Z. 163.} /

P.62

{713^a. **ghies**, < **glaesu* < **gaesulu* < *gaesum* Giuglea DR. IV 1554.}

714. **ghindă** {*glandinem* A.L.L. XV, 548, Georges Wf. | Campid. *lândiri* aus *glandiri* < *glândine* (su *lândiri*) W. 31.}

715. **ghindură** {r. 2 după alb. *gendere*} < rom. Skok Arch. Rom. VIII 1/2 155. }

716. **ghindár** {"1. 'Eiche' st. 'Eichel'" Z. 163. }

718. **ghioacă** {Mi. CO. II. 58-59: *cochlea* > **cloca* > **kioakā* > *ghioacă*. *gheoacă*. *ghioc* - *desghioc*. }

719. (**ghioágă** {< **globica* Giuglea, DR. IV 1554. } {Mi. CO. II. 59 < slav. *glogъ* } }

{719^a. **ghismane** < *Ghetsemane* Bogrea DR. III. p. 724 și u. }

720. **gínere** {Campid. *genneiu*. }

721. **gingie** {Subak 18: *gingie* < **GINGINIA* od. als solches aufgefasst und Sg. dazu: *gingină*, wie *frâu* - *frâne*. | Campid. *gingiás* W. 33. }

722. † **gintu** {"[sp. gente] aber asp. *yente*". Z. 163. || < *genitus* (part. lui *gigno*) "enfatement, production" > "neam, mulțime" ca *tot natul*, *geană* Giuglea DR. III 621. }

{722^a. **gitnos** "mâncăcios" < **victuosus* Drăganu DR. IV 1553. (cu roșu) }

724. ar. **glótsă** {[ar. *gločă* < blg. *gloč(k)a*. }

{724^a. **grăcina** < **ingrevicinare* Drăganu, Dr. IV, 741. || Spitzer, DR. V, 467-68. }

{724^b. (din ^a) ar. **grândză** < *grandia* DR. III 836. }

726. **grás** {Campid. *grassu* W. 31. }

{726^a. **grásun** < γρῦσσιον Diculescu DR. IV 429. } /

P.63

731. **gráur** (r. 1 corectat) "Star" (în loc de "Dohle").

{734a. **greș** < **agrestius* DA. || < srb. -cr. *greš* "Herling (Traube)" Bogrea DR. IV 822 (*dar acesta ar putea fi L rom. *) }

735. **greű** {Campid. *grai* (*gravem*) W. 31. }

{736^a. **grier** < **grillellus* Giuglea DR. IV, 1554. }

737. **grínár** {dr. neol. }

{737a. **grindină** < *grandinare* (ar. *gr ândinã*).}

740. **grîu** (r. 2 corectat) "Weizen" (în loc de "Kern"). {Campid. *granu* W. 31. || arb. *grur*, *grun* < rom. Skok, Arch. Rom. VII 1/2, 155.}

741. **gros** {sard. c. 1. *grussu* "dick, gross" < *grussus* C. Gl. IV, 347, 52 etc. (= *grossus* + *drussus*) W. 14.}

{741^a. **groștîeu** < **gross(i)cellus*.}

{742^a. **gruiu** < **gruniu*; ar. *zgrun edz* DR. III 453.} /

P.64

{743a. ar. **grumur** "grămadă de pietre strânse, stog de pietre strânse într'un ogor" < *grumulus* "Haufen von Brennholz od. Steinen". Capidan, op. cit. || cfr. AW. 132. || cf. și *grumul'eu*, *grumud'eu*, "grămadă"} Dens. Gr. Ț. H. 55 || dr. *grumură* DR. II 624.}

{744^a. **grunz**. < **crondus* (< gr. *χοῦδρός* "grain de sel, etc." Giuglea DR. III 597, cf. *grândzã*; cf. DR. III, 836.}

{744^b. ar. **gună**.}

{{744^c. (din ^d) **gudură** < germ. **gud* + *ila*: Giuglea, DR. II, p. 386-389. Gamillscheg comb.: suf. e în legătură cu "*scutura*", ZfRPh Bd. 48, p. 473.}}

745. **gúră** {și alb. *gol' e* (< ital. ?), n. -gr. *γούλα* "Mund"; alb. *ka gojēne* = *are gură* "er ist beredet", B. I, 278. | Campid. *gula* W. 31.}

{{745^a. ar. **gurgiță** "partea dindărăt a capului" < *gurga*, P. Papahagi', Dunărea II (1925) 100. (cu roșu pe fișa pentru 747. *gușe* / *gușă*, q.v.).}}

746. **gurgúiu** (r. 1 corectat) sa. (din sm.), (apoi șters "Traufröhre").

747. **gușe** {(fișă mai lungă, lipită de-a latul și intitulată) **gușă** "Wir sehen dass das Gallische auf dem Wege zur Monophtongiesierung ist: *eu* wird zu *ou* und mit diesem zu *o*, vielleicht auch *u*, vgl. das Material das Zupitza, Zs. celt. Phil. III, 591 zusammenstellt u. frz. *gosier* zu *geusiae* (Z. r. Phil. XV,

242) ML. în Lit. bl. XXXI (1910) Sp. 282.} (la r. 8 după sugúș) {{cfr. sârb. *gúšiti* = "ersticken" (cfr. *dúšiti*) (adaos mai jos cu albastru)}} {{(la fine) rut. *Suši* piur. "Beulen, Diphteritis" (tot cu albastru adaos ulterior)}} {{(tot la fine, ultim adaos) Skok, Arch. Rom. VIII 1/2 155 arată că *eu* nefiind obicinuit, a fost înlocuit în lat. prin *au* (it. *gogio*) sau *u* (rom.); din rom. srb. *gušá*, *zagušiti* = < *suguşá*. (cu negru)}}}

748. I **gust** {"pg. *gosto*" Z. 163.} /

P.65

749. II **gust** {"1. 'asp.' st. 'sp.'" Z. 163.}

750. **gută** (r. 3 şters *strop* "Tropfen" - *stropsală* "Epilepsie") (în margine, spre fine) cfr. DA.

{750^a. **gutuiú** < κυδώνιος Diculescu DR. IV 490.} {{(în susul p., dorit intial ca 750^b.) <*cotoneus* și o variantă *cottanus* (**cottanus*) > *gutii* > *gutui* A. Graur, Bul. Ling. II, p. 84-87.}}

H.

{751^a. **hăis** = *hăi* + *acesta, aista, ista* Nandriș R.F. I, 185-89; cfr. DA.}

{751^b. **hamon, havon** < *Haman* (nume pr., ministrul lui Ahasverus) Bogrea DR. III, 724 ș.u.}

{751^c. (din 752^a) **Harina** < Ἁλίνα Diculescu Dr. IV 501.}

{751^d. (din 752^b.) **hăret** < ἱερήκιος Diculescu DR. IV 488.}

{751^e. (din 753^c) **hereu** < ἱερεύς Diculescu DR. IV 488.}

{753^a. **h i estru** < *festus* Giuglea 8-10.}

{[753^b. (din 753^d) ar. **h`ima** < lat. *imus*, -a, -um + h- din n. -gr. *hamblà* T. Papahagi. G. S. III 420-421. Capidan comb. DR. III 474-77.]}

{753^c. (din 753^b) **hoare** < *ovaria*. }

{753^d. (din 753^c.) [iacă < *eccum* Mussafia, Vok. 132; *eja qua* Tiktin, St. 29.]

755. **iápă** {Campid. *equa* W. 48.}

757. **iárbă** {(sters s. -ital.) neap. *ewðrð* (cu metateză) Subak 11. || "afz. ebre und das dazugehörige Zitat ist zu streichen" Z. 163.}

758. **iárnă** {potentino *mmernð* "inverno", *mmðrnarð* "invernata" Subak 11.}

759. **iáscă** (adaos r. 4 după ven. *leska*) "esca focaja" {Salvioni, Note varie sulle parlate lombardo-sicule, No 193-194, crede că *i* din sp. *hisca*, ca și lomb. *lisca*, se explică printr-o fuziune cu *vīscus* (cfr. sanfr. *věšca* = *esca*).} /

P.66

{759^a. (scăpare 359^a) **iasmă** < *levissima* Giuglea DR. IV 1554.}

760. **iáu** {(la r. 13 după *o iau* "ich breche auf") cfr. triest. *me čaposu*, germ. "ich packe mich zusammen"[după "mă duc"]. | (la r. 14 după *mă iau* cu *ciniva*) cfr. fr. *le prendre haut* Subak 11. || B.I, 291: Bed. *Prendere*" auch abruzz. *levá, luvá, luá*, puglies. *luare* (Papanti 485), vegl. *levúr*, ferner bei Mavdalari, Canti del pop. reggino: *levari pe mmaritu*. Doch auch sard. (*leare*).}

{761^a. **Ida** < *ἰδῆ, ἰδοῦ*.}

762. **ied** {(la r. 3 după sard. *edu*) B. I, 294: pugl. *éne*.}

{{764^a. (din 765) **iepar** < *equarius* Gram Rom. 51. 555 ș. u. (cu roșu)}}

765. **iépure** {Campid. *lépurî* < **lépre*, sonst **léb ore* W. 18. (cu negru)} /

P.67

770. **ies** {(la r. 7) s. bologn. *insire* "uscire" Subak 11. | Campid. *essiri* W. 62.}

771. **ieu** { **mēne* Bartoli § 488, 491: și în Sicilia există, precum dovedește nic. *min* "me", Salvioni, Note varie sulle parlate lombardo-sicule, no 101 n. }

772. **ir. ii** {și ar. ML.}

774. **II iie** {Mi. Co. I, 59.}

{775^a. **îmbăgină** {<**ambagellare* Drăganu DR. I, 297 ș. u.}

778. **îmbin** {"zusammenfügen", vgl. - *binare* Mi. Co., II, 24.} *desbina* < *desghina* < **disglinare* Giuglea DR. III 620. (cu roșu)}}

{781^a. **îmbufnă** <**imbufonare* DA. {Capidan., DR. III, 758.}||< *bufo* "broască" Bogrea DR. IV 824.}

782. **îmbúib** { **imbuviare* Giuglea DR. II 632. Gamillscheg: **imbuviare* = *imbibere* + *pluvia* ZfRPh, Bd. 48, p. 476.}

{782^a. (din^b) **îmbubică** "instigă" (Banat) < *in* + *bombŭicare* "bâzâi", cu aceeași trecere de sens cu sinonimul său român. {Pușcariu} Dr. III 676.}

{782^b. (din^d) **îmburda** cf. *bord* Giuglea DR. III, p. 595.}

{782^c. ar. **îmnă** < *in-mînare* Giuglea DR. III 1090.}

{782^d. (din^a și apoi ^c) **imos** < *līmosus* Dens. Gr. Ț. H. 53.} /

P.68

{783^a. (nu 784^a) **împăiă** <**impalliare* Giuglea 19.}

{783^b. (din^a) **împândără** <**impendulare* {Capidan DR. III 1088.} { **impinnulare* (cu var. supralineară *impîndulare*) DA. | DR. III 823; despre *penda* = *penna* cf. DR. III 884.}

784. **împăr** (la r. 2 după PALUS). (cu negru, subliniat cu creion roșu) LB. {În Banat" a împunge cu un ac gros (cu care se coase saci)" fig. *Mi-e inima împărată* Loichiță.}

{784^a. **împărăca** <**impilicare*, Pușcariu, DR. IV 1558.}

{785^a. **împărat** "palat" LB. <*palatum*, cf. *împărătuș*, *păraț*.}

{786^a. **împătrez** < *impetrare* Bogrea DR. I 259. || **impatrare* DA. cf. *pătră* la Șincai (latinism ?) (apoi barat DR. III 682).}

{787^a. **împilă** <**impillare* Ciin. TDRG (apoi barat cf. DR. III 681 ș. u.)}

788. **împing** {S.J. 181. (la r. 5 după "stossen") auch Ar. II, 28. P. B. 1/23.}

{788^a. **împing** "cheltuesc" < *impendo* Giuglea, DR. III 734.}

{788^b. (din^a) **împleteci** < **implecticesco* (corectat din *-care*) {Pușcariu} DR. III 678.}

790. **împlînt** (în margine) L.M.D.

{790^a. **împopoțână** (schimbat din *-tonă*) - *pupăză* < *upupa*: Capidan DR. II, p. 626.}

792. **împresur** (în margine) Cipariu, gr. I, 140.

{792^a. **împrinde** < **imprendere* (cf. *imprensibilis*).}

{792^b. **împroură** "a vărsa apă peste ceva, a udă" < **imperorare* < *ros* Dens. G. T. H. 53.}

{792^c. (**îm**)**prospătă** "a trată (rău)" < **perhospitare* Pușcariu DR. III 686. }

{792^d. **împroșcă** < **proicicare* Giuglea DR. III 1090. ||< slav. 681 ș.u.}}

793. ar. (**î**)**mprustédzu** {< gr. (ἐμ)προσ(θεν) Subak 18.} /

P.69

{794^a. **împulp** "prind putere", *împulpat* "cărnos" < **impulpo* (cf. *pulpamentum*), din cauza înțeleșului DA.}

795. **împúng** {"[sp. *pungir*]"Z. 163.}

{797^a. **împutăciune** † "reproș, ceartă" < IMPUTATIO, -ONEM "Anrechnung".}

802. **înălt** {"1. eng. *ot*" Z. 163.}

{803^a. **inărică** LINARIA *vulgaris*.}

{803^b. (dar v. 781^a) **îmbufnă**, ar. **îmbufnedz** < *in-bufono*, *-are* Capidan, DR. III 758.}

804. **încă** {La forma con -a. *únka. nánka* si trova anche a Trieste ecc. Subak 11.: aib <NON QU[]A = it. *non che* Subak 19. „ Bruch, ZRPh., 41, 582. **ānique* (cf. *dēnique*). cf. ZRPh. XI. 81.}

{804^a. **încăiera** <**incavellare* Pușcariu DR. III 671 ș. u. }

încăibără <**incaviolare* Pușcariu DR. III 671 ș. u. }

{804^b. (din^a) **încălă** < **in-callare* (< *callus*{m}) *îngălă* <**incallare* + *gaila*.}

{805^c. **încălă** "îngrășă" <**incallare* DA. și **îngălă**.} /

P.70

806. **încălt** {*încălție* <**calceaneum*, Giuglea, DR. IV, 1554.}

{809^a. **încăpăstră** CDDE.}

811. (corectat r. 1 din ar. **încărăsc** IV vb. *în*) † **încărăsc** | Ps. Sch. 98/4, Cod. Vor. 120, 2, Dens. 123} IV vb. {[megi. ances].}

{811^a. **încău** "àcolo" < *in eccum hoc* Dens. G. Ț. H. 53.}

814. II **încét** (r. 1 anulat asteriscul la) *QUĒTO*, -*ARE*. {sp. *quedar* = "rimanere" Subak 19.}

815. **încăi^vu** (la r. 4, la sfârșit vine mutat sfârșitul lui 816. **încid**): - Ein Partz. **CLAUTUS* setzt **CLAUTŌRIA*, AM > *cheotoăre, cheutoăre, cheptoăre* (ban.) sf. "Knopfloch" voraus.

816. **încid** {Pt.{urme de}*claudere, clasu* {în dial. it.}cfr. Salvioni: Note varie sulle parlate lombardo-sicule, no 28.}

817. **înciég** {Campid. *kallai* W. 46.} /

P.71

820. **încind** {ar. *n̄tesu* "care arde la gust" < *incensus* Capidan DR. II 630.}

825. **înci^uu** {ar. *ančuñare* (cu var, supralineară *ančuñare*) "a arde fără flacăără" Capidan DR. II 631-632.}

{826^a. **încură** < *incurrere* TDRG.}

827. (șters ^a) **încúrc** {**incolico* (Giuglea **incoluco* 12) și Diculescu DR. IV 465 < κροκῶ.).}

{828^a. † **înde, inde** < INDE DA.}

830. **îndémn** {(șters nehotărât) cf. *ademeni*.} /

P.72

{831^a. (din 831 care e însă **îndés**) **îndoi** în *inimă îndoită* = *îndoiată* < **indoliata* Pușcariu, Din persp. Dicț. 26.}

{831^b. (din ^a) **îndoi** < *dubie* Giuglea DR. III 1090.}

832. **Îndreă** (în margine) Mussafia, Voc. 141; Mi. Co. I, 20.

{832^a. (din 831^c) **(în)dreptă** < **directare*.}

{835^a. ar. **ine** "fibrele din corpul omului, fibrele subțiri care străbat vegetalele" < lat. *ina* "Papierfaser" P. Papahagi, Anal. Dobr. IV (1923) 371 375.}

836. **înéc** {cfr. *necătură* Cod. Vor. Dens. V. n. 126.} /

P.73

{838^a. **inelar** < **anellarius (anularius)*.}

{388^a. (sic: clipă de neatenție de inserare) v. 862^a. **inieptă**.}

{839^a. **înfărmă** (Ban.) "apucă, prinde" < **in-firmo, -are* Capidan DR. III 758.}

{840^a. **înfî(e)ră** (Mold.) "începe să se arăte" < *in-filare*, alb. *fîtoj* "începe" Capidan DR. III 739.}

{840^b. **înfirbăză** < **fervidiare* Capidan DR. III 758-9.}

{841^a. **înfiripă** < *im-perfilare* Giuglea DR. II 825. Gamillscheg comb. ZfRPh., Bd. 48, p. 477.}

{841^b. **înflocos** < 1. *floca* p. *facla* (cf. alb. *fl'akë*, Capidan, DR. IV, 1551) (paranteze cu roșu și adaos la fel) + *înfocă*.} {(sublinear) DR. V, 472 (cu altă cerneală neagră).}

{842^a. **înfoià** <**infollio*, -are {cf.}DA.}}

846. **înfúlec** {S.J. 181. Erklärung nur für sp. -pg. passend. Rum. < *infollicare*"in den Schlauch (cfr. *foale*) stecken", wie frz. *ensacher*, *empocher*.} {(cu roșu la fine) < *in* + *folles*, *-*ire*(=*ēre*) "a se umflă și strânge ca un foiu", cu aceeași evoluție semantică ca *înfulică*.}}

848. **îngăléz** {"1. XXIX st. XXXIX" Z. 163 (la r. 5). | "Înnegresc" <**gallare* < *galla* Pascu, Despre cimil. I și Bogrea DR. IV 825. || Cf. *încălă*.}

{849^a. **îngenà** "a, micșorà iuțeala în mers" <**ingenuare* (cf. *congenuare*) Bogrea DR. III 732} {(cu creion roșu) ?} /

P.74

853. **înghít** {ar. *angl'it* I D. 17.}

854. **îngîn** {B. I, 293. vgl. *ganér* 'gridare'. || Pap. 5 ar. *angán* "chem cânille, chem oile prin anumite semne și sunete (=înșel)"> "a o șterge, tuli". || Com. Dr. Capidan: ar. două cuvinte, a) *ngânescu* {(adaos de mai jos, ulterior) <*gannîre*} la sud, *ncânescu* la nord de "oftez, a scoate sunete" <(in *canere* (-*escere*). -b) *ngán* și la nord: "înșel - înșel copilul alintându-l, dându-i de mâncare" - {(pej.) "mânc" (d.e. *ngânași* ? = "ai crăpat ?", *ngâni s nu'ngâni* = "mânâncă, n'ai mai mâncà!"); și a momì câni etc. | Cfr. fran. *pipier* "attirer les oiseaux pour les prendre, en imitant le cri de leur espèce" - "duper en séduisant".}

855. **îngînf** {(la r. 1 după GONFLO, -ARE) Mussafia. Voc. 143.} /

P.75

861. II **îngúst(éz)** {"sp. *ensangostar* auf *ezangustare* zurückzuführen geht nicht wohl an: das Praefix stimmt nicht zur Bedeutung; es ist Wohl von *ensanchar* übertragen." Z. 163.}

{862^a. (nu 388^a la p. 73) **inieptà** < *in* + gr. *ἰόπτω* Diculescu DR. IV 463.}

865. **înjúnghiú** ✓ {*deangularare*, cf. REW.}

866. **înjúr** {"1. frz. *injurier* st. en -" Z. 163.}

868. **înót** {cfr. *nutare* Cod. Vor. Dens. V. n. 126. ||"Kreuzung *nato* + *no* ist nicht sehr wahrscheinlich, da dieses im Vulg. l. vermutlich *nao* lautete". Z. 163. ||Settegart, Z. 1913 (37), 195 < *natare* + *motare* "hin u. herbewegen". || P. Skok Arch. Rom. v.III, ser.III, p. 131 explică pe *NOTO pe teren lat.}

870. **îns** {W. J. 100. (la r. 9, după alt-rum. *dins de diminețã*) möglich trotz ar. *dislu*; aber wie *de* nach *ipso* erklären? || Se zice și *des dimineățã* și {prin} (în loc de s'a simțit, șters) *de dimineățã*. * Cf. DR. III 857 n.} {{Capidan.: *disu* numai în întrebarea *caidisiú* (*vreai*) ? = "care (lucru îl vrei) ? Răspuns *aistu dislu* = *de ipso*. {(subliniar) și din *eluși* etc. *illi-ipsi*}.}} {{Campid. *insoru* = *ipsorum* W. 68.}}/(la p. 76, r. 10, după "Individuum") {S. J. 181. vgl. alb. *vetë*} /

P.76

{870^a. **însâmbrà** <**insimulare* D. Pușchilă, *Mol(itvelnicul) lui Dos(oșteiu)* 74.}

871. **înșél(éz)** {și *înșelà* "betrügen" cf. TDRG, Papahagi Jb. XIV, 152, Skok (șters ZRPh) ASPH, 1918, p. 84, Spitzer DR. III 651. || <gr. $\psi\epsilon\lambda\lambda\omega$ Giuglea DR. III 1090.}

{872^a. **înșfăcă** <**infascicare* DR. III 1088, cf. *însă* III 381, 621 (Giuglea).}

874. I **însór** ar. *surà* P. B. 1/2 etc. ||"uxoror mit eingeschobenen n" Mussafia, Voc. 143.}

875. II **însór** {Mi. Co. II, 49: *însurà* "vorschuhen" eigtl. "besohlen": *solea*.}

{{875^a. **înspicà** < *inspīco*. (cu roșu)}} /

P.77

{878^a. **întărcă** <*intērricare Giuglea DR. III 1090. |< *intērico " < a > adumică ceva în apă pentru a nutri copiii < i > mici" P. Papahagi, Anal. Dobr. IV (1923) 89-93.}

880. **întelég** (în margine la r. 3 după (*digoń, del'goń*. {(la r. 6 înainte de liniuță) Cuvîntul se găsește, ca împrumut, și în 1. bască: *endelgatu* (ZRPPh., 40, 491 ș.u.)

{{881^a. (din^b) **întelepț** † "minte" Ps. Sch. 526 < *intellectus, -um.*}}

{881^b. (din^a) **întesà** <*insitiare DR. II 823.}

882. **întetesc** {*INTĪTIRE > *int eĩre* Subak 19 (wo unnötig: **inĩfire* > **inĩfire* > *inĩfire*).}

883. **întĩu** (în margine la r.2 după -UM) Mussafia, Voc. 186. (subl. cu creion roșu) {**antaneus* neatestat din **anteanus* (ca **propeanus*) supt presiunea suf. *-aneus* DR. III 387. | Din *ante iniens* Skok, Romania L (1924) 217, respins în Dr. IV (ultima trimitere subl. cu creion roșu).} (Ultimele trei rînduri despre "illyrischer Einfluss" marcate cu creion roșu în margine)

884. **întĩmplu** {cf. Din perspectiva Dicționarului, 44-45, *adde*: DR. III 763.}

{884^a. **întĩnà** < *tenuare.*} /

P.78

890. (nu 891^a) **ĩntre** {< *ante* CD.}

891. **ĩntreb** {**interobo nach probo* ?}

892. **ĩntreg** {"Metathese zeigt auch sp. pg. *entregar.*" Z. 163. | Campid. *intėru* W. 48.}

{892^a. **ĩntremà** < **intrarmare* DR. I 235 Pușcariu.}

894. **ĩntru** {*inĩro = intra* A.L.L. XV. 246.}

895. **ĩntũnec** {< **innocico* Giuglea 10-11.}

898. **ĩnvãt** {"Lehren" (șters vgl.) auch s. -span. ||"Warum soll man eine Zwischenstufe 'an die Schrift gewöhnen' (cf. r. 8) annehmen ? Der Übergang

von 'angewöhnen' zu 'lehren, lernen', doch auch ohne das möglich." Z. 163.
|| Cfr. Bartoli || Cfr. Schuschardt, Z. 1913 (XXXVII), 177-185 {}(subliniar)
**invitiare* + *initiare* (subl. cu creion roșu)||Cf. *cal cu învăț* (scil. "rău").} /

P.79

{899^a. *înveghiă* < *invigilo*, -are DR. VII.}

{900^a. † *învie* < *invivere* (*învi i*) DR. II 611.}

903. † *învît* (în margine) LB.

904. *învólb* (corectat tipografic r. 6) vollzogen. {Cf. *dezvolb* Giuglea 8.}

{905^a. *ismă* < $\upsilon\sigma\mu\eta = \omicron\sigma\mu\eta$ Diculescu DR. IV 482.}

906. *îțe* {*îț* Giuglea 12-13. | Campid. *littu*, log. *lizzu* W. 49.}

J.

908. *jneápăn* (în margine) L.M. Gl. /

P.80

913. *júde* (corectat r. 1) († {pl.} *júdeci*) (din (+ *júdecú*)) {fem. *judecească*.}

916. *jug* {Campid. *gu* W. 24.}

918. *jugástru* {Diculescu DR. IV 482 < $\zeta\upsilon\gamma\alpha\sigma\tau\rho\nu$.} {{(la r.2) $\zeta\upsilon\gamma\acute{\iota}\alpha$ "Anchorn" s'a păstrat și în Italia de sud, în fostele regiuni grecești.}} (la r. 3 corectat) II, § 523, 560 (din II, § 560).

919. *júnc* {și bar. *xiunghe* "giovenco". Salvioni: Spogliature sici - liane I, N° 5 n.}

923. *juni(n)că* (adaos în margine) Mi. Co. II, 75.

924. *juníce* (adaos în margine) Hasdeu, C. d. b. I, 286.

{924^a. *jupân* < **giupanus* (< **giupa* < gr. $\gamma\upsilon\pi\eta$ 'casă') Giuglea DR. III 609.}

925. ir. *zúritșe* {W. J. 93, Entspricht genau dr. *junice*.} /

{K'}

- {928^a. k'ipinare (ar.) "pincer" < **pīpinare* CDDE 930.}
 {928^b. k'ipurare (ar.) "pincer" < *pīpulare* (cf. *pipilare*) CDDE 931.}
 {928^c. k'urare (ar.) "piauler" < **pīulare* (< *pī*, cf. *pīpire*) Candrea în CDDE 932.}

L

929. **la** (corectat la fine) Rom. Gramm. III, (§ 428) (din Rom. Gramm. III, 364).
 930. **lac** {n. -cat. *llac(h)* Subak 424.}
 {943^a. **laie** < v. gr. *λάγιος* Diculescu DR. IV 441. ||< *labes* DR. IV.}
 935. **lámură** {< **lamula* (*lamella*) Giuglea 14.}
 {935^a. **lăor** < *liber* ML..., Tikt.}
 {{935^b. ar. **lángută** (după negaț.) "nimic" < *nec-gutta* P. Papahagi, Dunărea II (1925), 99 (cu roșu).}}
 936. (**lápăd** {CFr. Pap. 2. ||< *liquidare* Herzog I, 220}{{Dr. V, 483-95. (cu albastru)}}}
 939. **láppte** {Campid. *latti*.} /

P.82

- {946^a. **lătăreț** < **latericius*.}
 {954^a. **lăune** < **lavone* Bogrea DR. II, 467 (corectat din 367). Gamillscheg comb. ZfRPh., Bd. 48, p. 477.}{{(supralinear) I. Jordan, Top. 141 < *leo*, -*onem*.}}
 955. **lăur** (corectat r.l) "Stechapfel" (din "Lorbeer").
 {955^a. **lăureasă** "lucrătoare", deriv. din *laborare*, Capidan, DR. IV 1552.}
 956. **lăurúșcă** {cf. alb. *řuš* "Traube" Jb. XX-XXv 80.}

{956^a. -1e < *libet* DR. III 397 ș.u.}

{956^b. *leoarcă* - v. sub 966^a.}

957. *leágăn* {Pt. obiect cf. megl. *cărciciu* la Pap. p. 199 (65); pt. *arină* cf. tarent. *nazzejare* "cullare" < *altiare*, Iordan, ZRPh 42, 535.} /

P.83

958. *leg* {Campid. *liai* < *ligare*.}

961. *lége* (corectat r. 2) eng. *alak'* (din *alaidž*).

{966^a. (nu 956 b din c, p. 82) *leoarcă* < *λιβρτικος Diculescu DR. IV 492.}

{{966^b. (și aici adăugat fără număr, deși cf. 936.) *lepădă* < *liquidare* Herzog DR. I 220 ș.u. || DR. IV.}}

{966^c. (din ^a) *lespede* < λίσπος Diculescu DR. IV 490.} {{(mai jos) TDRG.}}

{967^a. *leşină* < **laesionare* CDDE; combătut de Giuglea DR. II 829, care propune: *līxīnare* < **lixina* < *lixa* "klares Wasser".}

968. (reluat, cf. 954^a.) {*lăune* < *leonem* Iordan, Dift. ||(< *lavonem* Bogrea DR. II.)}

{{968^a. *leurdă* < *λευβύροδος Diculescu, DR. IV 455.}}

{{968^b. (din ^a) *leuștean* < **leuisticellus* Pușcariu, DR. IV, 1558.}}

{{968^c. (din ^a) *licări* < germ. *link*-Giuglea DR. III 1090. |<*liquorare* DR. IV.}}

{{968^d. *licuriciu* < λυκουρίκιον Diculescu DR. IV 489.}}

969. *lîmbă* {Campid. *lingus* W. 48.}

970. *limbríc* {B. I, 293: "dalm. *-lebrak* (nb. *lumbrak*) (var. supralineară *l{o}mbrak*) erinnert an. rum. *limbric* "lombrice". Ist. alb. *l'evris* wegen des -s aus dem. N. -it. entlehnt?"} /

P.84

971. *limbút* {(se refuză etim. r. 1 |<*LĪNGUŪTUS) Nu căci *mb* !}

{971^a. *limpeda* S. J. VI 80 < *limpidare*.}

973. **lin** {ληνός Diculescu DR. IV 460.}
 974. **lînă** {Campid. *lana* W. 34.}
 {976^a. (scăpare 776) **lindic** < *landīca*.}
 977. **lîndină** {sard. c. *lîndiri* "Nisse, {Lauseier}" W. 12.}
 982. **lînjesc** (pus între paranteze drepte și corectat) {IV vb. (din I vb.) (*tânji*) |
 La C. A. Rosetti, cf. DR. III (Grimm).} /

P.85

- {984^a. (rămas fără număr) **lîntiță** ML. 4981.}
 987. **luceáfâr** { și *lucer* {cf. sp. *lucero*} Dr. 830.}
 {988^a. **lucezi** < *lucidus* Bogrea DR. IV 830.}
 989. † **lucoáre** (în margine) Cipariu, gr. I, 210 (la fine) A.L.L. III, 515.
 990. I **lúcru** {ar. *fac lucrū* = "câștig bani" Capid. = *lucrum facere*
 Georges "gewinnen", cfr. v. -rom. *fără lucrū* = "sans profit", Cuv. d. bătr. I,
 280. || cf. **afannare* "sich abmühen", ajunge în dial. franc. la sensul "gagner
 par le travail", "Gagner avec peine et fatigue", "gagner avec peine", etc.
 Wartburg s. v. || DR. III 820 || Cf. ML.}
 991. II **lúcru** (adaos la fine pentru "erreichen") "erreichen, geninen" = a-și
 da silința.
 993. **lúme** {"ac cu lume" (= piatră scilipicioasă) Dr. III 1090.}
 994. **lumínă** (în margine) Tiktin, Conv. lit. XIII 298. /

P.86

- {995^a. **lunăriță** "botrychium LUNARIA".}
 997. **lúnec** {*lubricare* für "serpere" bei Venantius Fort. Schuch. Supl.
 XX, 11. Mf. Co. II, 29.}
 998. **lung** {Campid. *longu* W. 13.}
 1000. **lúntre**. {B. II, 433. "Lynter ist. urspr. südit. (sic. (*luntru*), rum.
 slavo-rom. (bulg., srb., *lontra* in Montenegro), alb. u. graeco-rom. λόντρα ;

woraus wohl s. -it. *londra*, dalm. (*londro*, *lundro* "piccola imbarcazione", span. *londro*.)

{1001^a. **lupare** < *lupalis* Bogrea DR. IV 831.}

1005. **lut** {sard. c. *ludū* W. 14.}

{1005^a. ar. **luṭ** "copil" < *lutetus* Capidan DR. II 630 | *copiluṭ* ?}

M.

1007. **măcéł** {neol. TDRG. }

1009. **mácin** {B. II, 433: dalm. *maknuár* "macinare" und heute im ganzem N. -it., vgl. aber Flechia Arch. VIII, 370, Ascoli X, 89.} /

P.87

1012. **mácru** {"Dass *măcrat* 'saure Milch' auf *macru* zurückgehe ist sachlich nicht sehr einleuchtend."}

{1014^a. (nu 1022^b) **măgura** < *μαγάρον* Diculescu DR. IV 497.}

{1016^a. **maimare** < *magnarius* Giuglea DR. II 827 || *Mămăruṭă* < *magnaria* = doamnă ?} (v. și 1020).

{1016^b. † **mainte** < *magi[s]ante* .}

{1018^a. **mălaiū** < *amylum* + *alia* sau gr. *μύλλω* "macin" + *alia* Giuglea DR. III 601. || {{Gamillschege: "überzeugt nicht" ZfRPh Bd. 48, p. 483.}} || Weigand < *meiu laiu* 'negru' || (repetat) Weigand < *meiu laiu*, cf. și Bogrea DR. IV 831.}

{1018^b. **mălțează**, arom. *malṭeadză* "vărsat" < *mal(a)taediá* P. Papahagi, Anal. Dobr. IV (1923), 371-375. | cf. Capidan < alb.}

{1018^c. **mălură** < *malura* Giuglea, DR. IV 1554.}

1020. **mămăruṭă** {V. J. 93 *mămăruṭă* Nebenform von *măriuṭă* .}

1020^a. (în josul paginii 87, fără număr) **mângăia** < *μαγγωνέω* Diculescu DR. IV 474.

1021. (de fapt 1022.) **mănúnchîū** {Campid. *manu u.* }

1022. (de fapt 1021) **mă¹nînc** {"Dass *mîncă* auf *mîndcă* beruhe, ist schwe zu glauben, wenn man *vindicare* > *vindeca* daneben hält. Ich meine dass man doch von *manducare* auszugehen habe, das vielleicht unter Einfluss von manus zu *manucare* umgestaltet worden ist; aus der Kreuzung von *mă¹năncă* (wie *mărunt*) und *mîne¹c* (*manico*) wäre dann *manăncă* entstanden; *mîncă* wäre dann eine Reduktion davon." Z. 163.} /

P.88

{1022^a. ar. **mar** "amă¹ri¹t" < *malus* P. Papahagi, Dunărea II (1925) 101 (cu roșu)}

1024. (dorită schimbare cu 1025) ar. **mărăt** {cfr. † *amărut* HEM. 1027/31. {Mi. Co. 46 *mărat* ist viell. mit *male* zusammenzustellen. | Campid. *malădiu*, log. *malăidu*, a. log. *malăvidu* W. 27.}

1024/1025. {sind zur Herstellung der alphabetischen Ordnung zu vertauschen". Z. 163.}

1025. (dorită schimbare cu 1024) **mărăcine** {<**marrucina* Jb. XIX-XX, 138, XX-XXV, 80.} {(la r. 3) alb. *merkgîni*.}

{1025^a. **mărăsân** (*meresân*) < *male - sanus, -s, -um* Drăganu, DR. IV, 741.}

1027. II **măre** {cfr. *săptămîna mare, ursa mare* = lat. MAJOR! Cfr. Subak 20. ||"Dass in *fată mare* das Adjektiv noch die urspr. Bedeutung (*mare* "männlich") habe ist doch ganz unwahrscheinlich, es ist einfach als 'gross' = 'erwachsen' zu verstehen". Z. 163. | Cf. Wundt, p.2, la origine la animale nu se făcea deosebirea de sex, ci de "Wertunterscheidung": "mare" = bărbat, "mic" = femeie. ||< *maio¹rem* Giuglea DR. II 827 (*măre*) ||alb. *mađ-i/maio¹rem*) DR. III 819. ||< *maio¹r* >**maio¹r*>**mario* (ca {*madia* <} *maida* < *magida* >**maria*, plur. *mari*, de unde sing. *mare*, după *tari - tare* Skok, Romania L (1924) 223.}

{1027^a. **mărar** < μαράριον Diculescu DR. IV 460.} /

P.89

{1030^a. **măre** (mai bine 1027^a) < *ma(iu)re* aton, < *maio¹rem* Giuglea DR. II 827, III 610.}

1031. **márgine** {B. I, 292: "Volkstümlicher bewahrt MARGINE Form u. Bedeutung im dalm. *m(e)rgan¹*, *-in¹* "termine, confine"} und rum. *márgine* (in Mazed.), das "Zuletzt, endlich" heisst. s. Ar. s.v., auch im Sard. als Orts.-N. (Arch. Triest. 1903, 148. || *marne* (?).) {"[frz. *marge*, span. *márgen*]" Z. 163.}}

{1031^a. {ar.} **mărinare** "întrista, măhni" < *malignare* [P. Papahagi], Dunărea I (1924), 185 - 186.}}

{1031^b. **mărit** "ginere" Ps. Sch. 18/6 < *maritus* Dens. V. N. 529.}}

{1032^a. ar. **mărițáscu** "a se înrăutăți" (boală) < **măreață* < *malitia* Capidan DR. II 627.}}

{1032^b. **măriná**, **măriní**, **mărin** " a se bolnăvi de stomac" < **malinare* < **malare* + suf. *-inare*.}}

1033. **mármură** {Campid. *mármura*, daneben *mármuru*, *marmorem* W. 18} și Diculescu DR. IV 398 < lat. *mármur*, -s < gr. *μάρμαρον* .}}

1040. **másă** {B. II, 432: Pieri, Arch. XVI, 166. || Subak, 429: auch im cat.: *joch de mesa* "billar". | Campid. *me^sa* W. 37. {și Diculescu DR. IV 432 < gr. *μάζα*.}} / (P. 90 în margine) L.M.D. /

P.90

1042. **măsălar** {< **măsurar* < *MĒSSORIUS* au **MĒSSURA* + *-ar* ?}

1043. **măsăriță** (în margine) LB.

1044. **măscur** {Campid. *maskru* W. 46.}

1045. **măseá** {(r. 3 după sp. *mejilla*) "Wange, Backen" (cfr. *falcă*).}

1047. **măsúrá** {(r. 2 după eng. *mazúra*) *imsúra*}

{1047^a. **mățar** < *mattarius* Giuglea 15.}

1048. **máțe** {B. II, 431: hiezu abruzz. || Mi. Co. 69. || *mățare* < **μαζήον* Diculescu DR. IV 497.}

{1048^a. **Mățarea** < *μαζάριον* Diculescu DR. IV 498.}

1049. **mătrăgúnă** {durch gr. Vermittlung, wodurch *t* < *nd* und Suff. (cfr. *παπαρούνη*: *παπαρίνα* "papavero", *ζουπούνα* G. Meyer, Ngr. St. IV,

68, 66) erklärlich. Subak 19. || DR. III 819 {v. Diculescu DR. IV p. 485 < μωνδρογόρος. || prin intermediar albanez Jokl, IF, 44, 49 ș. u.}

{1049^a. mătreață < **tramitea* Pușcariu - Giuglea DR. III 603. Gamillschege comb. ZfRPh, Bd. 48, p. 483. || (nu 1051^a) mătreață < μoθoρo-της Diculescu DR. IV 479,} /

P.91

1052. **mătur** {< Serbischen, was Akzent, Bedeutung und Verbreitung (ausschliesslich im Westen) beweisen. Weigand Kr. Jb. 1902/3 I, 94.}

1054. **mătúșe** {cfr. Diez, Wortschöpfung, 37, ap. Mi. B. 13.}

1057. ar. **merdu** {die ar. Form. *merðu* (Dal.) weist auf griechische Vermittlung, Jb. XX-XXv, 74.}

1058. **merg**. {B. I, 293: "vegl. *merg* - "traghetto" (auch als Orts - N. Mergo, heute Smergo) geht vielleicht mit rum. *merge* < EMERG- (Wollmüller's Jb. VII, 111)." B. II, 430: vegl. *merg* - vegl. vorläufig tosc. u. s. -it. *marangone*, De Gregorio, Studi glott. it. I, 27. || Cf. DR. II (Iorga) || Cf, Locul Limbei rom. || Cf. Giuglea DR. I 486: *meo* + *pergo* || Cf. Daicovici, DR. IV, 477-78.}

1059. **merinde** {Campid. *marenda* = *merenda*. W. 20.}

1060. **merindéz** {ar. (*a*)*miridzu* "odihnesc (oi, capre) în vremea căldurii" P. Papahagi, Dunărea II (1925) 104. (cu roșu).}

{1061^a. **mesereare** < MISERERE.}

{1061^b. **mește** < *miscere* TDRG.}

{{1061^c. **mesteacăn** Candrea cf. DR. III.}}

1062. I **mestec** (în margine) Mussafia Voc., 152; Mi. Vo. II, 4. {Campid. *mâietu*, -ai.}

1063. II **méstec** (în margine) Mussafia Voc., 152. / (la P.92) {B. I, 294: vegl. *meskuár* kann phonetisch sowohl hierher, als auch zu *mischiare* gehören.} /

{{1063^a. **mesteacăn** < μαστούχινος Diculescu DR. IV 480.}}

1064. ***met** od. ***mit** {B. I, 430: vgl. *mais* "messo" lautgerecht, wie a. -s. -it. *misu*, *miso* bei Posa (anders Savj - Lopez. Z. 1906, 43/4.), noch heute sic. *la misa* "il mettere", und Wohl auch sonst, ausser den meisten gallo - u. rtr. Mundarten. M. - L. II, § 345.}

1065. **mezín** (renunțat la el prin bare, dar cu șovăire) {"der Vergleich mit dem Deutschen ist mir unverständlich" Z. 163.}

{{1066^a. **miață** "friguri" (în Țara Oașului *m'nață*, arom. *n'nață*) <*ignitia Skok Časopis VII, p. 166 ș. u. ||*m'nață*.}}

1067. **mic** (la r. 9 în margine, după vgl. Zeitschr. rom. Phil. se cere cu ? trimiterea la volum) {(la r. 13, după *mititel*) Subak 19: *micițel* >*mișitel >*mititel > *mititel*.}

1070. **miél** {{(la r. 2 după AGNĒLLUS, -UM) Plautus: înlocuiește tot mai mult pe *agnus*} {cat. *anyell* Subak, 421 || <*agmellus cf. Zur Rekonstr., p. 37. "ansprechende Deutung" Etmeyer, Prinzipienfragen der rom. Sprachwiss. p. 10.}

1073. **miérlă** {Campid. *meúrra* W. 18.}

{1073^a. **mierliu**, ar. *n'irlu* <*merulus Pușcariu DR. IV 406-409.} /

P.93

1075. **miéz** {Il napoletano *miétso* mostra la nota irregolarità nel riflesso di MEDIU, à Potenza c'è la forma corrispondente al cal. *menzu*: *mēndzə* Subak 11.}

1076. **mijlóc** {S.J. 181. (la r. 4) die Gründe nicht überzeugend. ||Campid. *Meilóžu* (eine Gegend im Logudoresischen = *Meinlocu*. W. 57.)

1079. **mînă** {(la r. 11)"1. frl. statt frl. sp.; gask. man braucht nicht auf *MANA zu beruhen; vgl. *paa* PANE." Z. 163.} /

1085. **mîneacă** {Campid. *máni a W.* 50.}
 {1086^a. **minogociu** <*μυνικόκκιον Diculescu DR. IV 478.}
 1089. **mîntă** {< μίνθη, μίνθα Diculescu DR. IV 482.}
 1092. **mînz** {<*mandius (< *mannus*) DR. III 883.} /

1095. **mîrced** {*mèrceđ* Giuglea 26.}
 {1095^a. **mire** < μεῖραξ Diculescu DR. IV 492.}
 1096. mgl. **mirindzu** {B. II, 433: hiezu sard. cal.; tosc. auch *lemérie*
 Parodi, Miscell. Ascoli, 463.}
 1098. **mișină** {*mausoleum* Giuglea DR. I.} {{în legătură cu *messio*
 Giuglea DR. III 613.}
 {1098^a. **mistreț** < *mixticus* Candrea.}
 1099. **mîneru** (la fine) cf. 1210b (de fapt 1183^c. ar. **nirlu**) {cf. DR. V
 406-409.}
 1102. **moără** {"füge hinzu "Mühlstein" bei den anderen rom. Spr."
 Z. 163.}
 {1102^a. **moarbed** < *morbīdus*.}
 {1003^a. **moare** "nărav" < *mos, morem* G. Coșbuc, Versuri și proză,
 1897, p. 59; V. Grecu, Codrul Cosminului I, 569} {{și ar. *morŭ* (șters
 O. Densușianu) G. SD. I, 329.}}
 {1005^a. **moleată** < *mollītia* Giuglea 16-17.}
 {1005^b. **molind** < **mollībundus* "-" 17.}
 {{1106^a. **molid** < gr. μελάνδριον Giuglea DR. III 1090.}}
 {1106^b. (din^c) **momâie** < **mammanea* Giuglea DR. II 820.}
 {1106^c. **molura** < *μόλοθρον Diculescu DR. IV 460.}

{1107^a. ar. morŭ "obiceiu" < *mos, morem* (în loc de **moare*)
T. Papahagi Gr. S. I, 328-9.}

{1109^a. mormoloc < μορμολύκη Diculescu DR. IV 486.} /

P. 96

{1111^a. ar. mpihúr "prind ceva cu acul" < **per-fibulo*> **prefiurare* >
preh'urare Capidan DR. II 631. | Gamillscheg se îndoiește, ZfRPh, Bd. 48,
p. 476.}

1114. múche {Campid. *müggŭ* "Baumstamm" = *mutilu, muc'lu, mul' i u* neben log. *muju* ds. = *muc'lu* (wie *oju* aus *oilu*). || DR. III 830 contra < lui > *mutilus* | CDDE n°. 1159.}

1116. mucoáre (în margine) LM. D. {(la r. 1 după "Rotzkrankheit")
"mucegaiu" Dens. G.Ț.H. 53.} {(la fine) = substanța care se curăță de pe
soarte (la Aromâni).}}

1117. mucós (șters asteriscul la MŪCCŌSUS, -A, -UM și motivat în
margine) C. Gl. II, 517 ap. Giuglea 18.

1120. muiére {MULIEREM anzusetzen sind wir nicht berechtigt, das
Frz. und das Rät. weisen deutlich genug auf *ē*; s. Meyer - L., Einführung,
S. 99". Z. 164.}

{1121^a. mulă < *mullus, -a* DR. III 843.} /

P. 97

{1124^a. arom. mul' - < MULLEUS ML.}

1125. *mulzáre (r. corectat în margine) Jb. III (din II) {după *mânzare* ?}

{1125^a. murnă < al.d. *muoma*: Giuglea DR. II, p. 401-402.
Gamillscheg comb.: ZfRPh Bd. 48, p. 473.}

1127. ar. múndă {< pl. *mundzi* < alb. *mundzë* Kr. Jb. IX, 1, 77.}

{1130^a. munună CDDE 174, ar. *murună* Gr. S. I, 226.}

1131. I ar. mur {< *σμυρρίς, -ίδος, Diculescu DR. IV 481.}

1133. **múrá** {TDRG. alt s. "Brombeere" și Diculescu DR. IV p. 458
 < gr. μούρον. }
 {1133^a. (din^b) **murg** <*μουργ - ικός Diculescu DR. IV 457. }
 {1134^a. (corectat din 1133^a) **murnu** <*morrinus ML. }
 {{1134^b. **mursă** < *mulsa* ML. }}
 1135. **múrsec** {Campid. *mussiái* (*mursicare*) W. 41. }
 {1135^a. **murta** < μурτη Diculescu DR. IV 498. } /

P 98.

- {1135^b. (din^a) ar. **mușat**, istr. *musăt* (dr. **Mușat**) "frumos" <*muș
 (cf. *Mușa*) < **musteus** "jung, frisch, neu" Giuglea DR. III 767. }
 1136. **mușc** {(la r. 2 înainte de atestări) B. II, 433 hiezu dalm. }
 1137. **múscă** {Campid. *muska* W. 41. }
 {1137^a. **Muscel** <*montiscellus DR. III 819, DR. IV, 1558. }
 {1139^a. **muscur** <*musculus Giuglea 18 {și ar. *capră muscură* "de
 culoare deosebită la grumaji, la burtă și subt cele patru picioare". } }
 {1142^a. ar. **muștinedzu**, **măștinare** < *mestus*, **mestinus* Capidan DR.
 III 1088. }
 1143. **mústru** {cfr. *ich werd's dir zeigen.* }
 1146. **mut** {Gamillscheg. *Oltenische Mundarten*, p. 96 aduce dovezi
 pt. etimologia lui Titkin MOVITIARE și contra lui *MUCCIARE. } /

P. 99

- {1146^a. **mutătură** < *mutatura.* }

N.

- {1148^a. ar. **năŃeámă** < *infima* T. Papahagi Gr. S. I, 329. }
 1149. **náie** {log. *nae* 425 || neol. }
 1150. **nálbă** {Cam < p > id. *narba.* }
 1151. **nămáie** {cf. Wartburg } /

P. 100

1156. **nástur** {(nu 1157^a) < gotică Giuclea, DR. II, p. 382-86.}

1157. **năsút** (în margine) LM. D.

1158. **nat** {S. -J. 181. (r. 2 după "Leute" bedeutet jetzt "Niemand" (cfr. frz. *personne*).}

{1158^a. (nu 1159^a.) **natră** < vḶτρov Diculescu DR, IV 421.}

1159. **nătură** {< Serbischen, was Akzent, Bedeutung u. Verbreitung (ausschliesslich im Westen) beweisen. Weigand Kr. Jb. 1902/3, I, 94.}

1160. **neà** {Campid. *nì* <*ni-i W. 28.}

{1160^a. **nechezà** <*hinnitulare.}

{1160^b. **necum** < *ne-quomodo* TDRG.}

1163. **neghină** {cf. fr. dial. *niellas* <*nigellacicum Gamillscheg - Spitzer, Beiträge z. rom. Wortbildungslehre, p. 40. DR. II 696.}

1164. **negóť** {(la r. 3 înainte de [ar. *emboriu*]) werder aben von Salvioni, Ztschr. XXX, 81-83 bezweifelt.} /

P 101

1167. **négru** {(r. 2) "1. frz. *noir*" Z. 164.}

1169. **nelutátec** {< lat. Bogrea DR. IV < 835 >}

{1169^a. **nene** < *ninna* "cel care desmiardă" (*i*): simțindu-se reduplicat n'a devenit *neane. P. Papahagi, Anal. Dobr. IV (1923) 371-375.}

1171. **nepót** {(la r. 16 după im Dalmatischen) serbo-croat. *nepuča*.}

1172. {cor. **nepoțeà** (din *nepótă*) <*nepotella (= *nepotilla*) Jord. Dift. 59.} /

P. 102

1175. **nește** {(la fine) die Istrorumänen *nu știu* : *nuscăt, nuscărle*.}

{1175^a. **nestimat** (*nestemat*) în *piatră nestemată* < *aestimatus*, V. Grecu, Codrul Cosminului, I, 570.}

- {1175^b. **neștiinte** † < *nesciens. entem* Drăganu DR. < I > 296.}
- {1177^a. ar. **neu** "zăpezos, alb ca neaua" < *niveus* P. Papahagi, Anal. Dobr. IV (1923), 371-75.}
- {1179^a. **Nicoară** < Νικόλαος Diculescu DR. IV 420.}
1182. **niner** (la fine) cf. *nira*.
1183. **ning** {B. II, 432, und abruzz. bis Agnone - Aquila (Ascoli, Arch. VIII, 117), woselbst auch *nenguendę*, - *iččę* (Finamore) .}
- {1183^a. ar. **ńire** "rinichiu" < REN, -EM Capidan, DR. III 760. Gamillscheg < germ. *Niere* ZfRPh, Bd. 48, p. 485.}
- {{1183^b. ar. **nirari** " a distra pe copii" < **ninnare* P, Papahagi, Anal. Dobr. IV (1923) 371-75.}}
- {1183^c. (din^b) ar. **nirlu** < *merulus* Pușcariu DR. III 1091.}
1184. **nițel** {< *un-etta* Giuglea DR. III 1090.} /

P. 103

1186. **nóatin** {W. J. I, 101. (la r. 15 după *danac*) a. big. *danakz* (< tk. *dana*) {(supralinear) Romanski 308 | (la r. 17 după + *uș*) < alb. *dem* "Rind" + *uș* ||"1. **nóatin**" Z. 164.} /

P. 104

- {1191^a. **noteină** < **annotinina* Giuglea DR. I 248.}
- {1195^a. ar. **nțesu** < lat. *incensum* Capidan DR. II, p. 630.}
- {1195^b. ar. **nturină** "fulgeră, vremuieste" < RUTILARE Capidan DR. III 761, {(supralinear) Gamillscheg comb. ZfRPh Bd. 48, p. 485}, *tuninare* Papahagi, Anal. Dobrogei IV 374.}
- {{1195^c. (nu^b) ar. **nturturare** < *torturare - tortura*, Capidan, DR. IV., 1552.}}
1196. **nn** {Campid. *non* W. 62.}
1200. **nuiá** {Mi. Vo. II, 35: "*novellus* gewöhnlich in der Sprache der Landwirtschaft".}
1202. **numai** {Subak, 426: cat. *no mės* "nur". cfr. ML. III § 702.} /

1205. III † **númăr** I vb. (adaos suplimentar în creion după "nennen") lesen {cfr. Tiktin}(tot în creion)

1207. **nun** { $\nu\acute{o}\nu\omicron\varsigma$ ist bereits im IV od. V Jh. ins Griechische eingedrungen, Weigand Kr. Jb. 1902/3 I, 94.}

1208. **núntă** {B. I, 278:"Das Istrianische zeigt in Dignano auch das epenthetische *n* (durch das N- Rum.hervorgehoben, s. M. -L. I § 587) u. wie das Rumän. Sard."|Campid. *nunsas, nunzas*, (wie *n* das im Rumän. eingeschoben: *nună* \grave{a}). W. 52 || cors. *nonza* "cavalcata che si fa in occasione di nozze", *nozza* "fidanzamento" Serra, DR. V 454.}

1209. **nutrěsc** {neol. Jb. XX-XXV 121.} /

{1210^a. ar. **nutricare** < *nutricare* cf. *a nutricà* "a face pierdut ceva (bani sau obiecte date împrumut)" din Zagra, Com. Corbu, DR. III 1091.}

{1210^b. (de fapt v. 1183^c.) ar. **n irlu** "hellblau" <*MĒRULUS.}

O.

{1210^c. **oacăre, oacăne** < $\acute{o}\chi\mu\alpha$ Diculescu DR. IV 441.}

{1212^a. **oamă** < *oma* Bogrea DR, IV 897.}

1213. **oără** {B. I, 293: HORA "mal" ist nicht selten: in a. -it. Texten (A. -it. Chrestomatie, 208) und friul. Arch. IV, 211 Zeile 15.}

{1213^a. **oară** "păsări" <**ovaria* Dens. G.H.Ț. 53.}

1216. **oaste** (în text, r. 5 corectat în loc de "der Feind") "das Heer" {"nume care se dă la început numai oastei dușmane, apoi și celei naționale, când defensiva s'a transformat în ofensivă și când Românii au început să-și recucerească pamîntul pierdut s. părăsit de Romani". Bogdan, Organ. 370.}

1217. **óchiu** {cfr. it. {(supralinear) Sinn!} *occhiello*, fr. *oillet*. Subak 19.}

{1217^a. **oină** < *ovinus* ML. TDRG.} /

P. 107

1220. **om** {Campid. *ómini* W. 18.}
{1220^a. **omidă** < ὀμιδᾶς Diculescu DR. IV 489.}
1221. † **op** {; **optă** cf. DR. III 905.}
1222. **opt** {Campid. *ottu*.}
1223. **orb** {pt. înlocuirea lui CAECUS prin ORBUS cf. Wartburg *ab oculis*.}
{1224^a. ar. **ori** "marginile hainei" < lat. *ora* "Rand" P. Papahagi, Anal. Dobr. IV (1923) 371-75.}
{1224^b. **ori** în "a-ți ieși din ori" și ar. *orle* > alb. *ore* DR. II 473. Compus *desori*.}
{1224^c. **Orul** < ὄρος Diculescu DR, IV 497.}
{1224^d. **ortoman** < *libertus* > **iert-* + *-man* > **iertoman* > *(i)*ortoman* Giuglea, DR. V, 542-547.}
1226. **os**. {Campid. *ossu*.}
1228. **osînză** {Campid. *assunḡa*. || cf. alb. *usûji* Jb. XX-XXV
123. || poate: *o*sânză*; nu aici arom. ? ar *fi nasândză* !}
1230. **ospăt** {gr. σπῆτι B. II, 235.} /

P. 108

- {1231^a. **oțărî** <**obterreo* Gălușcă, Slav. -rum. Psalterbruchstück, 49, Capidan. DR. III 762 | Gamillscheg: "Nicht wahrscheinlich" ZfRPh, Bd. 48, p. 485}
1233. II **ou** {Campid. *ou*.}

P.

- {1233^a. **pac** † < *pacare* Drăganu DR, III 698.}
{1233^b. **păcuiu** < lat. *Densusianu* Ț.H. | < *peculium* P. Papahagi, Dunărea I (1923) 117-120.}

1236. **păcuină** {< *pecunina* (cf. ar. *picunu*, dr. *păcuiu*. Însemnează afară de "turme" și "oaie stearpă", P. Papahagi, Dunărea II (1925) 104. (cu roșu)}

1237. **păcură** {S. -J. 181: "wird auch für Erdöl gebraucht."}

{1240^a. **păducherniță** = *Tribulus terrestris* < *peducularia* + *-niță*, cf. *aracherniță*.}

1243. **pădure** {Campid. *paúle* "Sumpf" = *padule* W. 37. {} cf. sensul de "pădure" a lui Baltă.} /

P. 109

{1245^a. **Păguior** < *πογύλλον* Diculescu DR. IV 496.}

{1247^a. **paie** < *pallium* Giuglea.}

1248. **páiú** {Campid. *palla* W. 58.}

{1258^a. **pală** < PAL(U)LA Giuglea DR. II 816.}

{{1248^b. **pălărie** < *φαλαρίον* Diculescu DR. IV 470.}}

1249. **pălmă** {Campid. *prámma* (*palma* über *parma*).}

1250. **páltin** {< lat. *platānus* < *πλάτανος* Diculescu DR. IV 398.}

1251. **pămínt** {Campid. *pomentu* m. Pflaster, geht mit log. *pamentu* auf **paumentum* zurück und setzt **pamentu* voraus mit *a* > *o* durch Labialeinfluss. W. 21.}

1252. **pánă** {sard. c. *pinna* "Feder" < *pinna* W. 13.}

{1253^a. **pănătă** (*a se*) "a se tânguî, a se jeli" < **poenitare* Dens. G.H.Ț. | cf. 1265^a (*de fapt* ^b, p. 111 **părătă**).}

{1253^b. ar. **pângărior** < **pinguaneus* < *pinguis* Giuglea DR. III 1090.}

1254. ar. **pănúcl'e** {B. II, 432. puglies. *panokkaja*, auch in Venetien (bei Boerio, Kosoritz) u. in Dalmatien.}

1255. **pănură** {< PĪNNULA!}

{1255^a. **paos** (cfr. *apaos*)} /

P. 110

1259. **pápură** {v. Diclescu DR. IV 484 < *πόπυρος* . }
{1259^a. **păpărudă,ugă** < *pupula uda* Pascu, Etim. 31. ||<*papilio*
Weigand Jb. cf. Bogrea DR. IV 838.}
{1261^a. III **par, -are** † < *parare* Drăganu III 700.}
1262. I **păr** {Campid. *piu* (corectat din *pilu*) W. 39. | *piiu* IV 40.}
{1264^a. **Părâng** < gr. *φάρραγγ* Giuglea DR. III 1090.}
1265. † **părát** {< gr. *παλλάτι* B. I, 235.}
{1265^a. **părău** < **παρροή* Diclescu DR. IV 491.} /

P. 111

- {1265^b. (din^a) **părătă** "a suferi", **părătare** "suferință, părere de rău".
Cod. Vor. 164, 2; *bănătare* Popovici, R. D. 125 < **poenitare* (= *poenitere*)
Dens. V.n. 125. | cf. 1253^a.}
1266. **părăche** {B. II, 433. hierzu tarent. sizil. sard. a. -dalm. (Testam
Rag. 1348) *pareclo* "Paar". | Campid. *pariža* = *paricl'a* nb. log. *pariza* =
paril'ia.}
1267. **Părăsimi** {*păreasă* < *păresemi* Drăganu, DR. IV, 747.}
1269. **părinc**. { *panicum*, nu *panicum* ALL. XV, 548.}
1270. **părîngă** {Cu f- [i g: sic. *falanga* [i *fulanca*, neap. *falanga*, sp.
palangana, Salvioni, Spogliature siciliane, I, No 6, unde se vorbește
{și} despre sensul schimbat al unor reflexe, și Diclescu, DR. IV 430 < gr.
φαλόγγα.}
{1271^a. **pârnaie** < *περκνωλέα* Diclescu DR. IV, 459.}{{idem
p. 450.}}
{1271^b. **părîngul** < *φάρραγγ*, -γγος Diclescu DR. IV 495.}
1273. **partál** {S. J. 182. "bedarf einer näheren Erklärung." || "**partal**
aus *Quartale* ist nicht sehr Wahrscheinlich; die Dissimilation hätte wohl eher

das erste R treffen müssen; auch würde man *ǎ* in der ersten Silbe erwarten."

Z. 164.}

1274. **părte** {Pt. sensul "parte" cf. Weigand Jb. XVI 79 și Densusianu Gr. S. I, 322-23.} /

P. 112

1280. **păsăre** {B. I, 292: auch im vegl.}

{1280^a. † **păsare, păson** u "casă" < *pausare* {Giuglea } DR. II 640 (și *popas*).}

1281. **păsát** {< *quassatum* DR. II 716-717.}

{1282. **păstare, păstaie** (ar. *păstal'e, pistale*) < **quassitale, -alia* Pușcariu, DR. III 679 (< **pistaria* CDDE n° 1351).}

{1284^a. **păstrà** < *parsitare* ML.}

{1284^b. **păstură** < **pestula* TDRG. || *pastura* P. Papahagi. Anale II 29 (1906/7) lit. 241 u. REW3, nr 6282. {{Jokl, în Glotta XXV (1936) 123 aduce pt. sensul arom. "das innere des Bauches, Mageninhalt eines getöteten Kalbes", dr. "Honigseim" analogia germ. *Eingeweide*, mhd. *geweide* = "Gedärm eines erlegten Wildes" < *weiden*, ahd. *weida* "Futter, Speise, Ort zum Weiden" și "Honigbrot, Bienenbrot = Hongscheibe, die *Nahrung* welche die Bienen für sich bereiten".}}

{1286^b. **pătà** < *pictare* Giuglea DR. IV 901.} /

P. 113

1288. **pătlăgine** {cfr. türk. *patli gán* (= *petlegeá*) Subak 19.}

{1288^a. **pătrà** "a face" < *patrare* Pușcariu (șters DR. III 682) RF. II.}

1291. **pătură** {< **quactula* Giuglea DR. II 816 {și Diculescu DR. IV p. 471 < *πέταλον*. Gamillscheg = neprobabil, ZfRPh BD. 48, p. 477.}}

{{1291^a. **pătùl** < **patulus* Giuglea DR. IV 1554.}}

1292. **păún** {Campid. *póni* "Pfau".}

{1292^a. (mai bine 1291^b) **păulà** "a păți" < **pabulare* (-ari) Drăganu DR. I 301; *pală* < **păla* < *păula*.}

1293. **pe** {"Unter VII. 1. 'Namen lebender Wesen' st. Wesennamen'." Z. 164.}

{1293^a. **pece** în expresie: *negru cumu-i pecea* (Com. Rădulescu-Pogoneanu) < PĪX, -ĪCEM.

1295. ar. **picûl' u** (semn de săgeată în margine de trecut mai jos, de fapt la p. 115, după 1305. **picior**)

1296^a. **pelm**: gr. πίγμου "chiag", Otranto *pimma* "Lab", lomb. sves. *pelma* "Honigwabe", andal. *pelma* "Klumpen" ML. 6364. {Rohfls, Gr. u. Rom. 112.}}

{1298^a. (din 1297^a) **percetă, percet** < ποικιρτός Diculescu DR. IV 440.} /

P. 114

1300. **pēște** {Campid. *pis i* (In den *ke, ki* - Gebieten natürlich: *piske*).}

1303. **piátră** {Campid. *perda* W. 47.}

1304. **pic** {*picuiu* "pic" < **picculeus* Dens. Gr. T. H. 54. || Cf. G. C. Nicholsohn, *Origine des radicaux romans synonymes* PIK-, PIKK-, PITS-, în Rev. d. linguist. romane (1935) 170-188. N. crede că putem pleca de la *spīca* și *despicare*, din care s'a desfăcut un *pic-* și din **picicare* un **piccare* și *pik'ika*.} /

P. 115

{1305^a. **Picina** < **pīcculus* Dens. Haț. 54, DR. IV 1076.}

1306. **piédecă** {Campid. *puža* W. 60.}

1308. **piéle** {{Campid.} *péd d i* W. 32.}

{1309^a. **pielm** < gr. πέλμου "talpă" TDRG.}

{1310^a. **pieptar(ă)** [ar. *k'eptar*] < *PECTORALE (S. § 52, a).}

{1312^a. **pieptenar** [ar. *k'iptinar*] < *pectinarius*: it. *pettinajo*, sp. *peinero*, pg. *pentieiro*, cat. *pentiner*, fr. *peignier*.}

1314. **piérd** {Campid. *pérdiri* W. 42.}

1315. **piérsecă** {sard. c. *préssiu* W. 18.}

1316. **piérsec** {Campid. *préssiu*.}

{{1316^a. **piersică** < *pérseco* Giuglea DR. I 250. || Din *piérsecă* "a face vânătăi" Spitzer Dr. III 654. {Din *persus* "vânăt" despre piele (fr. *perse* "violet") Bogrea DR. IV 842.}}

1317. **pietrós** {"[sp. *petroso*]" Z. 164.}

{{1317^a. **în piezi, pieziș** < *pes, pedem* Pușchilă, An. II, 160; {† *a grăi peste piezi* = "a lua peste picior" Longinescu.....|| cf. DR. II 611.}}

{1317^b (din a) **pil** "biciu" < *PILLUM DR. III 1091 (cor. din 680).}

1318. **pin** {Campid. *u bínu* sau "*su binu*" W. 22.} /

P. 116

1323. **pînză** {Mi.Co. II, 4: Urform *pândia* || **pandia* < *panna* DR. III 884.}

{{1323^a. **pipotă** < **pipi ta* < *pipo, pipitus* Giuglea DR. IV, 1554.}}

{1323^b. (din^a) ar. **pirție** "zestre, hainele ce se dau mireșii" < m. -lat. (bis.) *perclivium* P. Papahagi, Anal. Dobr. IV (1923) 89-83.}

1325. **piséz** {Mi. Co. I, 16.}

1329. **plac** {Subak, 426: cat. auch. *pla(h)er, pler* (nb. *plaurer*). || Campid. *prázéri* {nehen *pré zeri*} W. 19.} /

P. 117

1331. **plágă** {neol. !}

{1331^a. **plaiu** cf. ar. *m blaj* "aufwärts" Ar. II 362. |< *πλάγιον* Diculescu DR. IV 491.}

{1332^a. **plăsă** < (**ap*)*plausare* {cf.} DR. I. {Cfr. și Cip. Crest. 40 "plaudamus", A. Dens. Ist. Limbei și lit². p. 25 "plaudo, plausum". Dar Drăganu, Transilv. LXIII p. 157-8 și Două msse. vechi p. 158-160 < *plesati*.}}

{1333^a. ar. **plătare** (*păltare, platare*) "osul omoplat" < **plataris* (ca *spinalis*) < *plat(t)us* {cf. n. grec. πλάτη "omoplat"} Capidan. Dr. III 763.}

1334. **plec** {cfr. frz. *plier bagage* "andarsene". Subak 19. || Glumet cf. *mă duc*. || se găsește și în n. -grec. ἀπλῖκέω 'einkehren', calabr. *acchicàre* 'erreichen', *chicàre, -ri* 'ankommen', sic. *agghicàri, ghicari* 'ankommen' Rohlf's. Gr. u. Rom. 138 (după Jud), cu sensuri apropiate.}

1335. **pleoapă** {"Eine sehr geistreiche Etymologie, aber eben deshalb wenig wahrscheinlich; *PLUPEA häte **ploaǎpă* gegeben, ist übrigens durch das Rum. allein zu schwach gestützt." Z. 164.}

1337. **plin** {Campid. *prenu* W. 32.}

{1340^a. **plointe** "timp ploios" < *plovens, -ntem* Drăganu DR. I 297.} /

P. 118.

1341. **plop** {Campid. *proppa* (*pulpa* über **purpa*) W. 43.}

1343. **plumb** {"[sp. *plomo*]Z. 164. || Campid. *prumu, log. prumu* W. 44.}

1344. **plumînă** {c. Diculescu DR. IV, p. 449, 475 < ion. πλεῖμων.}

1345. **poámă** {(la r. 1 fine) și sing. *pom* "fruct" Capidan.}

1347. **poártă** {Campid. *porta* W. 42.}

{1347^a. **pogonicu** < πωγωνίτης Diculescu DR. IV 493.}

{1348^a. **poleiu** < σπυλλήϊον = φυλλεῖον Diculescu DR. IV 484.}

1349. **pop** {sard. l. c. *pumu* (*u* prin lab.) W. 14.}

{1350^a. **pom** < ὑπόπους Diculescu DR. IV 469.} /

P. 119

1353. **porc** {Campid. *proku* W. 64.}

{1355^a. **porcină** < *porcina* TDRG.}

{1356^a. **pornî** < ἀπόρνυμοι Diculescu Dr. IV 493.}

1362. **pot** {(la r. 16 după sp. *puede* (*que*)) cat. *potser*.} /

P. 120

{1368^a. **prädatură** < *praedatura*.}

1369. **prat** {neol.}

{1370^a. **preduceà** < **perducticella* Giuglea DR. II 819.}

1372. **pregetà** {< PIGRÍTARE: it. (Strom, Arch. IV, 391). Densus., ap. B. II, 432-33.}

1375. **préot** {Campid. *prédi* W. 23. {cf. Jud, Zur Geschichte der bündnerischen Kirchenspr. 39-40.}

{1375^a. **prepinge** < *perpendere* V. Bogrea DR. III 734.}

{1376^a. **presân, -a** < *persānus* Drăganu, DR. IV, 745.} /

P. 121

1376. **prepún** {(adaos la continuarea pe această pagină, r.7, după *presupún* III vb,) it, *presuporre*, und dieses so erklärt (**preporre* + *supporre*) Subak 19.}

{1376^b. **presură** < *πυρσούλας* = *πυρρούλας* Diclescu DR. IV 487.}

{1376^c. **preușă** < **περιρούσιος* Diclescu DR. IV 442. || După TDRG < *privus* "eigentümlich". || După Weigand Jb. XVI 227 < *priu* "gefleckt" < *prian* "Schecke" < {srb}. *piljan* "beschmitzen", *piljat* "gefleckt".}}

{{1378^a. **prevedea** "a străvedea prin ceva" < *pervīdēre* Drăganu, DR. IV, 370-71.}}

{1378^b. (din^a) **prevești** < **pervescire* Giuglea |" a se uscă, a se gălbeji" < **perviesciere* < *viescere*} Dens. Gr. Ț. H. {53,} 330.}

{1378^c. (din^b) **prevești** < *pervestire* Giuglea DR. II 826.}

{{1378^d. (nu^c) **pric** (breaz) < *ποικίλος* {Diclescu} Dr. IV 457.}}

1381. **Prier** {Mi. Co. II, 50 wäre auf **apriiliarius* zurückzuführen, wenn der Accent nicht im Wege stünde. Das zig. bietet *aprir*, < **Parilearius* < *Parilia* Giuglea, DR. IV 1554.}

1383. mgl. **Pril'u** {și retorom., franc. și n.-gr. ἄπριλιος Wartburg.}
{1386^a. **priméz** "zid ce desparte două încăperi; gard" < *permēdium*
Dens. Gr. Ἰ. H. 53.} /

P. 122

1388. **prind** (șterse ultimele 2 rînduri) - Abgeleitet unbekannt. {(notat în drept) *an-fangen*}

1389. **prînz** {B. II, 216: vegl. *prin* "pranzo". | Campid. *prânġu*.}

1390. **prînzesc** {Campid. *prânġire* W. 43 (?).}

{1391^a. **prospătă (împrospătă)** "a ospătă, a trata (rău) cu cineva"
<*PERHOSPITARE DR. III.}

{1391^b. **proaspăt** < πρόσφοτος Diculescu DR. IV 395.}

{{1391^c. **proor** (cu variante formale) - **proora** < lat. *provolare*
Procopovici DR. V 383 - 90.}}

1392^a. **prunc** <**puerunculus* Pușcariu, DR. II, p. 602-603.
{<**pronicus* < *pronus* "aplecat" Densușianu, G.S. III, 236-37.} /

P. 123

1396. **púlă** {B. I, 293. Vegl. *pula* "penis". PULLA wegen Bedeutung
cft. *uccello*, *vögel*n etc. (Štrekalj in Jagić, Archiv 1905, 50), doch macht
die Form im Rum. Schwierigkeit."}

1397. **púlber**e {Campid. *bruvúra* "Schosspulver" (log. *búrvara*;
Gavoi *burvula*) W. 32.}

1399. **púlpă** (în margine la r. 3 după Alb.) ital. (Subak !9) *polpa* u.
polpaccio {span. *pulpa*, sard. c. *pruppa*, 1. *pulpa* W. 14.} /

P. 124

1403. **pup** {(în dreptul lui rum. *pup* sm. "Knospe") a sta pup} {(apoi mai
jos, la r. 17) **pupăză** Diculescu DR. IV p. 473 < ποπάς - άδος | < alb. *pupëza*

Bogrea DR. IV 844.} {(și mai jos, la r. 26) cf. ar. *pupul'u* ({cf.} dr. *pupuică*)
<**pupuleus* Capidan DR. III 1088.}

1406. **purcél** {"tilge 'sp.' 2 Z. 164}

1408. **púrece** {Campid. *púliz i* W. 18, 32.} /

P. 125

1411. **púruri(a)** {S. -J. 181: "dürftig ausgefallen". {< alb. *perhere*
Capidan DR. I 563; ca acesta. din lat. *per* + *hora* Škok, Arch. Rom. VIII,
1/2 157. }}}

{1411^a. ar. **puscă** "oțet" < *pusca*; buruiiană împușcată DR. III 1091.}

1415. **puț** {sard. c. *puzzu* W. 15.}

1416. **pútă** (în margine) LM. D.

{1417^a. **putină**, **putineiu** < **πυτινήϊον* Diculescu DR. IV 450.}

1418. **puțin** {Dar Cod. Vor. 81/8 ΠΟΥΛΙΝΗΛΟΥ* *puttinus* <**putin*
(i)lus.} /

P. 126.

1421. **putregái ũ** {Campid. *purdiái* = *putricare* W. 47.}

R.

{1421^a. **răbdà** < *rig*[[✓]*i*] *dare* Herzog DR. I 222, Dr. V, 495-97.}

{1421^b. **răcănel** etc. v. DR. III 687 ș.u.}

1422. **rad** {"[frz. *rasibus*]" Z. 164.}

1423. **rădăcină** {< Campid > *arrái ũa* f. Pfhal (= *radica*) W. 22.}

1426. † **răfrecătură** {*Reficere* mit Suff. wechsel (-*atura* = *-*itura*.)
und propagazione del "r", "*refrico*", "rimovare" soltanto con *dolorem* etc.,
quando si tratta di una piaga."Subak 19. | ar. *aruféc* I = *a refecà*, fig. "a tăià,
iuți" D. 27.}

1427. **rag**. {*a ras* = *a răgit* SBIERA, p. 190.} /

P. 127

- {1431^a. **râncezà** < ῥογγολίζω Diculescu DR. IV 458.}
- {1431^b. **râncaciu** < ahd. *renken* < **wrankjan*: Pușcariu, DR. II, p. 604. Gamillscheg comb. ZfRPh, Bd. 48 475. | cf. Giuglea, DR. III, 768.}
1432. **răpăc** {(la r. 4) "l. 617 st. 607." Z. 164.}
- {{1432^a. (h)**răpaci** < RAPAX, influențat de *-aciu* slav S. § 10.}}
- {{1432^b. **rapăn** < RAPHANUM G(iuglea?) Conv. lit. XLV, II, 241.}}
- {1432^c. (din^a) **rapăn** < v. germ.: Pușcariu, DR. II, p. 603 - 607.}
1433. (**răpciune**) {< **rapitionem* (< *rapa*) Drăganu, DR. V 894. (cu roșu)}
1435. **răposă** {Capidan. Prin Veria *arupăsă* = "odihnește"}
1436. **răpún** {*reponere caput* "den Haupt zurücklegen" > vollständig versiegen, ein Ausdruck der sich wahrscheinlich von der Fechttersprache im Volke verbreitet und bei den Rumänen erhalten hat. Weigand, Harap Alb, p. 135.}
- {1436^a. **rapură** < germ. *Rapp*, longob. **rapfa*, got. *rappil*. Pușcariu, DR. II, 603-607.} /

P. 128

1437. **rar** {"linv. hemr. [*rare*]" Z. 164.}
- {1440^a. B.I, 291. **Răsăritoare** "loquet" < *salī - torium* (verdrängt durch *-tore*); hierer auch. dalm. *saliatur* "saliscendi", das sich weiter auch in Venetien wiederfindet: venet. *sağador*, istrian. *sajadúr* (Mussafia, Btr. s. v.), analogisch nach *-atoriu*, wie das ähnlich bedeutende *batadór*."}
1441. **rășchiu** {"Aus **rasklira* wäre nicht *rășchira* geworden, da *kli* in slav. Wörtern bleibt." Z. 164. |< **re-suculare* (*sucula*) Giuglea DR. Iv 374 (cu roșu) | Mă gândeam că forma primitivă ar fi **dișchitor* < **disculatorium* (< *discus*). (cu roșu)}
1442. **răsfăt** {"l. *arczătlan*" Z. 164. ||< *desfătă* Jb. XIX-XX 253.} /

P. 129

1446. **răspúnd** {(la r. 5 după la douleur lui répond à la tête, fr. è in realtà: "se faire sentir par contrecoup". Subak 19.)}

1449. **răsúrá** {"dureri de stomac" < *rasura* Giuglea DR. IV 1554.}

1452. **rău** {"1. *reá*" Z. 164.}

{1452^a. ar. **rauá** "Scheitel" < *ralla* Pușcariu DR. V 409-410.}

{1452^b. **raz, răzaș** < *RADUM (prin plur. *razi*) Giuglea DR. II 815.}

{1452^c. < *remadiare Giuglea DR. II 643 ș. u. Gamillscheg comb. ZfRPh Bd. 48, p. 476.}

{1454^a. **refeca** < *orificare < [lat. vulg. *orum pt. cl. *ora*, Candrea, G. S. II, 426-427.} /

P. 130.

1457. **retéz** {cf. Giuglea DR. III 818. | < *rectizo (*rectus* + - ¹ i ζω) P. Papahagi, Anal. Dobr. IV (1923), 122-124; < lat. *retundiare; Camera, G. S. III, 427-28.} {{(nu 1457^a.) < *retizo = "a tăia ramurile ce se pleacă în apă" (= < *retde* "arbori ce cresc pe malul râului" + - izo) A. Graur, Bul. 1. III, p. 110.}}

1459. **rîd** {"1. sp. *reirse* st. *se reir*" Z. 164. | Campid. *arriri*.}

{1459^a. **ridiche** < *radlicla Giuglea DR. IV 1554.}

1460. **rîie** (îndoială cu ? în margine asupra mgl. *răńă*).

1462. **rîńă** {Giuglea DR. III 562 < indoeur. *olana "cot", comparându-l cu alb. *Ēre* (t.), *lane* (g.). ||cf. Pușcariu DR. III 278-280.}

{1462^a. **râncă** "{nuia} vână de bou {etc.}" < *ramica, fr. *ranché* Giuglea DR. III 769. | < germ. *Ranke* Pușcariu DR. II 604.} /

P. 131

1463. **rîńáciu** ✓ {cfr. ar. *arungáciu* = *rîncaciu* D. 18. || < (E)RUNCARE "a scoate cu rădăcină cu tot"? abruzz. *arrongà* (cu variantă *arr{u}ngà*. || < *ramex*, -icis + *aciu* Giuglea DR. III 768.}

1465. **rîndunică** {Campid. *rîndili* < *hirundinem* W. 21. *arrundili* W. 38.}

1466. **rinichiú** ✓ {"1. Lespy - R(aymond)" < Z. 164. >| Campid. *arrižu* W. 34.}

1469. **rîu** ✓ {Campid. *erriu* "Fluss" W. 22.} /

P. 132

1473. **róib** {"1. *roáibă* und sp. *rubio*" Z. 164. | Campid. *arrúbiu* W. 48.}

1475. **roș** {Mi. Co. I, 33.}

1476. **rost** {S. J. 182. (la r. 3. după "mit dem Munde") = sl. *naizust*.
||"Mitte 1. sp. *rostro*" Z. 164.}

{1476^a. **rosură** < *rosura*.}

(șters) 1476^b. **rotar** < ROTARIUS.)

1477. **rouă** {< **rolula* > *rorula* Giuglea, DR. IV, 1554.} /

P. 133

1481. **rugésc** {"[sp. *rugir*]" Z. 164.}

{1482^a. **rujdi** "înghimpa" < **ruscidire* < *ruscum* Giuglea DR. IV 1553
(cu roșu).}

1483. **rúmeg** {cfr. *rugumătură* SBIERA, P. 22/3, și Diculescu DR. IV 445.}

{1483^a. **runc** cf. G. Popovici în Conv. lit. XXV 705-716.}

1484. I ar. **rup** {Rupea < *rupes* DR. III 941.}

1487. **rus**. {"Im sp. - Pg. liegt eine *i* - Ableitung zugrunde". Z.164.}

{1487^a. **Rusalii**, < *rosaria*.}

{1487^b. **rușchiu** "loc, pamînt rău" < *rusculum* Pușcariu DR. III 680.}

{1489^a. **Rutel** ar. < *rivuscellus* Capidan DR. III 1088.}

{1489^b. † *rutésu* "iacă" < *rursum* + *item* Giuglea DR. I 250. || < *retroversum* Bogrea Dr. III 736. Gamillscheg comb. ZfRPh, Bd. 48, p. 485.} /

P. 134

S, Ș.

1493. *săcără* (se renunță la r. 2 la etimologia < SECĂLE, dându-se în margine) < **secala*.

1495. *săgeată* {n. -grec. σαγιττα "Weberschiffchen", bov. *sajitta*, Otranto *saitta* "Weberschiffchen" etc. Rohlf's, Gr. u. Rom. 199.}

{1495^a. *săgetar* < *sagittarius*.}

{1496^a. (din 1495^c.) *săiastră* "zână" ,<*sagister*, -*ra* < *sagus* (*sagire* "adulmeca") {sau} < **saevister*, -*re* = **saevester*, -*ra* Drăganu DR. IV 1080.}} {{(din 1496^b.) < σεβιστός, σεβαστός Diculescu DR. IV 475.}}

{1496^b. (din^a) *sălămâzdră* < gr. σαλαμώνδρα DR. III 819. {Diculescu IV 317, contestat de Sandfeld, cf. DR. IV 1283.}} {{(reluat apoi și ca 1496^c, cu aceeași trimitere la Diculescu, ștearsă însă)}}}

{1496^c. *salbă* < *salva* cf. TDRG (la origine (șters *relicta*) *remedia salva*, ca amuletă)}} {{(dat mai sus ca 1495^b) *salbă*, poate din *salva* "retta" la amulet TDRG.}}

1499. *sălcă* {"'ersteres' und 'letzteres' zu vertauschen" Z. 164.} /

P. 135

1503. II *salt* {"1. it. usw. *salto*" Z. 164.}

{1503^a. ar. *sămar* < *sagmarius* cf. cf. DR. III 843.} {{(mai jos, intenționat întâi ca 1508^a.) *sămar* < σαγμαρίον Diculescu DR. IV 398.}}

1508. *sămînță* (corectat în margine) ir. *semintse* (din *să* -).

1509. *sănătate* {"[sp. *sanidade*]" Z. 164.}

1510. *sănătós* {B. II, 433: "zu -t -vgl. Ascoli, Arch. XIII, 283. XV, 318.}

1510^a. **sănuné, sãnună** "locul unde se pune sarea pentru oi"
<*salonem Dens. G. T. H. 53. | cf. 1526 (adică ar. **sărîne**).

1511. **sap** (în margine) LM. D.

1513. **săptămină** {"è imitazione dello slavo {(si mare non viene da Major)}" Subak 19.}

1514. **șapte** {Campid. *setti* W. 40.}

{1515^a. **săpunariță** < SAPONARIA officinalis.} /

P. 136

1517. II **sar** {"tilge pg." Z. 164.}

{{1517^a. **șar** < *sară*, *ser(r)a* + *șir* Procopovici, DR. V. 390-95.}}

{1517^b. **șară**, < lat. *ser(r)a* Propovici, DR. V, 390-95.}

1518. **sară** {B. I, 292. "gestern abends" veql. *sara*, abruzz. *sere*, puglies. *desire*. Auch sonst in Italu.}

1519. ar. **șără** (corectat în margine) "Säge P." (nu "Sage P.") {Mi. Co. I, 33.}

{1519^a. ar. **sărător** și **sănător** < *serratorius* Capidan DR. III 1088.}

{{*sáros* (mgl.) < blg. *sāram* "împetrițez" Cap.}}

1521. **sărbăd** {(la r. 2 după EXALBIDUS, -A, -UM) Tiktin Conv. lit. XIII 299.}

1522. **sărbéz** {Mi. Co. I, 37 cfr. deutsch "fasten".}

{1523^a. ar. **sărcl'are** "a curăți ogoarele de ierburi" <SARCULO (șters Capidan DR. IV) P. Papahagi, Not. et. p. 43.}

1524. **săre** {(la r. 7 după "bestreuen") cf. fr. sau poudrer de sucre, de farine. Subak 19-20.}

{1524^a. ar. **săr(ă)gesc** "dau drumul, slobod, asmut, mă reped" < gr. σαλαγέω; **sălăgescu** < n. gr. σαλαγάω. P. Papahagi, Anal. Dobr. IV (1923) 89-93.}

1525. **sărică** {gr. τὸ σηρικόν Diculescu Dr. IV 422.} /

P. 137.

1526. ar. **sărîne** {cf. 1510^a.}

1527. **șarpe** {"[sp. *serpiente*]" Z. 164.}

1528. **sărút** {(la r. 1 înainte de "küssen") "† grüssen" | (la fine) S. -J. 182: "durch sl. *celovati* veranlasst, das ablg. "grüssen", n. -slav. "küssen" bedeutet. || (cu albastru) Cfr. N. -gr. "salut" și "sărut icoanele".}

1529. **șăse** {a. -provens. *sese* B. I 231. | Campid *séši* W. 62.}

{1529^a. **sat** < *fossatum* Cf. Bogrea DR. I 253 ș. u., < *fixatum* Giuglea DR. II 642, cf. Daicovici, DR. V, 478-79.}

1530. **sat** (adaos asterisc la) *SATIUM.

1531. **sătul** (la fine) *destul* {cfr. psl. *do syti* Mi. 13.14.}

1534. I **săũ** {"sp. *sa* in der letzten Zeile zu streichen" Z. 164.} /

P. 138

{1536^a. **scafă** < σκάφη Diculescu DR. IV 468.}

{1536^b. **scaiu** < σκολιάς Diculescu DR. IV 484}

{1538^a. **scăloiu** < *atricum ascalonium* > **ascallonium* Lacea, Anuar Brașov LI, p. 1-2 ({poate}probabil gr.λ) | < *ascalonium* DR. III 680 Pușcariu.}

1540. **scămă** {cfr. B. II, 429: ve gl. *kam-* eher zum gleichbedeutenden abruzz. istr. *kama* = rum. *scamă*.}

1541. **scămós** {"sp. *escamoso*" Z. 164.}

{1541^a. **scânci** 'a plânge încet' < gr. κοινάχέω > **canacem*, **excanacire* Giuglea, DR. IV, 1554.}

1542. **scap** {alb. *shpëtoj*, ca și *scăpa*, spre deosebire de cealalte limbi romanice, nu-i numai intrans., ci și trans. Jokl, Rev. int. ét. balk. III (1936), 77.}

1543. **scără** {Campid. *skála* W. 23.}

{1543^a. ar. **scârk'escu** "isprăvesc (pânza)". < **excarpo*, *-îre (= eu) Capidan DR. II 628.} /

{1544^a. **scrámură** "Tropfen, wenig" < *squamula* Pușcariu DR. V 410.}

1545. **scârpîn** {(la r. 1 SCARPÎNO) "es ist eher -ÎNO anzusetzen (so auch Tiktin. Elementarbuch § 113)." Z. 164.} {{Nello esp. *escarpelarse* "azzufarisi" si sente un eco di *pelo*. Subak 20.}}

1546. **scăun** {"fuge hinzu 'pg. *escano*'." Z. 164. | Campid. *skanna* W. 41.} {{(nu 1546^a.) < lat. **scabnum* Graur Bul. 1. IV 113-114, cf. Tiktin.}}

1547. **șchiau** {cf. Vasmer în ZfdWf. IX, 21 ș. u. și 315. Cuvântul e m. -grec. și derivă din *Slav.*, cu intercalarea grecească numai a unui *t*, resp. *c* în grupa *cl* (în sec. VIII trece în Italia și în Europa vestică). Tot grecească e și forma Σκλάβος și sensul derivat "servitor, sclav").} (în text, r. penultim, corectat ar. *skl'au* (din *š-*) și (Ar. II, 164) (din 64).

1548. **schimb** {alb. *diemój* "wechseln" Jb. XX-XXV 110.}

1549. **șchioapăt** {(la r. 2, după *verlangt*) -*eter* "suffiso secundario nel fr. ant." Subak 20.}

1550. **șchiop** {<lat. *clopus* < gr. *κυλλόπους* Diculescu DR. IV 398.}

1552. **scîndură** (la r. 2 după SCANDULA, -AM) "Schindel".

1553. **scîntéie** (la r. 2 semn de întrebare la) neap. *sentella* (pentru -en.) /

P. 140

{1554^a. ar. **șcl'endză** "bețișorul numit de DR. *țurcă*" < *scandula* >**sclenda*; sing. < pl. P. Papahagi, Anal. Dobr. IV (1923) 371-75..}

{1554^a. (nu ^b) **sclimură** ar. "heulen, weinen" <**exclamare* {Murnu, sp. } Pap. cf. A. XXIX, 254.}

1555. ar. **șcl'oápic** {"1. CLÖPPICARE" Z. 164.}

{1555^a. **scoace** TDRG.}

1557. **scoárță** (la r. 8 corectat) cech. *skořice* (nu -ca).

{1558^a. **scoate** < *excutere* Pușcariu DR. II, 715.}

1559.**scol** {Das von P. in C.L. 35, 827 vorgeschlagene *EXCUBILLARE passt lautlich besser wegen *o* < *ua*. Weigand, Kr. Jb. 1902/3 I, 94. | (la r. 7 după *EX-CUBARE) it. nicht sicher, viell. von *cova* = *cava* (sp. *cueva*) Subak 20.} /

P. 141

{1562^a. **scrámură** "cantitate mică, picătură" < *squamula* Pușcariu, DR. V, 410-411.}

1563. **screm** {< ahd. *krimman* + lat. *exprimere*: Giuglea, DR. II, p. 402. Gamillscheg comb.: ZfRPh. Bd. 48, p. 473.}

1564. **scriu** {{Campid. } *skiri* W. 41.}

1565. **scroáfă** {n. -grec. σκρόφα 'Sau' calabr. *scrúfa*, salentin. *scrúfa*, apul. *scrofa*, irpin. *scrofa*, abruzz. *scrofð*, Frosinone *scrófa* mark. *scroza* 'Sau' Rohlf's, Gr. u. Rom. 138.}

{1565^a. **sculă** < *σκόλλων Diculescu DR. IV 469.}

{1565^b. (scăpare 1526^a.) **scruntar** 'Sandboden' < vgs. *scrunta* + *ar* Giuglea DR. III 627. Gamillscheg: ? ZfRPh. Bd. 48, p. 483.} /

P. 142

{1566^a. **sculă** < got. **skubla* Giuglea DR. III 1090.}

{1566^b. (din^a) **scurm** < **corrimo* Giuglea 26.}

{1566^c. **scurtă** < *scruta* Giuglea, DR. IV 1554.}

{1568^a. **scutar** < SCUTARIUS Kg. 8543.}

1568^b. **scutur** I vb. vgl. *scot*. (în text !)

{1568^c. (din^b) **șder** < *sīdercus* Giuglea DR. IV 1553 (cu roșu)}

{1571^a. **secară** < *secāle* (cf. 1493. *săcară*).}

1573. **sécere** {Campid. *se úri*.} /

P. 143

1575. **secrét** {B. II, 432: viell. vegl., vgl. auch Bazard: Toponymie de l'arrondissement de Maurers. Strassb., 1905, S. 80 f.}

{1576^a. **șelar** < SELLARIUS Giuglea 15.}

1577. **semn** {Campid. *sinnu* W. 41.}

1578. **semnéz** {cfr. sp. (*a*)*señalado* Subak 20.}

{1578^a. ar. **semte** "potecă, ținut, poziție" < *semita* [P. Papahagi], Dunărea I (1924) 185-86 (dar am așteptă **simte* s. **seam(e)tă* !).}

1586. **șes** {(la r. 4 după ar. *cîmpu*), dar păstrat în top. *Valea Șeasă* și *Șes*. DR. IV 335-36.}

1587. **séte** {Campid. *síđi* "Durst" = *sitim* W. 17.}

{1587^a. **sfînțitul** (*soarelui*) = lat. *finitus* (*dies*) Giuglea, DR. 1554.}

{1587^b. ar. **sfungu** 'burete' < lat. balc. **sfongus*, Capidan, DR. < IV > 1551 (șters Drăganu).} /

P. 144

{1588^a. **sâmbătă** < *sambata* DR. I 410, 436. | Deja Mussafia Voc. 141.}

1589. **sîmceă** {În Maramureș "tăișul cuțitului"}

1592. II ar. **sîn** {"füge hinzu 'frz. *sain*'." Z. 164.}

{{1592^a. **a sinecă** < *signicare* CL. || Giuglea: **sericare*.}}

1593. **sînge** {Campid. *sánguni*.}

1596. **sîngur** (corectat r. 2) vegl. *sañglo* (nu simplu -n-) {(la r. 12 după "allein" bedeutet) auch wienerisch "*stesso* = *solo*" Subak 20.} /

P. 145

1598. **sîn(t)** {Campid. *santu* W. 41. | *Sumedru* < *Sanctus* * *Temedru* P. Papahagi, Anal. Dobr. IV 64-67.}

{1598^a. **șir - înșira** <{1.} *inser(r)are* Procopovici, DR. V, 890-95.}

{1598^b. **șiră**, **șir** < σειρά Diculescu DR. IV 427. | (cu roșu) < Giuglea DR. IV 1553. || < *șir* (cf. *șir* !) + *șară* < *serra* lat. Procopovici, DR. V, 390-95.}

{1598^c. (din^b) **șirecu** < *senicus* Giuglea 21.}

{1598^d. (din^c) **slut** < gr. σύλλος + *ut* Giuglea DR. III 1090.}

{{1598^e. (din^c) **smidă**, **sămidă** "copăcărie căzută jos" < gr. σμηύδα Bogrea DR. III 736.}}

{{1598^f (din^c) **smântână** < **mattana* Giuglea DR. II. {III 617} | < **mantana* Pușcariu DR. III 386.}

{1598^g. (din^f) **Sânziene** < *Sanctus dies Johannis*, G. S. III, 428; < *Sanctus Johannes*, Densușianu, G. S. III, 433-34.}

{1598^h. (din^b) **smirdă** < *σμυρρίς, -ίδος Diculescu DR. IV 481.} {{(din^c) < *s* + **myrrida* {Pușcariu} DR. III 691 (derivat *smirdar*).}}

{1599^a. **soage** < *subigere*.} /

P. 146

{1602^a. **soartă** < *exortam* Giuglea 23. | ar. *soarte* "cămașa mielului fâtat mort".}

1605. **soc** {Campid. *semúku* m. Hollunder (in Muravera) = *samúku* < *sambucus* W. 19.}

1606. **sócru** {Campid. *sorgu*.}

{1606^a. **solz** < *solidus* cfr. Pușchilă, Molitfelnicul lui Dosofteiu, p. 33. || < {ung. *pénz*} {U.} Jarnik, Časopis IX, 56. | cf. ven. *skei* = *scaglia* 'Schuppen' (cf. REW < Scheidemünze) Salvioni.}

{1607^a. **șopârlă** < gr. σήψ; σήπα Diculescu DR. IV 487.}

1608. **sóră** {Salvioni: Spogliature siciliane I, N° 9: SORORES: Bari (cfr. *nerure*), in Lecce *suluri* și în sic. cf. *fratúri*.}

{1608^a. **sor**, **șoricu**, **șoric** < *solum* Giuglea DR. III 1090.}

{1608^b. **sorb** "Elsbeerbaum" < *sorbus* TDRG.}

1610 **soț** {Campid. *sožž* u W. 50.} /

P. 147

1611. **spáimă** (în margine) Mi. Vo. II, 30.

1613. **spăl** {Pap. 1. ar. *alăcescu* 'a spălăci, a turbură apa' < *lau* (ca *spălăcesc*).}

{1613^a. **spălăci** < **spălăcā* (cf. *spălăcanie*) < **exper-lavicare* (= *lavitare*) {Pușcariu} XXX DR. III 678.}

1615. **spáriu** {cfr. Zauner Ltbl. 1905, no. 12, 416. - Subak 20: *expaveo* inf. **expavire* (vie *putire*) > **spāř-* 1 sg. *spaiu*, nach *saiu* = *sar*: *spar* (> conj. I nach *păreá* u. weil einzeln).}

{1615^a. **spas** < *expansus* Giuglea, DR. IV, 1554.} /

P. 148

{1615^b. (din^a) **spat** "Raum zwischen Einschlag und Stossalade" beim Webstuhl. W. J. 98.} {{(mai jos ca 1616^c.) < *σπάθιον* Diculescu DR. IV 465.}}

{1616^a. ar. **speașu**, **speașă** "des" și "spațiul strămpt la spata de țesut" cf. alb. *špeš(e)* "oft. häufig", < SPISSUS CAPIDAN, DR. III 755.}

{1616^b. **spelb** < **exper-helvus* Giuglea DR. III 1090. Diculescu DR. IV 464 < *σπάθη*.}

{1616^c. **spetează** < *σπαθίδιον* Diculescu DR. IV 465.}

{{1616^c. ar. **speasc** "scutecele trebuincioase copiilor" < *spīssus*, "fiindcă scutecele la Ar. sunt făcute din lână de mâna a doua", P. Papahagi, Anal. Dobr. IV (1923) 371-75.}}

1617. **spic** {"Brașov ist: Kronstadt, was vielleicht nicht jeder Leser weiss" Z. 164.}

1618. **spin** {Campid. *spina* W. 41.}

{{1618^a. **spân**: *spanus* la Dioscorides Rohlfs (Gr. u. Rom. 162) care era din Italia de sud (grecească), alb. v. bulg., calabr. *spanu*, basil. *zbānu*, sic., cf. sard. *Spano* (DR. III 387.}}

1619. **spinăre** {Mi. Co. I, 16: *spinalis*.}

1625. **splină** {sard. c. *spreni* "Milz" W. 11.} /

P. 149

1628. ar. **spriđzŭr** {Il significato del ar. e delle forme romanze con *per-* non è identico. Subak 20. | In ar. ist *per* sekundär vorgetreten, wie bei alb. *pergjershen* Jb. XX-XXV 119.} /

P. 150

{1637^a. **spuriu** < *spurius* Drăganu DR. II 642. Gamillscheg comb. ZfRPh, Bd. 48, 475.}

{1637^b. (din^c) **spuză** < σπόδιον Diculescu DR. IV 472.}

{{1637^c. (din^a) **stână** < **saeptana* Giuglea DR. II {358-361}. | < dacotrac **sāna* Pușcariu DR. III 381 ș. u. Gamillscheg comb. ZfRPh. Bd. 48, p. 472.}}

{{1637^d. (din^a, apoi^b) **stăpân** < HOSPĪTANUS Barić, Alb. -rum. - Studien, Capidan DR. I 508, III < 149 >, Pușcariu DR. III < 378 >, combătut de Giuglea DR. III 611 sqq., care propune **stīpanus* (< *stīpo*). Gamillscheg?: ZfRPh. Bd. 48, p. 483.}}

{{1637^e. **stârni** (aufreiben) - *târni* (Rutenbesen) Pușcariu, DR. III, 691.}}

{1639^a. **stăuină** < **stabulina* DR. II 624 Lacea.}

1640. **stăul** {Pt. forma *staur* v. DR. II 685. | După Giuglea DR. III

625 *staur* < gr. στυῦρον "Pfahl".}

{1641^a. **ștează** < σχεδιά Diculescu DR. Iv. 466. | cf. DR. V, ...} .

{1641^b. **steiu** (în frunte) < **stellus* Diculescu, Die Gepiden 176.

{1641^c. **stejar** < **scidialis* + *arius* < *scidia*, Giuglea, DR. IV 1554.}

{1641^d. **șteamăt(ă)**, **știmă** < *schema*, -*atis*, și -*ae* DR. V 410-420.} /

P. 151

1644. **sterp** {"aber das Verhältnis zu ngr. στεργίτιος bleibt unaufgeklärt." Weigand KR. Jb. I, 93 (1902/3). || LB. || < alb *sterp* Jb. XX-XXV 78 {și Diculescu DR. IV 395.} | Rohlf's, Gr. u. Rom. 114-115 <

B.C.U. IASI

στέρ[ι]φος aducând exemple din Italia de sud; Jud (Rom. LI [1925] 603-604) apără pe **extirpis*.}

{1647^a. **stingher** < *singularis* + *stinghe* Giuglea DR. II 820.}

{1647^b. **știră** < στείρος Diculescu DR. IV 443.}

1650. **străcor** (în text, la fine) Mussafia Voc. 142. {**stercorare* Giuglea 25.}

{1650^a. **străgălaie** < τροχολιά Diculescu DR. IV 462.}}

{1650^b. (din^a) **străghiață** (*străghiată*, *știrigheață*) ar. **străgl'ată** < *stragulatus*, -a. -um (<*stragula* "Dêcke"); † după *ghiață* Giuglea DR. III 617; lat. (*lac*) *stragulatum* + după *ghiață*, Candrea, G. S. III, 428-29.}}

1651. (**străin** (în text, r. 3. se elimină asteriscul la) EXTRANEUS {(după care la r. 4) dar Cod. Vor CTP^oIP^o! 161/4 assimil.? ||(și) Mi. Co. I, 58.} /

P. 152

1652. **strămurare** {(la r. 2 după mgl. *struminari*) După *mână* (V. Vitenco). | Campid. *strîmbulu* W. 66 || < (cf. Mussafia., Voc. 147).}

{1652^a. **stramă**, **streme** {Strähme Wolle} "lână colorată pt. țesut" < *străma* < *extramare* < *trama* Dens. G. Ț. H. 53.}}

1653. **strănút** {Campid. *sturrudu*, -ai, "das Niessen" W. 19.}

1654. **strat** {B. I, 291: dalm. *kostrat* "pavimento" < CONSTRATUM.}

{1654^a. **streche** < **oestriculus* Giuglea DR. II 827.}

{1654^b. (din^c) **strecura** < **extraiculare* Giuglea, DR. IV 1554.}

{1654^c. (din^b) **strepede** < **expertendus* > *spertred* > *streped* ? Giuglea DR. III 603.}

1655. **stric** {B. I, 294. cfr. puglies. *strikare* 'strofinare, fregare' || < *tricare* "Schwierigkeiten machen" Jb. XX-XXV 154. ||cf. *stricătoare* (și arom. DR. IV 306.) "strecurătoare" ||< **extritare* (< *tritum*) Giuglea DR. IV 1554.}

1656. **strig** {In it. anche *strillare* , < STRIDULARE e. con suffisso cambiato: *strigolare*, mentre il rumeno *a strigă* reprezintă un primitiv aparente di quella formazione. Subak 20.}

1657. **strīgă** {Ca{m}pid. (șters *striga*) *stria* "Käützchen".} /

P. 153

1661. **strîng** {alb. *štrāngúetə*, cfr. triest. *strento*, mostra che non si tratta della fase intermedia di "accumulare", ma di "ri-stretto" = "non largo". Subak 12.}

{1661^a. ar. **stringl'ă** "sfoară s. curea care ține cioarecii" < **stringula*. T. Papahagi, Gr. S. I 330.}

{1661^b. **strulubatic** (*sturluibat*, *strolibătură*) < **astrolabiatu* TDRG., DR. IV 1080.}

{1661^c. **stru(n)cina** < **extruncinare* < *trucidare* Drăganu, DR. < IV > 1552.}

{1661^d. **strungă** < *stāngă* (longob. *stanga*) + *rugă* (lat.) Giuglea DR. II 327-358. comb. Gamillscheg: il crede alb. ZfRPh, Bd. 4 < 8 >, p. 471.}

{1663^a. **stup** < στῦπος Diculescu DR. IV 462.}

1664. ar. **stur** {Mi. Co. 47. || și în Țara Haț. "țurțur de funingine închegată" Dens. 53.} /

P. 154.

(Singura fără nici o adnotare sau adăugire) /

P. 155

1680. **sug** {B. II, 432. SUG-ALIS ? (pentru *sugar*, r. 3) veđl. *sugol*.}

1681. **sugél** {"Ich möchte eher Einfluss von *sugere* annehmen: nach volkstümlicher Anschauung entstehen Nagelgeschwüre durch Saugen an den Fingern." Z. 164.}

1682. I **sughít** {Subak 427: südsard. *sungurtai*. | Campid. *sungúrtu* W. 19.}

1684. **sugrúm** (în text) L.M. D.

{1684^a. **sugrunde** "streșină" ,< *suggrunda* Bogrea DR. I 259.}

1685. **sugúș** I vb. s. **grumaz**. (în text) L.M. D.

1686. ar. **suil'édz** {cf. *suvintrà*.}

1687. **súiu** {"sp. *subir* kann auch Erbwort sein; eben die Bedeutungsentwicklung lässt diesse Annahme zu". Z. 164. | *subīre* = "ascendere" A.L.L. XV, 246.} /

P. 156

1688. **sul** (în margine) L.M. D.

1689. **súlă** {B. II, 433: neap. cal. sicil. puglies. Studi glott. it. I, 159.}

1690. **suléget** {(1a r. 3)"1. XXVIII" Z. 164. (nu XXVII)}

{1690^a. **sulfină** < lat. vulg. **sulfinus* "ca pucioasa"; Candrea G. S. III429-30.}

1691. † **súmă** {ar. *sumă* < *summa lana* Capidan DR. III 1088. {ar. *Suma-cu-bradu* 'Vârful cu brad' DR. IV 334.}}

{1694^a. ***sun** (*sur* Ps. Sch. 9/7 etc.) < *sonus* Dens. V. n. 126.}

{1696^a. **suplecà** Cantemir Hr. 3.}

{1697^a. ar. **șurcă** "șipot, țeavă de lemn la o fântână, brazdă, fâgaș" < *sulcus*. {cu *s - l* > *s - r* die. și *s* onomat.} P. Papahagi, Anal. Dobr. IV (1923) 89-93.} /

P. 157

{1702^a. **surpătură** < *subrupatura*.}

{1702^b. ar. **surțele** (într'un basm arom., la vocativ) "soare" < **solicellus* (cf. fr. *soleil*) Cf. P. Papahagi, Anal. Dobr. IV (1923), 89-93.}

{1703^a. **șușcă, șuștă** < *suscitare*, **suscicare* Drăganu, Pușcariu DR: III 700, {679}}

{1707^a. **suvintră** (oile) "a tunde supt foale" Viciu.}

{1707^b. **suvoalbe** < *s* (rămăs așa)}

T(Ț)

{1709^a. **tăfăragă** < *τραφολόκα Diculescu DR. IV 452.}

1711. **tăiŭ** (în margine) *întal' u* (pentru *ir. tăiat* din text)

1711^a. (în josul paginii, cu ^a omis) **tămâie** < *θυμώνια Diculescu DR. IV 429.

{1711^b. (cu loc lăsat, dar necompletat pentru ^b) **tâmbariu** †, ar. **tâmbare** < *tabarrus* it. *tabarro*, fr. *tabard*. Cipăriu, cf. Capidan DR. IV 263.}}

{1711^c. (nu^b) **tâmpină**, arom. **tâmpână** (cu var. supralineară **tâm** {**b**} **ână**) **întâmpina** < TYMPANUM (cu var. supralineară *TYMP {E}NUM). | *Tâmpa* < Τύμφο Diculescu DR. IV 497.}

{1711^d. **țânc** < **tēncus* < gr. *teknos* Giuglea DR. III 1090.}

{1711^e. (nu^a) **țap** B. I, 291: "Urspr. alb. "ist nach G. Meyer...Das Wort auch rum., slov. cech-poln., kleinr. u. magy.: auch im Westen: darm. *zap-*, *zep-*, *s-*, abruzz. *zappe* "capro", *zapelle* "capra". Strittig ist das Verhältnis zu it. *zeba* "capra", span. pg. *chibo*, -vo. B. II, 431 auch in der Lombardei, s. Salvioni, Bulletti - no stor. d. Svizzera it. 1897, S. 170, wo es auch in den Statuten von Nemi belegt wird.}

{1711^f. (nu^b) **tapă** < got. *tappa*. Din rom. bulg. *tapa*. Pușcariu DR. III 681.}

1713. **tăre** {Cu sensul de 'tel', "atare" în Maramureș Gr. S.I 330./ {{(la p. 158) cfr. paleosl. jak "qualis" = serb. *jak*, *jako* "stark, mächtig" (cu albastru)}} /

P. 158

{1713^a. (uitat ^a) **tărâncă** < στρογγύα Diculescu DR. IV 422.}

{1713^b. (trecut și ca ^a și ca ^b) **târfă** < σύρφος Diculescu DR. IV 490. | < τρύχος Diculescu DR. IV 492,}

{1713^c. (nu 1714^a) **targă** <*τάργη Diculescu DR. IV 469. | *targă* < *tragula* Giuglea, DR. II, p. 820. | *targă* <*traga < *tragula*: Pușcariu.}

1715. **tărm** {(la r. 6 după so ist es) cf. Mussafia, Voc. 147.}

1716. **tărsină** (în margine cu creionul) blg. *tr stina*.

1718. **tătă** {(la r. 11, bine după Mundarten) aber neap. *patəmə* "mio padre". Subak 12. ||"frz. *taie* kann nicht zu *tata* gestellt werden. vgl. Tappolet, Vewandschaftsnamen, S. 65." Z. 164.} /

P. 159.

1719. **tău**, **ta** {Campid. *tù: su meri tù* "dein Herr" W. 23.}

1720. **tăún** {< *tabanu*- Meyer-Lübke DR. III 644.}

{1724^a. **tearfă** < τέρφος Diculescu DR. IV 430; 471.}

{1726^a. † **temoare** (Ps. Sch. 67/28) < *timorem* Dens. V. n. 126. | Campid. *tímiri*.}

{1726^b. **tsercl'u** ar. "cerc". | Campid. *c'irku* = *circ'lu* W. 47. | {cf. 341 (adică I *cerc*).}}

1727. **tes**. (corectat în margine) ar. *tsas* (nu *taş*) {Campid. *téssiri* W. 41.}

{1728^a. **teucă** < τεύχος Diculescu DR. IV 468.}

{1729^a. **tâmpină** < *tympanum*. În Italia de sud corespondentele acestuia denotă că *tympanum* era un termen de dogărie, însemnând "fund, coperiș" etc. Jud, Romania XLI (1925) 604.} /

P. 160

1730. I **tîmplă** {TEMPORA DR. III...|*timpuri* DR. II 625 Lacea.}

1731. II **tîmplă** (corectat la r. 7, prin ștergerea lui "Zimmermann") {(la r. 4, înainte de Lat. *TEMPLUM*) Mussafia Voc. 144: *templum* (gr. τέμπλον "diele Vorderseite des Altars).}

1733. **țin** {(la r. 10 după "Gegend") B. II, 432: it. *tenuta*.}

{[1733^a. (uitat^a) † **tinésc** "sun" COD. VOR. 151/1 < TINNIO, -ĪRE
{erá lătinește acest cuvânt!}]}

1734. **ținăr** {Pt. înțeles cf. *parcendum est teneris* la Iuvenal.} /

P. 161

1738. **tindéche** (la r. 1 intenție de a adăuga ceva după mgl. (*s*)*tinde cl'ă*, dar nedusă la capăt) | (în margine) LM. Gl.

1739. **țințăr** {B. II, 433. auch im N. W. -it. Parodi, Arch. XVI, 141.}

{[1739^a. (nu^b) **țipa** 'a striga' < *tinio* + *pipo* Giuglea, DR. IV, 1554.]}

{1739^b. (nu^a) **ținnac** "Drilling" < *terni* + *acus* T. Papahagi Gr. S. 331 (?).}

{1742^a. **toaie** < θολιό Diculescu DR. IV 484.}

{1742^b. **toapsec** < *toxium* < τοξικόν Diculescu DR. IV 420.}

1743. **toamnă** {B. II, 433: abruzz. ||**auttunneus* Merlo: I nomi romanzi delle stagioni e mesi, 68 și sard. c. *atongu*, {1.} *atunzu* din *atungu* + sp. *otoño* W. 15.}

{[1743^a. **toană** < *tonna* Giuglea 27-28.]} /

P. 162

1747. **torc** (în text, la r. 13 corectat) Nr. 432 (în creion) (nu 431)|(în margine la ultimele rînduri, în dreptul lui *tort* "Kuchen", tot în creion) neol. ! {(la r. 10 după **túrtă** sf. "Kuchen") B. I, 293: veđl. *turta* "quattro pani insieme" bezeichnet auch im Rum. (Maz.) "Art Brot; doch kann diese Übereinstimmung sehr jung sein." ||Campid. *tróciri* = winden < *torcere* W. 18. 31. | *trottu* = *tortu* W. 64.}

1750. **tot**. {S. J. 182. (la r. 14) ngr. ὅλοένο; auch im blg. findet sich Entsprechendes.} /

P. 163

1752. **trag** {(la r. 2 după "leiden") u. "ziehen" (= a porni) P. B. 1/9. | cfr. n. -gr. τραβῶ < τραῶ < *traho* Mi. Co. II, 76.}

{1752^a. **targă** etc. < *trag(ul)a* cf. DR. II 817.}

{1752^b. **trăgaci** < TRAHAX (+ *trag*), influențat de slav. *-aciu* S. § 9. (corectat din 11).}

1753. **trăgăn** {"auch hier ist wohl das Suffix mit *-ī* anzusetzen, vgl. afrz. *trainer*." Z. 164. { și Diculescu DR. IV 431 < τραγάλος (corectat din τραγάλος). } }

1753^a. **traistă** < τράιστρον Diculescu DR. IV 447. || Pentru "răspândirea în It. merid. cf. Rohlfs Gr. u. Rom. 36.}

1754. **trămă** (în margine) LB. / (p. 163-164 șters sfârșitul articolului, de la *mă* în *trăm* la fine, notând *deleatur* prin {cf. N° 125} /

P. 164

1756. **treaptă** (în margine) Tiktin, Stud. 29, cf. *trecto* Schuchardt, Voc. III 105.

1759. **tréier** {Subak, 427 span. *trillar* auch "martern".}

1762. **trifóiu** {Campid. *truŷllu* W. 38.}

1764. **trist** {"[frz. *triste*]" Z. 164.} /

P. 165

1769. **túfă** {"sp. *tufo* dürfte ein Lehnwort aus dem Frz. sein." Z. 164.}

{1769^a. ar. **tuia** {"țiglă"} (alb. *tuŷe*) < *tubula* (ar. *tuvlā* < ngr. τοῦβλον < *tubuluon*) Capidan DR. III 765. || și în n. -gr. τοῦβλον "Ziegel", neap. *túfalo* 'Röhre', irpin. *túfalo* "Wasserröhre" Rohlfs, Gr. u. Rom. 138.}

1771. I **tun** {(la r. 3) "1. 'sp.'st. 'a. -sp.'" Z. 164.} /

P. 166

{1772^a. ban. **tunca** "einfallen, in den Sinn Kommen" <*tonicare Pușcariu DR. V 425.}

{1173^a. **tupsecă** Mi. Co. II, 67 <intoxicare.}

1774. **turb** {Ar. *cutrúburu* "turbidus" cfr. alb. *trobol'ize* (-tse) "Butterfass" Schuch. Rom. Et. II, 61, la B. I, 293, adus în legătură cu abruzz. puglies. *trafe le* "fiasca di terra cotta". dalm. *truf, trufo* "idem", Rieti *trufa*, alt *cotrufo*.}

{1773^a. **tornatura**: ar. mgl. *turnătură*.}

1779. {și dr. **turtură**} (r. 1 înainte de) ar. **túrtură** {DR. II 625 Lacea.}

{1782^a. **tușină** < *tonsinem* Lacea DR. II 626.} /

U.

P. 167

1784. **ucid** {*aucido* = **avocado* ?} (de corectat și r. 4 AUFERO, nu AUFERRO)

1785. I **ud**, -ă {Cfr. B.I, 233.}

1786. II **ud** {B. I, 233 {, 292.}: "UDARE" u. UDUS nur. rum. u. vegl. *joit id-uro duot*. Das Illyr. hatte denselben bekannten Stamm UD-: alb. *uje* "Wasser", *ujón* "bewässere". "Hierher auch it. *uggia* nach Pieri (Arch. XV, 205).}

{1786^a. **udmă, uimă** 'umflătură' cf. gr. $\tau\acute{\upsilon}\mu\alpha$ "tumor" Giuglea DR. III 579.}

{1787^a. **uib** < *obvium* Bogrea DR. I 259}

1789. II **úit** {S. J. 182. Verfehlt. Erklärt nicht refl. Gebrauch. Jung. Bedeutet zunächst "sich in der Betrachtung von etwas vergessen, cfr. Zola: *Le ventre de Paris*, 24. Claude était ravi de ce tumulte; il s'oubliait à un effet de la lumière, à un groupe de blouse, au déchargement d'une voiture. Enfin,

ils se dégagèrent. Cfr. *gaffen* = "den Mund aufsperrn aus Neugierigkeit (*a căscă gura*), dann auf etwas sehr aufmerksam sein, alles andere vergessend", endlich "neugierig". Cfr. it. *badare* || și bg. *zabravjam*, "sich vergessen. im Anschauen verloren sein, gaffen" Jb. XX-XXV 105.}

1791. **ulciór** {Pentru confuziunea între *hordeolus* și *ulceolus* aduce exemple Salvioni, Noté varie sulle parlate lombardo-sicule No 156: sic. *riolu* (= **urjolu*, {*hordeolu*}) = "livido agli occhi" (= blauer Fleck), "occhiaja" (= Augenhöhle) și "orciolo" (= Wasserkrug), tot așa lomb. *ur zō* (< *hordeolu*) = "Krug" (?) și invers, în mod. *ürzol* = "Gerstenkorn" și "doccione" (= Abzugsröhre) < *ulceolus*. Cfr. și cal. *ojjalúoru* (quasi "ogliajuolo") = "vaso di olio" și "Gerstenkorn".}

P. 168

1793. mgl. **úmă** {"*humă* ist. ngr. $\chi\tilde{\omega}\mu\alpha$ "terra, fundus, agger, tumulus" bg. *hum* "terra fullonica" Mi. Co. II, 76.}

1795. **umărár** {valtell. *omràì*, *ombrai*, "cinghie della gherla", *lombral* "ritortola".}

1797. **úmbļu** (corectat la r. 1 în text) ír. *ámná*.

1798. **úmbřá** {Campid. *úmbara* - mit epenthet. Vokal für *umbra*. W. 22.}

1803. **úmed** {(la sfârșitul r. 1) neapol. *úmmə̀tə̀*. Subak 12.}

1806. ar. **uminitáte** {și ar. *uminătate* (Capidan) < **HOMĪNĪTAS*, - TATEM cf. Fon. § 225.} /

P. 169

1808. **un, o** {(la r. 7 după paranteză) span. *unos hombres*. Subak 20.}

1810. **úndă** {dial. "dată, oară, moment" < lat. *unda*, Densușianu, G. S. III 433.}

1811. **undéz** (schimbat locul în text cu) 1812. **únde**.

1814. **unésc** {"*unir* ist ins Pg. sicher Buchwort und wohl auch in den anderen Spr. kaum Erbgut." Z. 164.}

1816. **únghe** {Campid. *ungra* W. 46.}

1817. **únghiu** {cf. obiectia lui Schuchardt ZRPh. XLI, 254.} /

P. 170

1822. **uráciúne** {"[sp. *oracion*]"Z. 164.}

1823. **urásc** (în margine spre fine) LM. D.

1824. **úrc** {"*urca* aus *oricare* halte ich für unannehmbar, weil *oriri* im Rom. verloren ist, so dass die Bildung sehr alt sein müsste; ferner weil dann vermutlich **oricare* gebildet worden wäre; endlich weil die Bedeutungsentwicklung (Übertragung von der Sonne auf den Menschen) nicht befriedigt, ist doch sonst das Umgekehrte zu beobachten (*lever, coucher*), was wohl auch der Denkweise des Volkes mehr entspricht. Ich schlage vor von *ōra* 'Ufer' auszugehen: *oricare* wäre dann zunächst (sters aus Ufer. aus 'Ufer steigen' dann 'steigen' überhaupt; das Wort würde sich dann den aus dem Gebiete des Seewesens stammenden Ausdrücken anreihen, von denen ja P. mehrere anführt. Ähnliches gilt von *urlu* 1834." Z. 164. | (cfr. sard. c. *oru* {"Rand"} < **ōrum* K². 6741. W. 13.)

1825. **urciór** (sters în text r. 2) neap. *artšiuolo* (notind în margine) Subak 12. ?

{1825^a. **urdă** < ὀριόδης Diculescu DR. IV 454. {(mai jos) < **urida*, ca it. *ricotta* {Pușcariu DR. III 778} || Giuglea DR. III 585: < **ur'da* < gr. ὀρ(ρ)ώδης < ὀρ(ρ)ός "petit lait" ||}} /

P. 171

1827. mgl. **úrdin(i)** {"[frz. *ordre*]" Z. 164}

1828. **urdoáre** {< **urida* (> *urdă*) + *or* DR. III 778. || < *udoare* < **udor* Pușcariu DR. V 410-411.}

{1829^a. urehelniță, urecherniță, urecheriță <* urechere
< auricularia DR. III 834.}

1830. ur(éz) {nu < alb *uron* < *augurare*, ca Weigand, Balkanarchiv.
I, VI.}

1834. II úrlu {"siehe 1824." Z. 164.}

1835. urmă {Settegast, Z. 37 (1913) 195 < *orbita* "(Wagen) geleis" +
forma (mai bine + *turma*) {și Diculescu DR. IV οὐρμή.}}

P. 172

1840. urzică {B. II, 432: *ortica* + *virid-*? puglies *virdikla*, sic. *urdica*.
| Tiktin Et. § 126, 2: + *ardere* ? || Salvioni, Note varie sulle parlate
lombardo-sicule, No 187 n. nu crede 'n ὀδίκη pt. că și în Italia
septentrională (Rom. XIX, 557), unde influența grecească nu-i de admis.
Cred că + *ardere* (cfr. Brennessel și etim. lui *urtica*, Walde).}

{1841^a. usuc < οἰσῦπος Diculescu DR. IV 456.} /

P. 173

1844. ușór (în margine) Mi. Co., 37.

{1844^a. uștà < *oscitare* Giuglea DR. I 252.}

1845. ústur {rut. *česnok ũ* "Knoblauch" < *česati* "jacken". | Campid.
uskrái.}

{1845^a. uture < ὠτοϋ Diculescu DR. IV 487.}

1846. ar. útre (sublinear în text la r. 3) sard. {c. "Schlauch" W. 14} *urdi*.

{1846^a. utrinde † ,otrinde < *utrinde* Drăganu DR. I 306.} /

V.

{1848^a. ar. vâcâreată < VACCARICIA.}

{1848^b. vâcărîtă, vâcărîcă "Saponaria VACCARIA".}

1849. vad {Campid. *báu.*} /

P. 174

1851 **văduv** {(la r. 4 înainte de sf.) Weigand Jb. III, 219.}

{1854^a. **văltură** Jb. XIX-XX 179.}

1855. **văpáie** {Mi. Co. 35, "aus *vapor* für **văpoaie*, doch steht dieser Vermutung die Bedeutung der Worte entgegen." ||(sters Voc. 142.) Co. II, 145 "dunkel: man vergleicht *vampa* Zeitschrift 20, 246 u. *vapalia* Mussafia, Voc. 14: **vapor* aus *vapor*.}

1856. **văr** (in margine) Mi. Co. II, 30.

{1857^a. **văreată** < **varicem*, Pașca, DR. IV, 1557.} /

P. 175

{1867^a. **vază** < *invidia* Giuglea DR. III 1090.} /

P. 176

1871. **veghéz** {(la fine, înainte de (sp. *vela*) vegl. *Vegla*, greco-rom. βίγλα (auch als OrtsN.) | Campid. *bellai*. W. 46 ||**vigulare* DR. III 830; *veghe* < **vigula* ib.)}

1874. **vérdé** {"Zur Bedeutung 'tüchtig' vgl. frz. *une verte semonce*". Z. 164.}

{1874^a. **verde** = *a spune verde* < **veride* < *verus* Giuglea, DR. IV 1554.}

1877. **véšted** {Mi. Co. II, 85 *vešted* "welk": alb. *veš^ˇk* "welke": vgl. lat. *vescus*.} {(mai jos, la r. 5 după alb *veš^ˇk*) alb. *veš^ˇk* et Jb. XX-XXV 77.}

1877. **véšted** (semn de schimbare de loc în text cu) 1878. **vešmînt**.

1878. **vešmînt**. {"Zur Erklärung des *š* în *vešmînt* braucht man doch nicht das Verbum herbeiziehen *veš^ˇi* - konnte ja nichts anderes ergeben als *veš^ˇ(ti)*-. " Z. 164.}

{1878^a. (nu 1879) ar. veștu "portar" < vestis ?}

{1879^a. † vie < vivere.}

1882. viérs {"sp. *vierso* zeigt Beeinflussung durch das Lat.; die echt erbwörtliche Form ist das asp. *viesso*." Z. 164.} /

P. 177

1883. viéspe {Campid. *éspi* "Weste" (log. *espe*) W. 34.}

1886. I vin {HEM. 1732.}

1888. vîná {și "Sehne" ca blg. *žila* Jb. XX-XXV 87.}

{1890^a. ar. vînătăti (în ~ "en vain") < VANĪTAS Pașcu Suf. 20.}

{1895^a. Vinimes(iu) "Septemvre" < *vin(de)miarius (mensis)* Bogrea, DR. III 739.} /

P. 178

1899. vintre {fem. în Sicilia {*la ventri*}, v.-ast. *la ventr*, Ossola și Novares *la vrent*, *la ventra*, *la ventre*, Salvioni, Note varie sulle parlate lombardo-sicule, N° 190. | Campid. *brente* W. 64.}

{1900^a. vântura (din vîntura) < *ventilare*.}

1903. II vioară {"Gegen die Etymologie *vioară* < *vivula* habe ich schon Litbl. 1907, Sp. 74 die spanische Form angewendet. (*sters* Z. 164.) Ich glaube nun aber dass sie sich vom Standpunkte der rum. Lautgeschichte widerlegen (corectat wieder-) lässt. Sieht man sich nach ähnlich gebauten Wörtern um, so bietet sich *tribulus* treeră, anderseits *stabulu staul*, *subula sulă*, zu denen sich noch **pubula pulă* gesellt. Eine befriedigende Erklärung dieser Doppelheit ist m. W. noch nicht gegeben worden; die Meyer-Lübkes R. Gr. I, § 489 ist wohl aufzugeben. Wie dem auch sei, auf keine Weise lässt sich eine Zwischenstufe **viura*, die Pușcariu fordert, erweisen; damit fällt aber die aufgestellte Étymologie." Z. 164 f. ||< *vibrare*, *vibraticare* DR, III 594.} {(mai jos) *apă vioară* < **vivula* (= *vivida*) Drăganu DR. II 617 și u.; cf. Spitzer DR. III 654-655.} {(apoi) *vioară* < it. nord. *viola* < *vitula*; (sic)}

{1905^a. ar. **virgîrătate** < VIRGĪNITAS Pascu, Suf. 20.}

1906. **vis** {sard. c. *bisu* "Traum" W. 13.}

1907. **vîsc** {*vîscus*: fr, *gui*, lomb. *visk*, etc. Körting² 10227 "comunque poi lo si spieghi, dev'essere ben antico". Salvioni: Note varie sulle parlate lombardo-sicule No. 193 n. (cfr. *iascã*).}

1910. **vită** {Are o *vită de cal* DR.V. 239. (cu roșu)}/(la p. 179, sferșitul articolului) Tiktin, Stud. 24. /

P. 179

1911. **vîță** {Mi. Co. I, 71.}

1913. **vițel** {"*vițel* kann trotz der gleichen Bedeutung nicht auf *vitellu* beruhen, sondern ist eine Ableitung von *vîta* oder mindestens davon beeinflusst" Z. 165.}

1914. **vitreg** {Campid. *birdiu* W. 61.}

{{1915^a. **voame** "a vârsă" Banat.}}

1917. ar. **vom** {ban. **voame**.}

1918. ar. **vómeră** (? în margine asupra accentului pe -ó-) {"1. bearn. *bume*" (nu *vume*). ||. Weigand Bezweifelt die Existenz dieses Wortes Jb. XX-XXV 137.}

{1918^a. **vorbî** ar. **vârgescu** 'tadle' < *verbum* ? Iordan, Dift. 65. Cf. DR. III 838.}

1920. **vréau** {"1. *vréau* st. *vréau*. | Campid. *bolu* W. 68.} /

P. 180

1921. **vúlpe** {Campid. *gurpe*.}

{1923^a. **vulvură** "pulă de cal" < *vulvula* Dr. V < 312 > (*lv* prin simil. față de *v* precedent?)}

Z.

{1927^a. **zăgârnă** < *σαγγίς, ἴδος* Diculescu DR. IV 453.}

1931. **zbeáu** (în margine) LB.

1932. **zbiér** {cf. fr. *beugler* < v. fr. *bugle* < BUCULUS REW. N° 1370.} /

1933. **zbór** {Campid. *bonái* (*volare*).}

{1933^a. **zeamă** (*zamă*), gr. ζέμα (lat. *zema, zima* DHLR 202) Giuglea DR. III 578. cf. sic. *zimma* 'tumore' < gr. (șters ζυ) *zyme* 26.

{1933^b. **zburdă** <*burdo* 'Hummel' Giuglea DR. III 592-93} (sublinear) deci " a fugi, a avea neastâmpăr, ca vita alungată de streche" || < *burdus* 'Esel' Pușcariu DR. III 838.}

1934. **zéce** {sard. c. *dézi* W. 11.}

{1934^a. **zer** (**zăr, dzăr**) < *serum* + grec. ζέμα > **zerum* Giuglea Dr. III 573. ||, *debilum* P. Papahagi, Dunărea II (1925) 87 (cu roșu)}

1936. **zgăibă** {B. II, 432. sg. auch abruzz.}

{1937^a. **zgărbură** Bogrea DR. III 741.}

1938. **zgăriu** {W. J. 99: "aber *zgăr, zgărț, zgărts*" sind launachahmende interj., deren Ursprung eher slav.; im Blg. ganz verbreitet. | *zgăria* < germ. *skēran* Pușc. DR. II, p. 604. Gamillscheg comb.: cf. span. *garra, garron*: ZfRPh, Bd. 48, p. 475.}

{1939^a. (din^b) **zgribuli, zgriburi** < mhd. *griuwel*: Giuglea, DR. II, p. 379-84. Gamillscheg comb.: ZfRPh, Bd. 48, p. 473.}

{1939^b. (din^a) **zgurńescu** "scotocesc", propriu "dau cu rătul" (despre porci) < **exgrunire* (*grunnus* "Erdhaufen") Capidan DR. II 630 ș. u. | < **exgruni-ire* "Scweintrüssel" Spitzer DR. III 657.}

1940. **zi** {Campid. *dī* < **di-i* W. 23.}

1942. **zîă** {și alb. *zāna-t* "starke, kriegerische Wesen" (myth.) citat de Jokl; Indg. (șters Forsch.) Jahrb. IV (1916 100 după *ensi*).} /

P. 182.

{1944^a. **zo te cuște** < *deus te constet* Drăganu DR. I 308.}

{1944^b. **zona** < ζώνη Diculescu DR. IV 432.} /

CONSPECTVS ABBREVIATURARVM SIGLORVMQVE

Prescurtări curente, adăugite față de lista standard a ediției din 1905
(p. 233-235)

Bed.	=	Bedeutung
bis.	=	bisericească
bn.	=	bănățean
bov.	=	bovillanisch (?)
c.	=	campidanez
✓cak	=	✓cak avisch, ✓cak avian
CD. și C. D.	=	Candrea, Densusianu (DE)
comb.	=	combate
cor.	=	corect, corectează
croat.	=	croat(ă)
DA și D. A.	=	Dicționarul Academiei
dalm.	=	dalmat(ă), dalmatisch
d. e.	=	de exemplu
dis.	=	disimilat, disimilare
Diss.	=	Dissimilation
dr.	=	dacoromân, dacorumänisch
DR	=	<u>Dacoromania</u>
ds.	=	dasselbe
Et.	=	Etymologie
g.	=	gheg (albanez)
h.	=	heute
ib.	=	ibidem
id.	=	idem
istro✓cak .	=	istro✓cak avian, istro✓cak avisch
Jb.	=	<u>Jahresbericht</u>
l.	=	limba; ladinisch; latin(ă), lateinisch; lese; logudorez

L.	=	Lehnwort
lab.	=	labializat, labializare
lat. v.	=	latină vulgară
LB.	=	<u>Lexicon Budanum</u>
LM. D. și L. M. D.	=	Laurian - Massim, <u>Dictionarul</u>
mark.	=	markegianisch
ms. și msse.	=	manuscris, manuscrise
n.	=	nota; nach
N.	=	Name; Nord-
nb. și Nb.	=	neben; Neben-
neol.	=	neologism, neologicistic
Nf.	=	Nebenform
od.	=	oder
pej.	=	pejorativ
Pers.	=	Person
persp.	=	perspectiva
pop.	=	popolo; popular
pr.	=	propriu
Praef.	=	Praefix(um)
privat.	=	privativ(es)
pugl.	=	pugliesisch
qqn.	=	quelqu'un
q. v.	=	quod vide
rut.	=	rut(h)enisch
s.	=	sau; seria; siehe
S.	=	Seite
s. a.	=	substantiv ambigen
s. sard.	=	süd - sardisch
scil.	=	scilicet
Sp.	=	Spalte
Spr.	=	Sprache

st.	=	statt
Suf.	=	sufix
ș. u.	=	și următorul, și următoarele
t.	=	tosc (albanez)
transil.	=	transilvanisch
u.	=	und
u. ö.	=	und öfters
urspr.	=	ursprünglich
v.	=	volum(ul)
viell.	=	vielleicht
zig.	=	zigeunerisch
Z. T.	=	zum Teil
√	=	rădăcina, radicalul

II. Semne editoriale curente

() = Rezoluție de abreviere

< > = Adaos editorial

{ } = Semnalare a adăugirii primare a autorului, pe pagina albă

{{ }} = Semnalare a adăugirii secundare a autorului, tot pe pagina albă

Litere mici = Indicație a editorului